

A. V. 14

365
18
Grimi Narfawien
RR PP Kamaldu

18	64.40	93
	24	
	27	1070

Biblioteka
Ojców Kamedulów
w Bieleszowie

3.

DIS
ITIN

PIE, J
cu

DIVO

ET ELEN
LO

PIIS ET

à R. P.

PA

Ad vitand
pus, & A

SE

dupl

Typis

DISTRACTIONES
ITINERANTIUM

PIÆ, JUCUNDÆ, ERUDITÆ,
CUM VALIDO PRÆSIDIO

DIVORUM CÆLITUM

ET ELENCHO ITINERUM AD PRÆCIPUA
LOCA ORBIS TERRARUM,

Suppeditat &

PIIS ET CURIOSIS VIATORIBUS

à R. P. JOANNE DREWS S. J.

Pruteno - Varmienſi.

Ad vitandum tædium, lucrandū Tem-
pus, & feliciter conficienda Itinera.

SECUNDA EDITIO

duplici Corollario aucta.

BRUNSBERGÆ

Typis Collegij Societatis JESU

ANNO MDCC VIII.

Videte Fratres, quomodo
caute ambuletis: non
quasi insipientes, sed ut sa-
pientes; redimentes tempus:
quoniam dies mali sunt.

Ephes. 5. 15.

*Inem Canonibus
ppe Augustinus*

Bien A V 14

Ad Perill

D. L. A

JO

N

Canon

Compl
exer

Perill, R n

ficientissim

mur diurn

rig, Viator

in negotijs

Majorum

lentes vole

& irrefrag

vina fato.

rem primu

movet) su

quem Mat

Ad Perillust. & Rndmum D;

D. LAURENTIUM

JOSEPHUM

à Bulovice

N Y C Z

Canonicum Varmiensem;

&c. &c.

C*omplura sunt, quæ nos assidue
exercent, fatigantq; Itinera
Perill. Rndme D, Patrone Muni-
ficentissime. Imus, ferimur, rapi-
mur diurni nocturniq;, terrâ ma-
riq;, Viatores. Imus, motu proprio,
in negotijs ultro susceptis; ferimur
Majorum imperijs; rapimur no-
lentes volentes temporum impetu,
& irrefragabilis destinationis Di-
vine fato. Omnia (præter Moto-
rem primum, qui immotus omnia
movet) sunt in motu perpetuo:
quem Mathesis assequi non potest,*

patimur omnes. Caterum cum hu-
jusmodi motus innumeris obnoxij
sint periculis, casibus & infortu-
niis, tædiis & mœroribus: in id o-
pellam meam conferre statui; ut
Viatores ad manum haberent op-
portunas quasdam Distractiones,
& parata Presidia; quibus in dif-
ficultatibus & periculis muniren-
tur. Ut verò hæc ipsa pagellæ exp-
ditum haberent iter in lucem &
orbem dum sollicitus investigo Pa-
tronum: sine mora magnis occur-
risti passibus, indefessus & fortu-
natus in amplissimis itineribus &
terrarum, & literarum, & vir-
tutum & honorum, Viator. Ter-
restria itinera, quàm frequens su-
sccepisti, & suscipis, non tam pri-
vate rei, quàm Ecclesiæ, Princi-
pum, & patriæ causa; tam felici-
ter absolvisti; illisq; perennatura
impressisti vestigia fidelis & in-
du-

dustrij Oer-
missarij,
Artium li-
rum Scien-
le decurre
uditio in
& univ-
qua Prin-
quam ag-
re gloria,
duas Virt-
tantiq; pe-
dicat sine
tatur Prin-
cor, extol-
ai honor-
ollibus qu-
versatus:
ulchrâ ser-
non minus
quam adit-
obteni? p-
er ex inc-
iensis Ec-

dustrij Oeconomi, Sapientis Com-
missarij, Æquissimi Arbitri. In
Artium liberalium, & sublimio-
rum Scientiarum stadijs, qua lau-
de decurreris: testatur eximia E-
ruditio in celebrioribus Athenais
& universitatibus comparata;
qua Principum calamum & lin-
guam agere meruisti; nec mino-
re gloria, quàm gratiâ, egisti. Ar-
duas Virtutis vias quàm forti con-
stantiq; pede impiger triveris: præ-
dicat sine assentatione fama, te-
statur Principum & populorum A-
mor, extollunt virtutum pedisse-
qui honores. In lubricis Honorum
collibus quàm prudenter solideq; sis
versatus: docent alij post alios,
pulchrâ serie, & non volatu, sed
non minus multo pretiosaq; labore,
quàm avita Nobilitatis suffragio,
obtentis? præsertim quando recen-
ter ex inclytâ Collegiatâ Gutssta-
diensis Ecclesie colle, ad montem

Cathedralis Varmiensis non tam
ascendisti, vel eluctatus es, quam
Principis impulsu, & ardentibus
suffragantium votis raptus es.
Hunc montem non fore tibi Her-
culeam, sed Carolinam Columnam
non vani auguramur. Ibis Plus
ultra Avitæ Soleæ, & proprio-
rum meritorum bonorumq; passi-
bus: donec (utinam sero!) in
Domo beatæ Æternitatis conqui-
escas gloriosus Comprehensor. In-
terim non dedignaberis solita hu-
manitate in societatem glorioso-
rum Itinerum tuorum comites ad-
mittere distractiones meas, &
Divorum oblata Præsidia: quibus
prosperum, securum & jucundum
Tibi, pluribusq; alijs tuâ Beneficen-
tiâ, faciat iter omne DEUS salutari-
um nostrorum. Ita vovet animitus
Brunsbærgæ, Anno 1701. 15. Julij.

Per illustres ac Rndmæ Dñis Vestræ.

Servus addictissimus Joannes Drews S.I.

A
I
bellu
lem,
nerantium
operâ Ad
Soc: JES
ris conc
Author i
seo, qui p
quorum f
siam Cath
mensis Ju

JOAN
J. U. L
Generalis

F
F
Cum Lib
tione
ptum à R.
Soc: Sacer

APPROBATIO

Libellum huncce Politico-Spiritualem, cui titulus *Distractiones Itinerantium, piæ, jucundæ &c.* studio & operâ Admodum R. P. JOANNIS DREWS Soc. JESU, Sacræ Theologiæ Doctoris concinnatum, uti talem, qualem Author indigitat, dignissimum censeo, qui publicæ luci exponatur. In quorum fidem &c. Datum ad Ecclesiam Cathedralē Varmiensem die 22 mensis Julij, Anno 1701.

JOANNES GEORGIUS KUNIGK

J. U. D. Cantor Vicarius & Officialis
Generalis Varmiensis, Pultoviensis Canonicus &c.

mppa.

FACULTAS

R. P. Provincialis.

Cum Librum, qui inscribitur *Distractiones Itinerantium &c.* conscriptum à R. P. JOANNE DREWS nostræ Soc; Sacerdote. *Theologi aliquot ejusdem*

dem Societatis recognoverint, & in lucem fructuosè edi posse judicaverint: potestate mihi factâ ab Adm R. P. N. Thyrso Gonzalez, Præposito Generali, concedo: ut Typis mandetur; si ijs, ad quos pertinet, videbitur. In cujus rei fidem has Literas manu mea subscriptas & Officij sigillo munitas dedi Grodnæ 1701. 29. Junij.

TOBIAS ARENT

Præpositus per Provinciam Litvanam,
Societatis JESU.

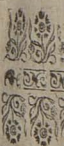
mppa.

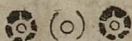

PROTESTATIO AUTHORIS.

OMnia & singula, quæ in hoc Opusculo traduntur de Sanctis alijsq; Virtute illustribus Personis; intelligo humanâ solùm fide nixa & accipi volo plenè juxta decretum Urbani VIII. Pont; Max; 5. Julij, 1631.

DI-

Per
O
familiar
dio aut
here gra
velation
tionem
Joanne C
Grad. 38
ris conve
cum DEC
simus, &
est: nih
esse pote
ad DEU
bet hæc
præsidij

DISTRACTIO I.

Per Orationem frequentem.

Opportunissima Viatoribus, & ju-
re primo loco ponenda est
hæc Distractio. Cùm enim
familiarè sit quibusvis mœrore vel tæ-
dio aut lassitudine laborantibus, distra-
here gravatum animum familiari con-
versatione cum amicorum aliquo; Ora-
tionem autem passim Ascetæ cum S.
Joanne Chrysoft: & S Joanne Climaco
Grad. 38. definiant; quòd sit *Familia-
ris conversatio, & conjunctio hominis
cum DEO*, qui nobis & Amicus amicif-
simus, & Pater, & Mater, & Omnia
est: nihil opportunius Viatori probo
esse potest frequenti elevatione mentis
ad DEUM & Oratione devotâ. Ha-
bet hæc & jucunditatis multum, &
præsidiij plurimum adversus occurrentia

A

peri-

pericula, & insultus hostium visibilia
& invisibilia. Solent isti vel ma-
ximè infesti esse gaudentibus otio, quo
pingviore fruuntur Viatores; & ipsa
mens nostra honestis occupationibus
non distracta, facile admittit, quæ
aliunde ingeruntur, imò ipsa in quas-
vis ineptias dissolvitur, ut notavit S.
Laurentius Justin: lib. de agone Christi
c. 6. *Mens, si quando Oratione, aliave
occupatione honesta, neglecta, cepit
à sua custodia dormire: repente cu-
piditatibus frenata laxantur, & immu-
dis cogitationibus aditus reseratur.* Si
ergo ad omnes pertinet, & ubivis lo-
corum, illud Salvatoris nostri moni-
tum Luc. 18. *Oportet semper orare, &
nunquam deficere:* Viatores imprimis
concernat, est necesse. *Plena sunt
omnia periculis, plena laqueis;* ait S. Leo
Serm 5 de Quadrag. non dormiunt,
neque dormitant, sive meridiana, sive
vespertina nocturnaque, aut matutina
dæmonia, in perniciem nostram ubique
ac specialiter in itineribus, intentissi-
ma. *Nisi Dominus, devota oratione*
in-

interpellat
intendat,
facile in c
cipere po
festius id
Cum a
Germania
Suso, Ord
amicissimu
duos à fac
Satan con
mittente I
mè exagit
mulatè tu
innocentem
infamarunt
concitatis:
mo torqu
retur: Sa
Non desun
quas subinc
lum potest
peccata cas
ronet. Or
tibus pater
ciat cum t

interpellatus in adiutorium nostrum intendat, & ad adjuvandos festinet: facile in corpore & anima gravia accipere possumus detrimenta. Manifestius id fiet exemplis.

Cum ad Provinciale Capitulum in Germaniam proficisceretur B. Henricus Suso, Ord. Præd. vir quidam pius, ipsi amicissimus, vidit in spiritu, dæmones duos à facie Domini egressos (ut olim Satan contra Job) ut Henricum, permittente DEO quàm possent acerbissimè exagitarent. Et præsterunt id cumulatè tum per Fratres quosdam, qui innocentem diris calumnijs in Capitulo infamarunt; tum gravibus morbis concitatis: ut simul in corpore & animo torqueretur, ac fere opprimeretur. *Surius in vita 25 Jan. c 25.* Non desunt DEO rationabiles causæ, ob quas subinde malignis Spiritibus plusculum potestatis in nos tribuit, sive ut peccata castiget, sive ut virtutem coronet. Orandus igitur: ut periclitantibus paternam manum porrigat, & faciat cum tentatione proventum.

Româ Viennam ad Ferdinandum II. Imp. ex mandato Summi Pontificis, licet æger, proficiscebatur P. Dominicus à JESU MARIA, Carmel. Discalc. Et ecce videt dæmonum ingentem copiam confluentem, & consultantem, quomodo hoc illius iter impedire possent. Cùm sententijs dissiderent, nec certi aliquid concludere possent: exurgens ferocior unus, *discedat sanè, ajebat: faxo, ut brevi eum pœniteat itineris suscepti*. Nec defuit promissis; miris variisque modis exagitando infirmum viatorem. Jam mulos, quibus vehebatur, terrefactos per invia & devia ajebat: jam eversam lecticam in fossas profundas & aquâ plenas, præcipitabat, jam alia objiciebat impedimenta; ut Sanctum vel ad reditum compelleret, vel ad impatientiam concitaret. Sed ex tota vexatione nihil tulit lucri, plurimum confusionis; quòd unum infirmum virum, solâ Oratione & Patientiâ munitum, debellare non potuisset. *Cochem lib. 3. Histor.*

per
Alijs artibus
tellites, ac fo
B. Egidium
genere, ac o
tillimus, ex
ad animum
colendum.
ipsi adjuncti
non è postre
manitatis offi
militariatem
meret in lect
nistris sermo
ta incautum
poque deduxi
culsi, Tolet
magiam, ej
donec vitijs
post septenni
arte donaretu
er; nisi mise
minus in mar
tum eduxisset
prosequor in
ser. 5. post Dom
Pentec.

Alijs artibus aggressi sunt Orci satellites, ac ferè æternum perdididerunt B. Ægidium Ord. Præd. dum juvenis genere, ac opibus, & ingenio florentissimus, ex Hispania tenderet Parisios, ad animum sublimioribus scientijs excolendum. In via, quasi fortuitò, se ipsi adjunxit non nemo, ut videbatur, non è postrema nobilitate; ijsque humanitatis officijs sese insinuavit in familiaritatem Ægidij: ut hic illum assumeret in lecticam suam. Ibi his illisve mistis sermonibus, veterator infernalis ita incautum juvenem circumvenit eoque deduxit; ut relicto itinere Parisiensi, Toletum desisteret, scholam Magicam, ejurato DEO frequentaret, donec vitijs quàm scientiã plenior, post septennium Doctorali laureã in ea arte donaretur. Perierat æternum miser: nisi misericors & miserator Dominus in manũ forti ex abyssò scele- rum eduxisset pereuntem; prout latius prosequor in Breviario meo *Asce- tico. fer. 5. post Dom. 3. & fer. 2. post Dom. 17. Pentec.*

Nimirum, ut pridem notavit S. Chrysoft. lib. I. de orando DEO: *Sceleratissimi spiritus continenter obambulant, observantes nos: ut si quem deprecabenderint nudatum deprecationis praesidio, protinus abripiant:* primùm quidem in cogitationes otiosas, deinde in periculosas, tandem in malas, tum in cupiditates pravas, denique in gravia delicta, & quæ sequitur, perditionem. Ex his igitur manifestum est, quàm sit necessaria itinerantibus Oratio.

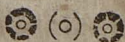
Quàm verò eadem sit Jucunda, si rite instituat: experientiâ magis, quàm rationibus discitur. Quid enim jucundius accidere potest mendico; quàm ad ejus divitis fores mendicare, qui totus est charitas, & misericordia; Quid jucundius infirmo; quàm illi medico detegere infirmitatem suam, qui solo verbo potest quemvis depellere morbum? Quid jucundius periclitanti; quàm illius opem implorare, qui & potest, & vult juvare, dummodo humilitate & fiducia sincerâ invocetur? Talis est in gradu eminentissimo, imò

in

infinito, DE
cunque oran
accipietis; &
11. Unde c
hom 19. C
gium, hila
perpetue vo
plius ex Dist
Porro in
familiares,
obtinere In
DEO præse
passus, in u
motivo char
omnibus n
Deinde reci
sua pro Cl
omnibus ac
solent Litan
tra vim, do
sibulum & i
alios incurfu
niamur;
oppor

infinito, DEUS noster. Omnia que-
 cunque orantes petitis, credite, quia
 accipietis; & evenient, inquit ipse Marc.
 11. Unde concludit S. Chryostomus
 hom 19. Oratio mœroris omnis refu-
 gium, hilaritatis argumentum, occasio
 perpetuæ voluptatis est. Patebit am-
 pliùs ex Distractione seq.

Porro inter Orationes Viatoribus
 familiares, magisque proficuas, primas
 obtinet *Intentio recta*: quâ offertur
 DEO præsens iter, & omnes ac singulâ
 passus, in unione itinerum Christi, ex
 motivo charitatis, obedientiæ &c. cum
 omnibus molestijs, quæ occurrent.
 Deinde recitatur *Itinerarium*, ab Eccle-
 sia pro Clericis concinnatum, sed
 omnibus accommodatissimum. Addi
 solent Litanix de OO. Sanctis: ut con-
 tra vim, dolos, & insidias hostium vi-
 sibilium & invisibilium, contra varios
 alios incurfus & casus, tutiùs commu-
 niamur; Castra DEI Viventis
 opportunè opposcentes sa-
 tellitibus Orci.

ITINERARIUM.

Initio Itineris quotidie devotè dicendum

Antiphona; In viam pacis.

Canticum.

Benedictus Dominus DEUS
Israël, quia visitavit, & fecit
redemptionem plebis suæ.

Et erexit cornu salutis nobis,
in domo David pueri sui.

Sicut locutus est per os San-
ctorum, qui à sæculo sunt, Pro-
phetarum ejus.

Salutem ex inimicis nostris, &
de manu omniū, qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam
cum Patribus nostris: & memo-
rari testamenti sui sancti.

Jusjurandum, quod juravit
ad Abraham Patrem nostrum,
datum se nobis.

Ut sine timore, de manu ini-
micorum nostrorum liberati, ser-
viamus illi.

In

In sancto
ipso, omni
Et tu pu
vocaberis
ciem Dom
Ad dan
plebi ejus
torum eor
Per visio
nostri, in
oriens ex
Illumina
& in umb
dirigendos
pacis.
Gloria
In viam
dirigat nos
ricors Dom
phaël comi
ut cum pac

Itinerarium.

9

In sanctitate & iustitia coram ipso, omnibus diebus nostris.

Et tu puer Propheta Altissimi vocaberis, præibis enim ante faciem Domini, parare vias ejus.

Ad dandam scientiam salutis plebi ejus in remissionem peccatorum eorum.

Per viscera misericordiae DEI nostri, in quibus visitavit nos, oriens ex alto.

Illuminare his, qui in tenebris & in umbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Gloria Patri &c.

Antiphona.

In viam pacis & prosperitatis dirigat nos omnipotens & misericors Dominus, & Angelus Raphaël comitetur nobiscum in via; ut cum pace, salute, & gaudio

revertâmur ad propria. Kyrie
eleison. Christe eleison. Kyrie
eleison. Pater noster *secretò.*

V. Et ne nos inducas in tenta-
tionem. *R.* Sed libera nos à
malo.

V. Salvos fac servos tuos. *R.*
DEUS meus sprantes in te.

V. Mitte nobis Domine auxi-
lium de Sancto. *R.* Et de Sion
tuêre nos.

V. Esto nobis Domine turris
fortitudinis. *R.* A facie inimici.

V. Nihil proficiat inimicus in
nobis. *R.* Et filius iniquitatis non
apponat nocere nobis.

V. Benedictus Dóminus die
quotidie. *R.* Prosperum iter fa-
ciat nobis DEUS salutarium no-
stròrum.

V. Vias tuas Dómine demón-
stra nobis. *R.* Et sémitas tuas
édoce nos. *V.* Uti-

V. Utina
tra. *R.* A
icationes t
V. Erun
R. Et áspe
V. Ange
avit de te.
omnibus
V. Domi
neam. *R.*
véniat.
V. Dómi
in spiritu
O
DEUS,
maris n
e fecisti,
er ad te,
tione nobis
erum temp
Angelo tu
um quó p

V. Utinam dirigantur viae nostrae. *R.* Ad custodiendas justificationes tuas.

V. Erunt prava in directa. *R.* Et aspera in vias planas.

V. Angelis suis DEUS mandavit de te. *R.* Ut custodiant te in omnibus vijs tuis.

V. Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

ORATIO.

DEUS, qui filios Israël per maris medium sicco vestigio ire fecisti, qui quæ tribus Magis iter ad te, stellâ duce pandisti: tribue nobis quæsumus iter prosperum tempusque tranquillum: ut Angelo tuo sancto comite, ad eum quò perginus locum, ac

demum ad æternæ salûtis portum
pervenire feliciter valeâmus.

DDUS, qui Abraham puerum
tuum de Ur Chaldæorum
eductum per omnes suæ pere-
grinationis vias illæsum custo-
disti: quæsumus, ut nos famulos
tuos custodire digneris: esto no-
bis Domine in procinctu suffra-
gium, in via solatium: in æstu
umbraculum, in pluvia & frigore
tegumentum, in lassitudine vehi-
culum, in adversitate præsidium,
in lubrico baculus, in naufragio
portus, ut te duce, quô tendi-
mus, prosperè perveniamus, &
demum incolumes ad propria
redeâmus.

Adesto, quæsumus Domine,
supplicationibus nostris: &
viam famulorum tuorum in sa-
lutis tuæ prosperitare dispône,
ut

ut inte
variet
mur a
PRæ
D
viam
Joann
iectar
dixit
num
stum
vivit
sanct
sæcul
V.
R.
D
KY
Christ

ut inter omnes viæ & vitæ hujus
varietates tuo semper protega-
mur auxilio.

PRæsta quæsumus omnipotens
DEUS: ut familia tua per
viam salutis incedat, & beati
Joannis Præcursoris hortamenta
sectando, ad eum, quem præ-
dixit, secura perveniat Domi-
num nostrum **JESUM** Chri-
stum Filium tuum: Qui tecum
vivit & regnat in unitate Spiritûs
sancti **D**EUS, per omnia sæcula
sæculorum. *R. Amen.*

V. Procedamus in pace,

R. In nomine Domini, Amen:

LITANIÆ

DE OMNIBUS SANCTIS.

Kyrie eleison. Christe eleison.
Kyrie eleison.

Christe audi nos. Christe exaudi
nos.

Pater de cœlis DEUS, Miserere
nobis.

Fili Redemptor mundi DEUS,
Miserere nobis.

Spiritus sancte DEUS, Miserere
nobis

Sancta Trinitas unus DEUS,
Miserere nobis.

Sancta MARIA,

S. DEI Genitrix,

S. Virgo Virginum;

S. Michæel,

S. Gabriel,

S. Raphaël,

Omnes sancti Angeli & Archan-
geli, Orate pro nobis.

Omnes sancti beatorum Spiritu-
um Ordines, Orate pro nobis.

S. Joannes Baptista, Ora pro no.

Omnes sancti Patriarchæ & Pro-
phetæ, Orate pro nobis.

S. Petre, Ora pro nobis.

S. Pau-

Ora pro nobis.

S. Paul
S. And
S. Jaco
S. Joa
S. Th
S. Jac
S. Phil
S. Bar
S. Ma
S. Sim
S. Th
S. Ma
S. Bar
S. Luc
S. Ma
Omnes
gelif
Omnes
Omnes
S. Step
S. Lau
S. Vin

Miserere

S. Paule,

DEUS,

S. Andrea,

Miserere

S. Jacobe,

DEUS,

S. Joannes,

S. Thoma,

S. Jacobe,

S. Philippe,

S. Bartholomæe,

S. Matthæe,

S. Simon,

S. Thaddæe,

S. Mathia,

S. Barnaba,

S. Luca,

S. Marce,

Omnes sancti Apostoli & Evan-

gelistæ, Orate pro nobis.

Omnes SS. Discipuli Domini, Or.

Omnes SS. Innocentes, Orate.

S. Stephane, Ora pro nobis.

S. Laurenti, Ora pro nobis.

S. Vincenti, Ora pro nobis.

S. Fa-

Ora pro nobis.

Ora pro nobis.

Archan-

Spiritu-

ro nobis.

pro no-

e & Pro-

bis.

S. Pau-

SS. Fabiane & Sebastiane, Orate.

SS. Joannes & Paule, Orate.

SS. Cosma & Damiane, Orate.

SS. Gervasi & Protasi, Orate.

Omnes sancti Martyres, Orate.

S. Silvester,

S. Gregori,

S. Ambrosi,

S. Augustine,

S. Hieronyme,

S. Martine,

S. Nicolæ,

Omnes sancti Pontifices & Confessores, Orate pro nobis.

Omnes sancti Doctores, Orate.

S. Antoni,

S. Benedicte,

S. Bernarde,

S. Dominice,

S. Francisce,

Omnes sancti Sacerdotes & Levitæ, Orate pro nobis.

Omnes

Ora pro nobis.

Ora pro nobis.

Omnes
mitæ
S. Maria
S. Agat
S. Luci
S. Agne
S. Cæci
S. Cath
S. Anaf
Omnes
Inter
Omnes
Inter
Propitiu
mine
Propitiu
Ab omni
Ab omni
Ab ira t
A subi
morte
Ab infid

tiane, Orate
e, Orate
ane, Orate
ti, Orate
yres, Orate
ces & Con
o nobis.
res, Orate
dotes & Le
obis.
Omnes

Omnes sancti Monachi, & Ere-
mitæ, Orate pro nobis.

S. Maria Magdalena,

S. Agatha,

S. Lucia,

S. Agnes,

S. Cæcilia,

S. Catharina,

S. Anastasia,

Omnes sanctæ Virgines & Viduæ,
Intercedite pro nobis.

Omnes Sancti & Sanctæ DEI,
Intercedite pro nobis.

Propitius esto, Parce nobis Do-
mine.

Propitius esto, Exaudi nos Dne.

Ab omni malo,

Ab omni peccato,

Ab ira tua,

A subitanea & improvisa
morte,

Ab insidijs diaboli,

Orate pro nobis.

Lib. nos Domine
Ab

Ab ira, & odio, & omni mala
 voluntate,
 A spiritu fornicationis,
 A fulgure & tempestate,
 A morte perpetua,
 Per mysterium sanctæ incar-
 nationis tuæ,
 Per Adventum tuum,
 Per nativitatem tuam,
 Per baptismum & sanctum
 jejunium tuum,
 Per crucem & passionem tuā,
 Per mortem & sepulturam
 tuam,
 Per sanctam resurrectionem
 tuam,
 Per admirabilem ascensionem
 tuam,
 Per adventum Spiritûs S. Pa-
 tris, (racleti,) In die judicij,
 Peccatores, Te rogamus audi nos.
 Ut nobis parceas, Te rogamus
 audi nos.

Liberata nos Domine.

Ut nobis
 Ut ad
 nos p
 Ut Eco
 rege
 gner
 Ut don
 omni
 dine
 conf
 Ut ini
 hum
 Ut Regi
 stiani
 cordi
 Ut cum
 pacer
 digne
 Ut nos
 servit
 serva
 Ut men
 desid

Ut nobis indulgeas ,
Ut ad veram pœnitentiam
nos perducere digneris ,
Ut Ecclesiam tuam sanctam
regere & conservare di-
gneris ,
Ut domnum Apostolicum &
omnes Ecclesiasticos ordi-
dines in sancta Religione
conservare dignetis ,
Ut inimicos sanctæ Ecclesiæ
humiliare digneris ,
Ut Regibus & Principibus Chri-
stianis pacem & veram con-
cordiam donare digneris ,
Ut cuncto populo Christiano
pacem & unitatem largiri
digneris ,
Ut nosmetipsos in tuo sancto
servitio confortare & con-
servare digneris ,
Ut mentes nostras ad cœlestia
desideria erigas ,

Te rogamus audi nos.

Ut

omni mala

his,
state,

tæ incar-

sanctum

em tuâ,
culturam

ectionem

ensionem

is S. Pa-
raeleti,

pus audi nos

Te rogamus

U

Ut omnibus benefactoribus
nostris sempiterna bona re-
tribuas,

Ut animas nostras, fratrum,
propinquorum & benefa-
ctorum nostrorum ab æ-
terna damnatione eripias,

Ut fructus terræ dare & con-
servare digneris,

Ut omnibus fidelibus defun-
ctis requiem æternam do-
nare digneris,

Ut nos exaudire digneris,

Fili DEI,

Agnus DEI, qui tollis peccata
mundi, Parce nobis Domine.

Agnus DEI, qui tollis peccata
mundi, Miserere nobis.

Agnus DEI, qui tollis peccata
mundi, Exaudi nos Domine.

Christe audi nos. Christe exaudi
nos. Kyrie eleison. Pater noster.

Psalm

Te rogamus audi nos.

DEI
int
vandu
Co
qui qu
Ave
bescan
Ave
tes, q
Exu
mnes,
semper
qui dil
Ego
fum:
Adj
us es t
Glor
V. Sal
R. DE
V. Esto

Psalmus 69.

DEUS in adiutorium meum
intende: Domine ad adju-
vandam me festina.

Confundantur & revereantur,
qui quærunt animam meam.

Avertantur retrorsum & eru-
bescant, qui volunt mihi mala.

Avertantur statim erubescen-
tes, qui dicunt mihi Euge, euge.

Exultent & lætentur in te o-
mnes, qui quærunt te; & dicant
semper, magnificetur Dominus,
qui diligunt salutare tuum.

Ego verò egenus & pauper
sum: DEUS adjuva me.

Adjutor meus & liberator me-
us es tu: Domine ne moreris.

Gloria Patri, &c.

V. Salvos fac servos tuos,

R. DEUS meus sperantes in te.

V. Esto nobis Domine turris for-
titudinis,

ribus
a re-
rum,
nefa-
b æ-
bias,
con-
fun-
do-
son ipse audi nos.
peccata
hine.
peccata
peccata
hine.
e exaudi
r noster.
Psal-

- titudinis, *R.* A facie inimici.
- V.* Nihil proficiat inimicus in nobis. *R.* Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.
- V.* Domine non secundum peccata nostra facias nobis. *R.* Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.
- V.* Oremus pro Pontifice nostro *N.* *R.* Dominus conservet eum, & vivificet eum, & beatum faciat eum in terra, & non tradat eum in animam inimicorum ejus.
- V.* Oremus pro Benefactoribus nostris, *R.* Retribuere dignare Domine, omnibus, nobis bona facientibus, propter nomen tuum vitam æternam, *A.*
- V.* Oremus pro Fidelibus defunctis, *R.* Requiem æternam dona eis Domine, & lux perpetua luceat eis. *V.* Re-

V. Requiesca
V. Pro fratribus
R. Salvos
 DEUS m
V. Mitte e
 de sancto
 eos.
 Domine
 meam, F
 te veniat
 Dominu
 cum Spiritu
 O
 DEUS, c
 tereri se
 scipe depr
 nos, & o
 nos delictor
 , miseratio
 enter absol
 Exaudi, qu
 applicum pre

V. Requiescant in pace. *R.* Am.

V. Pro fratribus nostris absentibus,

R. Salvos fac servos tuos,
DEUS meus sperantes in te.

V. Mitte eis Domine auxilium
de sancto. *R.* Et de Sion tuere
eos.

V. Domine exaudi orationem
meam, *R.* Et clamor meus ad
te veniat.

V. Dominus vobiscum, *R.* Et
cum Spiritu tuo.

ORATIO.

DEUS, cui proprium est mi-
sereri semper, & parcere,
suscipe deprecationem nostram:
ut nos, & omnes famulos tuos,
quos delictorum catena constri-
git, miseratio tuæ pietatis cle-
menter absolvat.

Exaudi, quæsumus Domine,
supplicum preces, & confitentium
tibi

tibi parce peccatis: ut pariter
nobis indulgentiam tribuas beni-
gnus & pacem.

Ineffabilem nobis Domine,
misericordiam tuam clementer
ostende; ut simul nos, & à pec-
catis omnibus exuas, & à pœ-
nis, quas pro his meremur eri-
pias.

DEUS, qui culpâ offenderis,
pœnitentiâ placaris; preces po-
puli tui supplicantis propitius re-
spice, & flagella tuæ iracundiæ,
quæ pro peccatis nostris mere-
mur, averte.

Omnipotens sempiterne Deus,
miserere famulo tuo Pontifici no-
stro N. & dirige eum, secundum
tuam clementiam, in viam salu-
tis æternæ; ut te donante tibi
placita cupiat, & totâ virtute
perficiat.

Quæ-

de or
Quæsum
ut famulus
qui tuâ mis
gni governa
omnium p
quibus dece
rum monst
qui via, ve
ciosus vales
DEUS,
recta confil
ra; da serv
mundus dar
t & corda
ledita, & h
line, temp
atione trans
Ure igne
ostros, & co
ut tibi casto
& mundo co
Fidelium I

Quæsumus omnipotens DEUS,
ut famulus tuus N. Rex noster,
qui tuâ miseratione suscepit re-
gni gubernacula; virtutum etiam
omnium percipiat incrementa;
quibus decenter ornatus, & vitio-
rum monstra devitare, & ad te,
qui via, veritas & vita es, gra-
tiosus valeat pervenire.

DEUS, à quo sancta desideria,
recta consilia, & iusta sunt ope-
ra; da servis tuis illam, quam
mundus dare non potest, pacem;
ut & corda nostra mandatis tuis
dedita, & hostium sublatâ formi-
dine, tempora sint tuâ prote-
ctione tranquilla.

Ure igne sancti Spiritûs renes
nostros, & cor nostrum Domine:
ut tibi casto corpore serviamus,
& mundo corde placeamus.

Fidelium DEUS omnium Con-

B

ditor

ditor & Redemptor animabus famulorum famularumq; tuarum remissionem cunctorum tribu peccatorum : ut indulgentiam quam semper optaverunt, pijs supplicationibus consequantur.

Actiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præveni, & adjuvando prosequere, ut cuncta nostra oratio & operatio à te semper incipiat, & per te cœpti finiatur.

Omnipotens sempiternus DEUS qui vivorum dominaris simul & mortuorum, omniumque miseris, quos tuos fide & opere futuros esse prænoscis : te supplices exoramus, ut pro quibus effundere preces decrevimus, quosque vel præsens sæculum adhuc in carne retinet, vel futurum jam exutos corpore suscepit, intercedentibus

de
dentibus
pietatis t
delictoru
sequantu
strum J
tuum ;
in unitat
Per om
R. Amen
V. Dom
R. Et cu
V. Exau
miseri
V. Fidele
cordia
pace.

A Ve M
DEI
Atque se
Felix cœl

dentibus omnibus Sanctis tuis,
pietatis tuæ clementiâ, omnium
delictorum suorum veniam con-
sequantur. Per Dominum no-
strum JESUM Christum Filium
tuum; qui tecum vivit & regnat
in unitate Spiritûs sancti DEUS;
Per omnia sæcula sæculorum.
R. Amen.

V. Dominus vobiscum,

R. Et cum Spiritu tuo.

V. Exaudiat nos omnipotens &
misericors Dominus. R. Amen.

V. Fidelium animæ per miseri-
cordiam DEI requiescant in
pace. R. Amen.

HYMNUS.

Ave Maris stella,
DEI Mater alma,
Atque semper Virgo,
Felix cœli porta.

*Sumens illud Ave,
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Eva nomen.*

*Solve vincla reis,
Profer lumen cæcis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.*

*Monstra te esse Matrem,
Sumat per te preces,
Qui pro nobis natus,
Tulit esse tuus.*

*Virgo singularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos,
Mites fac & castos.*

*Vitam præsta puram,
Iter para tutum,
Ut videntes JESUM,
Semper collatemur.*

*Sit Laus DEO Patri,
Summo CHRISTO decus,*

Spi-

Spiritus la
Tribus ho
Sub tu
mus S. D
V. Or
nitrix,
promissio

Defen
B. M
interced
veritate
tibi prostr
pitius tuè
V. Ad
Custode
nos ab in
DEUS,
Angel
mittere di
tuis: & eo
fendi, & æ
Christum
xilium ma

Spiritui sancto,
Tribus honor unus.

Sub tuum præsidium confugi-
mus S. DEI Genitrix, &c.

V. Ora pro nobis S. DEI Ge-
nitrix. *R.* Ut digni efficiamur
promissionibus Christi.

ORATIO.

DEfende quæsumus Domine,
B. MARIA semper Virgine
intercedente, istam ab omni ad-
versitate familiam, & toto corde
tibi prostratam, ab hostium pro-
pitius tuere clementer insidijs.

V. Adeste nobis SS. Angeli
Custodes nostri. *R.* Defendite
nos ab inimicis nostris.

DEUS, qui ineffabili Providentia SS.
Angelos tuos ad nostram custodiam
mittere dignaris, largire supplicibus
tuis: & eorum semper protectione de-
fendi, & æternâ societate gaudere. Per
Christum Dominum, &c. Divinum au-
xilium maneat semper nobiscum. Amen.

Quidam laudum DEI paræ V. studiosiores, initio Litaniarum, post *Santa Virgo Virginum*, subjungunt, *Mater Christi, Mater divinae gratiae, &c.* totasque decurrunt Litanias Lauretanas, usque ad *Regina Sanctorum omnium*: tum prosequuntur Litanias de Omnibus Sanctis, dicendo: *Sancte Michæl, &c.*

Quanto exiguae operæ pretio prædictis Litanij invocetur DEUS cum Sanctis suis: Compluribus constat experimentis. Illarum solemnem cantum inter supplicandum abacta est Romæ horribilis pestifera lues, tempore S. Gregorij M. Iisdem Constantinopoli sedatus est funestus & diuturnus terræ motus: postquam ex revelatione cœlitus accepta, jussi sunt incolæ continuare Litanias illas, atque in fine hanc annectere clausulam: *Sancte DEUS, Sancte Fortis, Sancte Immortalis miserere nobis.* Dum in supremo agone Sanctæ Mechtildis solitis Litanij invocarentur Sancti: Vidit S. Gertrudis singulos ad pronunciatum Nomen suum gaudio gestientes, exurgere; ac de-

pa
demissos in
moriante o
Religiosis S.
contra infel
insultus fue
proverbio o
Eratrum P
operantur.
Chrysoptom
inquit, vim
mam, orat
torum: se
que id ipsu
mus, & a
Juvat igitur
invocatione
dicimus M
actum elio
obiter id
Litanij
multi trina
cum Antip
in venerati
nicæ & DE
tam studio
maus: ut

demissos in genua, merita sua pro
 moriente offerre Divinæ Majestati.
 Religiosis S. Domini tanto præsidio
 contra infestos variorum inimicorum
 insultus fuerunt eadem Litaniam: ut
 proverbio diceretur: *Cavete à Litanijis
 Fratrum Prædicatorum: Mira enim
 operantur.* Barry in Anno S. 18. Jan. S.
 Chrysostomus hom. in Matt. *Habent,*
inquit, vim pro nobis, & quidem maxi-
mam, orationes supplicationesque San-
ctorum: sed tunc profectò cum nos quo-
que id ipsum per Pœnitentiam postula-
mus, & ad studia meliora confugimus.
 Juvat igitur, dum initio Litaniarum ad
 invocationem Divinarum Personarum,
 dicimus *Miserere nobis*; serio conatu
 actum elicere Contritionis, & non
 obiter id pronunciare.

Litanijis convenienter subjungunt
 multi trinam salutationem Angelicam,
 cum Antiphonis *Angelus Domini, &c.*
 in venerationem Incarnationis Domi-
 nicæ & DEIPARÆ V. Cujus devozionis
 tam studiosus fuit S. Carolus Borro-
 mæus: ut audito campanæ signo, quo-

cunque loco esset, quantumvis lutofo, genua humi poneret, saluaretque Virginem Matrem cum benedicto fructu ventris sui; ut tradit Novariensis in ejus Vita lib. 7.

Plures, easque non minùs jucundas, quàm fructuosas, Preces, ut Horas Canonicas, Rosaria & Coronas DEIPARÆ V. Officia varia, &c. suppeditabunt tum Gradus Sacerdotalis, tum Leges Sodalitatum, quibus nomina dedimus, tum privata devotio, & quæ hic sequentur, *Distractiones* Illam S. Francisci Borgiæ, quem precum heluonem sanctum rectè dixeris, non præteriero industriam, qua usus est, dum ex mandato Pontificio cum Cardinali Alexandrino proficisceretur in Hispaniam. Cùm enim nonnulli nostrorum PP. Procuratorum in idem iter convenissent: Franciscus ita inter comites suos divisit horas precandi: ut totus dies perpetua esset oratio. Quod orandi institutum ita probavit Cardinalis: ut & ipse inter comitantem se Clerum pari modo tempora pre-

pe
precandi ditte
la distraçtion
otione. Sa
b. 7. n. 14.
ant P. Petr
ocietatis D
hazar Alvar
lies perpetu
ez eo nomi
at occasio
liberalior es
am DEO
uorumvis
sindi. Or
t sicut nun
unquam dep
onavent. Se
D I S T
Per p
Tinerarium
Luna quæd
files incurse
diem occur
muniti colli
ese ingerer

precandi distribuerit, non minus jucunda distractione, quàm DEO grata devotione. *Sacchinus hist. Soc. Part. 3. lib. 7. n. 14.* Plurium vices soli obibant P. Petrus Faber, unus è primis Societatis Decem viris, & Pater Balthasar Alvarez: quibus in itinere toti dies perpetua erant Oratio. P. Alvarez eo nomine libentiùs apprehendebat occasiones itinerandi, quòd in via liberalior esset copia orandi: id est, cum DEO fermocinandi, & contra quorumvis hostium incursus nos munendi. Oratio debet esse continua: ut sicut nunquam deficit pugna, sic nunquam deponamus arma: inquit S. Bonavent. Serm. 27. de Confess.

D I S T R A C T I O II.

Per piam Meditationem.

I Tinerarium cum Litanijis est opportuna quaedam præmunitio contra hostiles incursus & adversos, qui per diem occurrere possunt, casus. Sic muniti colligamus mentem à cæteris sese ingerentibus objectis, ad instituendam

tuendam piam Meditationem: in qua non solum cellis inclusi Ascetæ, sed etiam per orbem discurrentes Viatores probi, insignem cum uberrimo fructu experiri solent voluptatem. Nam, ut notavit S. Laurentius Justinianus, de casto connubio c. 22. *Ex ipsius assiduitate stabilitur mens, purgantur cogitationes, solitudo sapit, delectatur DEUS, ingenium acuitur, castificatur sensus, illustratur ratio, loquela restringitur, & animus ad alta suspenditur. Ipsa est spiritualis janua orationis, per quam Verbum ab ingredientibus agnoscitur, & puris manibus honoratur. Quamdiu mentis oratio veraciter possidetur: tanquam oculi pupilla custodienda est, & velut quoddam spirituale depositum servanda.*

Mentalis orationis, id est, Meditationis piæ, propria sunt magna illa, pariterq; dulcissima encomia, quæ passim SS. Patres tribuunt Orationi. Ut cum S. Bernardus apud Lud. Granaten: lib. 3. de Orat. c. 8. dicit: Orando bibitur vinum spirituale lætificans cor hominis, Vinum scilicet Spiritus S. quod

per pia
quod inebri
voluptatum
rum: Nihil
vita sentitur
cipitur, co
amore terr
animum m
nem ad quæ
quamvis trib
dit alacriore
Hæc est S
22 dicitur:
morabitur,
nitur, & in
tionem DE
captus adm
Intrans in do
quiescam cu
ritudinem c
convictus ill
Experientur
non solum
Antonij & A
nerantes co
corpora ferr
& conversat

per piam Meditationem. 35

quod inebriat mentem, & carnalium voluptatum infundit oblivionem *Et iterum*: Nihil est, quod dulcius in hac vita sentitur, majore cum gaudio percipitur, corda hominum fortius ab amore terrenorum disjungit; nihil animum munit potentiùs, nihil hominem ad quævis bona opera faciendâ, & quamvis tribulationem perferendâ, reddit alacriorem, studio Contemplationis.

Hæc est Sapientia illa, de qua Eccl. 4. 22. dicitur: *Beatus vir, qui in Sapientia morabitur, & qui in justitia sua meditabitur, & in sensu cogitabit circumspeditionem DEI.* Et Sap. 8. 16. Salomon captus admiratione & amore illius, *Intrans in domum meam, inquit, conquiescam cum illa Non enim habet amaritudinem conversatio illius, nec tedium convictus illius sed lætitiâ & gaudium.* Experiuntur hanc lætitiâ & gaudium non solùm in Contemplatione defixi Antonij & Arsenij: verùm etiam Itinerantes complures, quorum dum corpora feruntur per terras, Spiritus & conversatio est in cœlis.

De S. Carolo Borromæo, Antiftitum Sacrorum gloriâ & ideâ, tradit Novarienfis Epifc. lib. 7. vitæ c. 14. quòd Itineris tempus ita consumebat; ut nifi quis interim audiendus, vel cum aliquo effet colloquendum; in rebus Divinis femper animum defigeret, atque ita raperetur: ut pene fenfuum intermitterentur officia. In Deciana via cum iter noctu, denfiffimis tenebris, faceret, & in foveas quasdam delapfus effet, mulâ super eum jacente: ita nihilominus meditatione abforptus erat; ut ne quidem de exitu cogitaret; donec comites accenfis facibus regreffî, eum nihil querentem, aut dicentem, extraherent madidum ac lulentum, hilarem tamen animo & vultu. Interdum mula, quâ vehebatur, ita offendebat, ut procumberet: ipfe verò nifi corrucet, nihil plerumq; animadvertibat. Nimirum ut Tertulianus dixit: *Nihil crus fenfit in nervo, cui animus fixus eft in cælo.*

Iisdem cœleftibus contemplationis voluptatibus animum pafcebat India-
rum

per pi-
rum Apof-
rius, in It-
Quantumvis
tum effet ce-
varet farcin-
neceffarijs
tarentur o-
imminent
nihilominus
quia animu
humana om-
tionem co-
Goæ, quar
perij in Inc-
meridie Pro-
daret Xaveri-
nis per Me-
urbis perer-
tente nocte
redijt & a
Tum ad foc-
inquit, cum
enim diem
Thurfellinus
dies, qui fic
non inanes,

per piam Meditationem. 37

rum Apostolus, S. Franciscus Xaverius, in Itinetibus maximè arduis. Quantumvis inediâ & laboribus exhaustum esset corpusculum, humeros gravaret sarcina cum apparatu sacro & necessarijs libellis, pedes crebris cruentarentur offendiculis, capiti & vitæ imminerent latronum pericula: ibat nihilominus intrepidus & gaudens; quia animum levavit super se & super humana omnia, per assiduam Meditationem conjunctus DEO. Contigit Goæ, quam Lusitani metropolim imperij in India Orientali habent, ut à meridie Proregem aditurus, in viam sedaret Xaverius. Sed abstractâ à terrenis per Meditationem mente, varias urbis pererravit plateas, donec appetente nocte, admonitu comitis ad se redijt & aberrare aliquando sensit. Tum ad socium conversus; Alio die, inquit, cum Prorege agemus; hunc enim diem sibi DEUS vendicavit. *Thursellinus in Vita lib. 3 c. 14.* Felices dies, qui sic impenduntur DEO! Quàm non inanes, sed opulento alveo fluunt

in Oceanum beatæ æternitatis; & in
pias mentes refundunt rivulos quosdam
cœlestis voluptatis!

Tam avidæ, famelicæ & sitibundæ
sunt hujusmodi Meditationum animæ,
quæ aliquando gustarunt, & viderunt,
quàm suavis sit Dominus: ut non modò
ingens occurrentium variorum obje-
ctorum turba ipsas non impediât:
verùm etiam ad quævis ingruentia
incommoda, detrimenta, imò & tor-
menta quodammodo insensibiles sint,
præterquam dum à mentali oratione
avocantur. Consummatâ virtute tyro
Societatis, Beatus Stanislaus Kostka,
ita ad omnem Superiorum nutum se
exhibebat morigerum, promptum &
alacrem: ut nihil unquam ei obla-
tum fuerit difficile; nemo viderit te-
tricum aut tardum; imò elogium
Omnipotentis meruerit apud Rectorem
suum Julium Fatium. Cùm verò va-
letudinis causâ temperare ejus inten-
tam assiduè in DEUM cogitationem,
necesse foret: eamque ob rem jussus;
esset spatia orandi contrahere; visus est,
eâ

per piam

eâ superioris di-
dum enim va-
Juveni: in eum
mente, quem o-
sisset Virgo Ma-
roica indole,
tati tam placi-
ejus perpetua
nullatenus com-
bist. Soc. lib 4

Non dissim-
Veteranus in
ciscus Borgia.
valetudinis ejus
admodum attri-
Religioso. V.
Franciscus pr-
in ijs, quæ ad
pertinebant,
Moderatorem
ras aliquot in
Marcus moneba-
de querulus rog-
sneret. Oratio
bat centrum: i-
ita quiescebat in

eâ superioris dispositione tangi. Arduum enim valde videbatur Angelico Juveni: in eum non esse assidue fixum mente, quem olim ulnis suis commisisset Virgo Mater. Sed qua erat heroica indole, mox illi Rectoris voluntati tam placidè acquievit: ut animi ejus perpetua beataque tranquillitas nullatenus commoveretur. *Sacchinus hist. Soc. lib 4 n. 82.*

Non dissimulavit similem sensum Veteranus in Christi militia S. Franciscus Borgia. Commendata erat cura valetudinis ejus, multâ mortificatione admodum attritæ, Marco cuidam laico Religioso. Venerabatur hominem. Franciscus promptissimâ obedientiâ in ijs, quæ ad corporis valetudinem pertinebant, non aliter ac summum Moderatorem. Ubi tamen, post horas aliquot in Oratione consumptas, Marcus monebat; ut desisteret! blandè querulus rogabat; *ut diutulè adhuc sineret.* Orationem enim suam vocabat centrum: ita ferebatur ad illum; ita quiescebat in illa, & ægrè avellebatur

batur ab eadem. *Idem lib. 8. n. 137.*
 Degustant nimirum in ea animæ DEO
 devotiores absconditum quoddam man-
 na, quod illis inducit grave aliarum
 cogitationum fastidium. Quod quia
 delibavit etiam Vir secundum cor DEI,
 fastidians cætera, *Meditatio*, inquit,
cordis mei in conspectu tuo semper,
 Psal 18. 15. Etiam inter negotia re-
 gni, etiam inter expeditiones belli;
 tam in strato meo, quàm in vijs omni-
 bus, *Meditatio cordis mei*, non minus
 affectuosa, quàm attenta, *in conspectu*
tuo semper.

Quod attinet ad Materiam Medita-
 tionis: ea sumi potest sive ex Perfe-
 ctionibus Divinis; sive ex Mysterijs
 Fidei Christianæ, sive ex Vita Salva-
 toris nostri DEI, præsertim Itineran-
 tis; sive ex Virtutibus, quibus ege-
 mus; sive vitijs, in quæ his circum-
 stantijs pronior est lapsus; sive ex ob-
 jectis occurrentibus, montibus, campis,
 agris, fluminibus, &c. &c. ascendendo
 ex illis ad DEUM, & moralia quædam
 ad usum nostrum decerpando; sive ex
 Bre-

per Sacrifici

Breviario meo
 os Anni dies sup
 e DEO, JESU &
 rvere poterunt:
 a singulos hebdo

DISTR

Per Sacrifi

Acrificium, c
 Majestati sup
 inus solatii &
 iam sacri horro
 tim incruento

ortem DEI-H
 petitam: imò v
 ur Christus; at
 arysofomus lib
 ucus altari vicin
 oris in honore

ce unde horro
 re plenus; ut m
 emendum Myster
 m Trident. Sess
 am totum, quod
 ificio agitur, ag
 mnum, & DE

lib. 8. n. a animæ D quoddam m rave aliaru Quod q dùm cor D ztio, inqu tuo semp negotia tiones bel in vijs om , non min in conspe am Medit ve ex Perf x Mysteri Vita Salv im Itinera quibus ego his circum sive ex ob bus, campit ascendend lia quædan do; sive e Bre

Breviario meo Ascetico, ubi in singulos Anni dies suppeditavi Meditationes de DEO, JESU & MARIA Denique servire poterunt: quas infrà hic trado in singulos hebdomadæ dies.

D I S T R A C T I O III.

Per Sacrificium Divinum.

SAcrificium, quod in Lege Gratia Majestati supremae offertur, non minus solatij & liquidissimæ voluptatis, quàm sacri horroris plenum est. Cùm enim incruento modo repræsenteret Mortem DEI-Hominis in ara crucis oppetitam: imò verè & propriè immoletur Christus; atque, ut observavit S. Chrysostomus lib. 6. de Sacerdot. c. 6. *Locus altari vicinus plenus sit Angelorum choris in honorem illius, qui immolatur:* Ecce unde horror, reverentiâ & terrore plenus; ut meritò Actionem hanc *Tremendum Mysterium* appellet Concilium Trident. Sess. 22. Ex alia parte, cùm totum, quod in tremendo hoc Sacrificio agitur, agatur non solum ad summum, & DEO dignum cultum. dese-

rendum: sed etiam ad supremam illam Majestatem, innumeris, nec levis noxis nostris offensam, nobis conciliandam, placandam & propitiandam; insuper ad necessarias nobis varias gratias efficaciter impetrandas; ecce unde solatium. Deniq; cum Divinum Christi Corpus & sanguis, dum Sacerdos facit ad aram, non solum habeat rationem Sacrificij, sed etiam *Sacramenti*, in refectionem animarum nostrarum instituti; ecce unde liquidissima, copiosissima & planè Divina voluptas! Quidni igitur oblatio talis tantiq; Sacrificij dici, & esse possit Itinerantium pia quædam & jucundissima Distractio.

Hinc Divini cultus studiosiores, animabus juyandis addictiores, & lucrorum suorum spiritualium magis avarici Viatores, non facilè committunt; imò omni diligentia contendunt: ne dies aliqua ipsis transeat, non factò, aut non audito, ubi possibile est, Sacro. De S. Francisco Salesio testatur Episcopus Ebroicensis in ejus Vita; eum quotidie, etiam in Itinere, solitum facere.

per piam Med
re ad aram, qu
uea, nec levia c
enta De S. Car
Episcopus Nov
r. 7. cap. 13 M
inquam omisit n
que non quavis,
la perpetua S. C
ne observata, id
desultibus persuas
canenses. Unde
crisset: Episco
ere, sed alteri
flam; serio ro
erdicto Ecclesia
rare Missam? F
s Divinum hoc
in Sacello do
Ecclesijs prop
ta. In itinere v
& comitibus sui
eli venia à sum
tave hora ante au
sa, mature divi
perveniante aliq
stea, Idem lib.

suprema
ris, nec le
nobilis co
propitiand
s varias gu
; ecce un
inum Ch
n Sacerd
habeat rat
Sacramen
nostraru
ssima, cop
volupta
s antiq; S
inerantiu
Distracti
iosiores,
es, & lucr
magis ava
ittunt; im
t: ne di
facto, a
est, Sacre
statur Ep
Vita; eun
solutum f
cer

cerē ad aram, quantumvis sæpe non
pauca, nec levia occurrerent impedi-
menta De S. Carolo Borromæo scri-
bit Episcopus Novariensis in ejus Vita
libr. 7. cap. 13 Missæ Sacrum facere
nunquam omisit nisi morbi necessitate,
eâque non quavis, sed summâ coactus.
Quâ perpetuâ S. Cardinalis consuetu-
dine observatâ, idem de aliis quoque
Præfulibus persuasum habebant Medi-
olanenses. Unde cùm non nemo ad-
vertisset: Episcopum quendam non
facere, sed alterius Sacerdotis audire
Missam; seriò rogavit: an is Præsul
interdicto Ecclesiastico vetaretur ce-
lebrare Missam? Faciebat autem San-
ctus Divinum hoc Sacrificium non fa-
cile in Sacello domestico, sed in publi-
cis Ecclesijs propter ejusdem dignita-
tem. In itinere verò, impetratâ pro-
se & comitibus suis Sacerdotibus, spe-
ciali veniâ à summo Pontifice, unâ al-
terâve horâ ante auroram dicendi Mis-
sam, maturè divina expediebat: ne
superveniente aliquo obice arctaretur
postea, *Idem lib. 3. cap. 3.* Cardinali
Stani-

Stanislao Hofio, viro non minùs sanctitate quàm dignitate & Doctrinâ eminentissimo, eadem consuetudo fuit. Teste Rescio in Vita c. 16. & 19. usque ad decrepitam ætatem Missam dicebat quotidie, vel audiebat, etiam in infirmitate. Quamobrem in ipso sæpe diluculo, qualecunq̃ tandem cœlum esset, ad Ecclesiam accedere consueverat. Ante missam nullis unquam negotiis operam dare volebat: solè meditationi vacabat, reliquis omnibus curis & cogitationibus animo pulsis.

Non minor cura fuit quotidiani Sacrificij sancto Francisco Borgia; de quo tradit Sacchinus tom. 3. lib. 8. historiam Societatis, quòd Sacramentalem Communionem nullo unquam die ab inita Societate, nec valens, nec æger prætermiserit: quàmvis multis & longinquis arduisque itineribus sæpe impediretur. Sacrificij verò celebrandi tam fuit studiosus in itinere: ut illius causâ gravè non duceret; unam alteramve leucam à via deflectere, vel locis de cæteris parum commodis pernoctare. Cùm

per Sacrifici
 us nullo mo
 futuæ suæ m
 d in via aliter
 intrare non
 coniter innu
 saularis potes
 d. insinuando
 p. Franciscu
 n. è Societate
 itinerebus
 hoebat, via
 p. ducere: ad
 finia Ulyssip
 p. festo quàm
 sim millia,
 n. scisceretur,
 ri. Massejus
 I. om dicenti
 optidie Sacr
 N. nime. Qu
 p. nior est solat
 ti. carere cog
 L. hn tit. Sac
 h. nc esse spir
 n. runt Viri d
 S. Andreas A

non minus aliàs nullo modo pateretur secularis
 & Doctrinæ fortunæ suæ mentionem fieri; si quan-
 consuetudo do in via aliter copiam faciendi sacri
 16 & 19 impetrare non posset: tum denique
 Missam di comiter innuebat socio; *tempus esse*
 etiam in *secularis potestatis auxilium imploran-*
 in ipso sap di, insinuando: quis olim fuisset.

P. Franciscus Suarez primi nomi-
 nis è Societate JESU Theologus, cùm
 in itineribus versaretur; nihil pensi
 habebat, viæ spatium Sacrificij causâ
 producere: adeò, ut aliquando in Lu-
 sitania Ulyssiponem inter ac Eboram,
 profesto quàmvis die ad duodecim pas-
 suum millia, sacrificandi ut copiam
 nancisceretur, recto à tramite abscesse-
 rit. *Massejus in ejus vita cap. 20.*
 Idem dicenti cuidam, laboriosum esse,
 quotidie Sacrum facere, respondit:
Minimè. Quæ enim alia hora in vita
plenior est solatij & voluptatis? Eâ quo-
ties carere cogor: planè exarescit animo,
 Lohn tit. Sacrificium. Apostolicum
 hunc esse spiritum & morem, probe
 nôrunt Viri divino cultui addictiores.
 S. Andreas Apосто: cùm ab Ægea ty-
 ranno

46. *Distractio III*

ranno urgeretur, ut dijs sacrificari
respondit: *Ego quotidie sacrifico Omni-
potenti DEO, non boves & oves, sed
agnum immaculatum &c.*

Quod genus obsequij non raro per-
civit Divinæ Majestati prodigiosis gra-
tiis compensare. S. Isidorus rurico-
impetraverat à Domino suo, ut qui-
tidie Divino Sacrificio interesse possit
interim autem Angeli pro eo glebas
versabant aratro. Waltherus à Bala-
bach, nobilis Belga, pietate eximius
pro solempni hastiludio in civitatē pro-
fectus, in itinere divertit ad Ecclesiam
siam, more suo Missam auditurum.
Cum verò etiam alteri sacrificio in-
tentus moras traheret: Angelus eius
speciem indutus, magno cum plausu
loco Waltheri conflixit. Sacerdos ille
cra loca in Palæstina visitans, dum
focij maturantes iter digrediuntur
perstitit solus Divinamq; hostiam im-
molavit. inde iter ingressus, ab ob-
vio equite rogatus est, ut pone se-
scenderet eqvum. Ascendit: & e-
dem die ante fores domûs suæ, licet
long

Per Sacrifici-

longissime diffin-
erat. lib. 2. apum

ta sacrificij cau-
compendium.

insu, hora pasce-
st dispendium i-

ua impenditur
olendo Deo?

Magnum tem-
restita pretium

trilli, nobilissim-
ano adolescens

templum Don-
ana S. J. die,

a vacabat à stuc-
otem accinctum

am, sed ministr-
e, destitutum.

rt operam suam
iter abnuit, præ-

rdius venturum
m relaxationi

am ipse in Miss-
olixus esset. S.

us adolescens, p-
cunctantem d-

longissimè distitæ, substitit. *Canti-
prat. lib. 2. apum. ca. 40.* Sic mora fa-
cta sacrificij causâ, magnum est viæ
compendium. Communi hominum
sensu, hora pascendis jumentis data non
est dispendium itineris: quantò minùs
quæ impenditur reficiendæ animæ, &
colendo Deo?

Magnum tenuis opellæ 'ad aram
præstitæ pretium tulit Franciscus Ma-
strilli, nobilissimus in regno Neapoli-
tano adolescens. Venit is aliquando
in templum Dômûs professæ Neapoli-
tanæ S. J. die, quo juvenus litera-
ria vacabat à studijs: offenditq; Sacer-
dotem accinctum ad Sacrum facien-
dum, sed ministro, ut subinde fit tali
die, destitutum. Ergo liberaliter of-
fert operam suam. Sed Sacerdos co-
mitter abnuit, prætendens; Franciscum
tardiùs venturum ad villam, animo-
rum relaxationi destinatam; maximè
cùm ipse in Missa facienda admodum
prolixus esset. Sed his non absterri-
tus adolescens, proposito suo insistit,
& cunctantem deducit ad aram. In

Memem-

Memento igitur ministrum tam officio
 sum & religiosum remuneraturus ce
 lebrans Sacerdos instat ferventiùs a
 pud Deum: ut tam piam promptamq;
 sibi præstitam operam (non sine infi
 gni sui victoria) speciali aliquo fa
 vore remunerari gratiosè dignetur.
 Auditus est. Nam Mastrillus Socie
 tatem ingressus, post multos annos Su
 periorum dispositione, & Sancti Xa
 verij manifestâ invitatione in Japo
 niam profectus (ubi pro fide casu
 occubuit) cùm Goæ in India ante se
 pulchrum S. Xaverij orans, miraretur
 unde sibi ea gratia obvenisset, ut præ
 reliquis, se longe melioribus, magisq;
 idoneis, ipse Missionem Japonicam
 obtineret? Respondit ei Sanctus
 id factum fuisse in remunerati
 onem obsequii, quòd olim Neapoli
 exhibuerat, offerendo se tempore in
 commodo Sacerdoti in ministrum Di
 vini Sacrificij *Mansi disc. 10. n. 1.*
 non ergo est dispendiù (iterù ingeminò
 morula impensa cultui divino præfer
 tim per oblationem hostiæ Divinæ.

Cate

Per Sacrif

Ceterùm

modi gratiæ c

e nobis debent

ui ex hoc Sa

ralissimè; d

inianus lib

ffò, inquit, v

no, quam locu

ij oblatione a

vritualia exu

er quippe pec

ffificatur ad

mulatur me

antur vitia,

antur, sana

biles refocilla

defuncti fidel

ur effectu.

na Bonitas i

na petentibu

na: quid nega

on fuit temer

na effusus Sace

imie virtutis

r: se vel uno

rare à DEO

Per Sacrificium Divinum. 49.

Cæterùm etsi extraordinariæ hujusmodi gratiæ deessent: abunde sufficere nobis deberent communes fructus, qui ex hoc Sacrificio percipiuntur liberalissimè; de quibus Laurentius Justinianus lib de Obedien: *Nullus profectò, inquit, valet humano explicare eloquio, quàm locuples fructus, quantave ex hujus oblatione atq; perceptione Sacramenti i* *Spiritualia exuberent dona. Reconciliatur quippe peccator DEO, Justus autem justificatur adhuc, letificantur Angeli, cumulatur merita, augètur virtutes, rescantur vitia, diaboli machinamenta superantur, sanantur ægri, eriguntur lapsi, debiles refocillantur, famelici saturantur, & defuncti fideles istius Sacramenti liberantur effectu.* Si enim exuberans Divina Bonitas multa & maxima etiam non petentibus & indignis largitur dona: quid negabit offerenti Christum? Non fuit temerarius, aut per jactantiam effusus Sacerdos è Societate nostra eximiæ virtutis, qui ingenuè fatebatur: se vel uno Sacrificio oblato, impetrare à DEO quod vellet.

Sed demus: nihil omnino commodum in particulares personas nostras redundare ex Opere hoc Divino. Numquid homines divino cultui specialiter addicti, & ad id muneris consecrati, perpetuoq; caractere insigniti, fraudabimus per negligentiam nostram, vel per modicum aliquod impedimentum, Supremam Majestatem cultu, quem solum & unicum à nobis habere potest dignum se? Fraudabimus Divinarum Personarum Triadem illa suavitate & delicatissimo gustu, quem habet ex oblatione Sacrificij hujus? Fraudabimus Ecclesiam Triumphantem in cælis hoc Epulo, Militantem in terris hoc præsidio, Patientem in expiatorijs flammis hoc refrigerio?

Ab sit à quovis cordato DEI cultore tam turpis incuria. Quin potius desiderio desideremus cum Christo Redemptore offerre, & manducare hoc Pascha; & coarctemur spiritu, donec perficiamus illud. Quod si quandoq; ejus copiam nullatenus habere possumus: ingemiscamus cum parvulis illis Thern: 2. qui fame sitiq; tabescentes,

per Sac
Matribus su
& triticum?
Viatore, B.
Patre cælesti
in pias que
quotidiano
S Matthæu
Cum enim r
Viennâ Rom
scepisset per
viæ parten
Pane fortiu
Ingressus er
bat, templ
Sacrificium
reficeretur.
Sacrum face
expetiit. Se
eò quod ha
Quo compe
effusus lach
ploravit.
esse sustinuit
ab hominibu
gelicis man
Epulum Div
tò magis de

per Sacrificium divinum. 51

Matribus suis dixerunt: Ubi est vinum & triticum? Effundamur cum pijsissimo Viatore, B. Stanislao Kostka, coram Patre caelesti, & DEI nostraque Matre in pias querelas: quod Pane nostro quotidiano supersubstantiali (ut habet S. Matthæus c. 6 II.) destituti simus. Cùm enim nobilissimus ille adolescens, Viennâ Romam admodum arduam suscepisset peregrinationem; notabilem viæ partem emensus, ne deficeret, Pane fortium animam reficere optavit. Ingressus ergo in vicinum, ut putabat, templum, Divinum expectavit Sacrificium: in quo Angelorum escâ reficeretur. Nemine comparente, qui Sacrum faceret, Communionem Sacram expetiit. Sed neque hujus copia facta, eò quod hæreticorum id fanum esset. Quo comperto, Stanislaus in amaras effusus lachrymas infortunium suum deploravit. At non diu infortunatum esse sustinuit providus DEUS: quod ab hominibus habere non potuit, Angelicis manibus iterum ei suppeditavit Epulum Divinum tantò dulcius; quanto magis desideratum, Sacchinus par. 3,

hist. Soc. lib. 4. n. 59.

Nobis defectum opportunitatis Sacrum faciendi vel audiendi, utcunque compensare licebit, tum *Communione Spirituali*, ut vocant: id est desiderio fervente realis Eucharisticæ Communionis, ac simili, ut in illa solemus, animi præparatione ad percipiendos effectus illius: tum *Imitatione quadam Liturgiæ Ecclesiasticæ*; sive legendo, aut memoriter recitando devotè ea, quibus Missa (absque Consecratione) constat; v. g. Introitum, Orationes, Epistolam, Evangelium, Credo &c. sive nostris verbis eliciendo affectus & preces similes ijs, quæ in Missa adhibentur. v. g. Præparationem per Actus doloris & confessionis privatæ coram DEO: deinde Orationes aliquas, veluti collectas, fundendo: quibus etiam præmitti potest *Gloria in excelsis*; tum ex epistolis Sancti Pauli, & Evangelijs sententiam aliquam affectuose expendendo; post hæc Symbolum sive Apostolorum, sive Nicænum pronuncians, Offerendo DEO omnia, quæcunq; per

per Sac
die Sacrifici
luntate sacri
esset. Deniq;
Spiritualis,
dam subjunt
privatæ dev
Missa sicc
di Liturgia,
tio panis &
irrigua esse
& consolari
ara cordis
Talem Miss
aliquando v
SU MARI
eximie San
raptu vidit
tre sua, &
rumque Ca
de calo &
larono cum
diit quoq;
solemne q
ret. Mox
pretiosissim

per Sacrificium Divinum 53

per orbem universum celebrantur eo die Sacrificia, unà cum prompta voluntate sacrificandi, si opportunitas esset. Denique instituat^r Communio Spiritualis, & opportunæ preces quædam subjunctæ concludant Liturgiam privatæ devotionis.

Missâ sicca appellari solet hujusmodi Liturgia, in qua non fit Consecratio panis & vini: potest autem valde irrigua esse, cælitus demissis gratiarum & consolationû divinarû fluentis; si in ara cordis ferbuerit affecto devotionis. Talem Missam Christus ipse celebrari aliquando voluit à P. Dominico à JESU MARIA Carmelit. Discalce. Viro eximiæ Sanctitatis In quodam enim raptu vidit Christum D. cum V. Matre sua, & multa Angelorum, aliorumque Cælitum corona descendere de cælo & eum in splendidissimo throno cum Matre sua considerare. Audiit quoq; mandantem: ut Dominicus solemnem coram ipsis Missam celebraret. Mox ab Angelis sacris vestibus pretiosissimis indutus, Ss. JOSEphum

& Franciscum ut Levitas lateri suo assistentes habuit. Deductus à Ministris Angelis ad aram, cùm transiret thronum, in quo confederant JESUS & MARIA, vidit ipsos reverenter sibi assurgentes, Angelos autem & Sanctos profundâ submissione se venerantes, in documentum: quæ reverentia debeatur Sacerdoti Sacrificanti; & quàm graviter, ac religiosè ipse agere debeat, dum personam Christi repræsentat Peractæ ceremoniæ & orationes omnes absque Consecratione: siquidem Christus adfuit in persona propria. Communionem tamen Sacram Dominico dederunt Angeli sub speciebus panis: sanguis autem ex ipso Christi latere datus. Absolutâ Missâ ad fulgentissimum thronum à Ss Josepho & Francisco deductus fuit; eisdemq; impositum rursus Angeli & Sancti profundâ inclinatione sunt venerati. Christus verò humillimas pro ea dignatione agenti gratias, largam dedit benedictionem, monuitq;: ut humeros non uni, nec levi pararet cruci: siquidem

per breves
dem ab ipsi
torum. Ex
no 1678. Qu
fructuosum n
ficiam Missæ
seu externa
ceptæ?

DIST

Per breves

iones a

PLurim
tis or

receptas à

tionem, quas

sim vocant,

c. 1. appella

borum: con

ario meo A

duplici cap

ciantur; &

imò sunt re

2. Quod no

fractionibu

nis. 3. Qu

conservand

per breves Aspiraciones. 55.
dem ab ipso electus sit in salutem mul-
torum. *Ex vita impressa Viennæ An-*
no 1678. Quàm gratum est DEO, &
fructuosum nobis, ipsum reale Sacri-
ficium Missæ: quando vel umbra ejus,
seu externæ ceremoniæ tam sunt ac-
ceptæ?

DISTRACTIO IV.

Per breves, sed affectuosas Aspiraciones ad DEUM & Sanctos.

PLurimum commendatas ab Asce-
tis omnibus, & creberrimo usu
receptas à Sanctis, hujusmodi Aspira-
tiones, quas *Faculatorias orationes* pas-
sim vocant, Tertulianus Tr: de Orat:
c. 1. appellat *Orationes sine agmine ver-*
borum: commendavi & ego in Brevi-
ario meo Ascetico 31. Januarij, ex qua-
druplici capite. 1. Quod facillimè eli-
ciantur; & hominem non fatigent;
imò sunt respirium quoddam fatigato.
2. Quod non sint obnoxia tædio, di-
stractionibus, & infestationibus dæmo-
nis. 3. Quòd plurimum conferant ad
conservandam memoriam Præsentis

DEI, & alendum ignem fervoremq; Charitatis erga ipsum. 4. Quòd valde conducant ad facilitandum & promovendū quarūmvis virtutum exercitium.

Unde tradit Cassianus lib.2. Instit: c. 10. veteres Ægypti Patres censuisse: *Vtilius breves orationes, sed creberrimas, fieri: ut frequentius Dominum deprecantes, jugiter eidem coherere possimus, animo & corde ipsi conjuncti: & insidiatis demonis jacula, quæ instigare nobis tunc præcipuè, cum oram9, insistit, succinet à brevitate vitemus.* Sic, addit S Joannes Climacus gradu 28. *uno verbo & publicanus ille ex Evangelio, & prodigus filius, DEUM sibi reconciliaverunt, unumq; fidele verbum salvavit latronem;* à Davide quoq; transtulit DEUS grande, idq; duplex, peccatum. Non quàm multa, sed quàm religiosa, & ferventia ad DEUM verba fundamus, refert.

Modus hic orandi vel maximè opportunus est turbâ negotiorum distractis, & Itinerantibus. Proinde Aspirationum & Orationum hujusmodi quasdam,

per br
 quasdam, pr
 modatas, hi
 tes dabunt
 universalem
 N. Ignatij;
 & illam Ca
 nobiscum D
 Dum ma
 B. Ene
 divo
 us, & Spi
 cum miser
 Surgan
 git Anima
 Du
 Indue m
 cordie, ben
 modestiã, p
 charitate
 Indue m
 charitatis,
 tionem sa
 JESVM C

quasdam, præsertim Viatoribus accom-
modatas, hîc subjungere iuvat. (Plu-
res dabuntur infra parte 2.) præter
universalem illam Apostoli & S. Pat.
N. Ignatij: *Ad Majorem DEI Gloriam:*
& illam Cardi. Stanislai Hosij; *Mane*
nobiscum Domine.

Dum manè è somno evigilam9.

Benedicta sit S. Trinitas & in-
dividua Unitas, Pater, Fili-
us, & Spiritus S. quia fecit nobis-
cum misericordiam suam.

*Surgam: & queram quem dili-
git Anima mea. Can: 3.*

Dum nos vestimus.

*Indue me, Domine, viscera miseri-
cordie, benignitatem, humilitatem,
modestiã, patientiã, & super omnia
charitatem. Coloss. 3.*

*Indue me Domine, loricã fidei &
charitatis, & galeã spei, in acquisi-
tionem salutis, per Domi. nostrum
JESVM Christum. Thess. 5.*

Dum nos lavamus.

Amplius lava me Domine ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me. Psalm. 50.

Cor mundum crea in me DEUS: & Spiritum rectum innova in visceribus meis. Ibid.

Dum iter aggredimur.

Prosperum iter faciat nobis DEUS salutarium nostrorum. Psal. 67.

JESUS & MARIA sit nobiscum in via.

Dum Cælum aspiciamus.

Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutū! Concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini. Ps. 83.

Tui sunt cæli, tua est terra. Ps. 88.

Adjutorium nostrum in nomine Domini: qui fecit cælum & terram. Psal. 123.

In conspectu Solis.

Vas admirabile: Opus excelsi!
Eccli-

per bre

Eccli: 43.

dior, qui f

A Solis or

dabile nomi

In co

Benedic

Laudate &

facula. D

Pulcra

MARIA

In co

Laudate

& lumen.

Benedic

Dan. 3.

In

Domini

ejus, orbis

tant in eo.

Quid m

quid volui

per breves Aspirationes. 59

Eccli: 43. Quàm longè splendidi-
or, qui fecit illud?

*A Solis ortu usq; ad occasum lau-
dabile nomen Domini.* Psal. 112.

In conspectu Lunæ.

*Benedicite sol & luna Domino:
Laudate & superexaltate eum in
secula.* Dan. 3.

Pulchra ut luna, electa ut Sol

MARIA.

In conspectu Syderum.

*Laudate Dominum omnes stelle
& lumen.* Psal. 148.

Benedicite Stelle celi Dominum.

Dan. 3.

In conspectu terræ.

*Domini est Terra, & plenitudo
ejus, orbis terrarum, & qui habi-
tant in eo.* Psal. 23.

*Quid mihi est in celo: & à te
quid volui super terram?*

In Conspectu Montium.

Benedicite Montes & colles Domino: Benedicite universa germinantia in terra Domino. Dani. 3.

Quis ascendet in Montem Domini? aut quis stabit in loco Sancto eius? Psal. 23.

In conspectu Camporum.

Ascendunt montes & descendunt Campi, in locum, quem posuisti eis. Psal. 103.

Benedices coronæ anni benignitatis tuæ: & Campi tui replebuntur ubertate. Psal. 64.

In conspectu Aquarum.

Benedicite fontes Domino. Da. 3.

Benedicite cete, & omnia, quæ moventur in aquis Domino.

In conspectu Avium & Pecorum.

Benedicite omnes volucres calis Domino. Laudate & superexaltate eum in secula.

Bene-

per bre
Benedic
Domino:
In con
Benedic
no: Lauda
Benedic
nedicite s
Domino. I
Ante
Beati q
regno cal
Sitivit
fontem vid
A
Salva
custodi no
mus cum
in pace. E
EXimius
rationib
Faber, prin
us: de quo
dicitur: Qu

per breves Aspirationes. 61

*Benedicite omnes bestia & peco-
Domino: Laudate & c. Dan. 3.*

In conspectu Hominum.

*Benedicite Filij hominum Domi-
no: Laudate & superexalt: & c.*

*Benedicite Servi Dñi Dño: Be-
nedicite sancti & humiles corde
Domino. Dan. 3.*

Ante Cibum & Potum.

*Beati qui manducant panem in
regno calorum. Luc. 14.*

*Sitivit anima mea ad DEUM
fontem vivum. Psal. 41.*

Ante Somnum.

*Salva nos Domine vigilantes:
custodi nos dormientes: ut vigile-
mus cum Christo, & requiescamus
in pace. Ecclesia:*

EXimius in hujusmodi affectib9, aspi-
rationib9 & orationib9 fuit P. Petrus
Faber, primus S. P. Nost. Ignatij Soci-
us: de quo in ejus Vita lib 2. ca 2.
dicitur: Quidquid videret, audiretque

lætum ac prosperum; erumpebat in voces confessionis ac laudis: cùm villarum amœnitatem, agrorum fœcunditatem, olivetorum speciem, vinetorum pulchritudinem oculis peregrinando lustrabat; erectâ protinus ad Deum mente, pro possessoribus ac dominis grates agebat; & pro iisdem petebat veniam, si fortè sui Largitoris obliti, unde bona illa acciperent, non sentirent. Sic ex aspectu creaturarum tam multâ varietate, tam vario usu conspicuarum, varia & efficacia habemus tum incentiva, tum fomenta piorum affectuum erga Deum.

DISTRACTIO V.

Per Colloquia Opportuna.

Rectè dixit Terentius: *Facundus comes in via pro vehiculo est.* Sed advertendum: quòd sicut sermones institui possunt varij, læti & tristes, mundani & religiosi, boni & mali, pij & impij: sic ab itinerum comitibus varia nobis, aut ipsis à nobis, præberi possunt vehicula, quibus feramur
vel

per Collo
vel per spat
arctam virtut
vehamur ad
Mors & vita
net Spiritus
frus Matt. 12
& ex verbis
solicitus orat
dabit ori meo
mea signacul
ipsis, & ling
maximè ne
dia lingvæ,
cum ad lev
liberius & co
re soleamus;
monis mate
civam vel
contigit Er
tonium Abb
Conscend
dam eremi
te suo: ut
rum Patriar
atq; aliquid
lisque exem

per Colloquia opportuna. 63

vel per spatiosam vitiorum, vel per arctam virtutum viam; ac tandem devehamur ad Cælum, vel Orcum. *Mors & vita in manibus lingvæ:* monet Spiritus S. Proverb. 18. Et Christus Matt. 12. *Ex verbis tuis justificaberis: & ex verbis tuis condemnaberis,* Unde sollicitus orat Ecclesiasticus. c. 22. *Quis dabit ori meo custodiam, & super labia mea signaculū certum; ut non cadam ab ipsis, & lingua mea perdat me?* In via vel maximè necessaria est accurata custodia lingvæ, & signaculum oris certum: cum ad levandas itineris molestias & liberius & confidentius cum socijs agere soleamus; & deficiente innoxia sermonis materiâ, pronus fit lapsus in nocivam vel certè infructuosam: prout contigit Eremicis quibusdam S. Antonium Abb. invisentibus.

Conscenderant navim Fratres quidam eremi cultores, cum sene Abbate suo: ut Magnum illum eremicolarum Patriarcham Antonium inviserent, atq; aliquid spiritualis doctrinæ, utilisque exempli, inde referrent. Post
huma-

humanitatis mutua officia, quæ sivit Antoninis ex Sene: Abba; bonos habuisti Fratres ad comitatum? Sunt quidem boni, respondit ille: sed habitatio eorum non habet januam. Quicumq; enim vult, intrat in stabulum, & solvit abducitq; asinum. Hoc autem dicebat, notans garrulitatem eorum: quòd sine delectu de quibusvis rebus obvijs passim loquerentur? ideoq; orationum eorum assimilavit domui, seu stabulo non clauso. O quanta non raro mentis halat ex hujusmodi stabulis!

Major in Spec. Exemp. dist. 2. Ex. 97.

Alius inter ascetas Magnus, cum Fratres inter se de scripturis loquebantur, vidit Ss. Angelos illis adstantes, & plurimum se colloquijs illis oblectantes: cum autem aliud aliquid loquerentur; statim Ss. Angeli longius recedebant, & porci sordidissimi veniebant, volutabantq; se inter illos. Est enim spirituum immundorum voluptas in vaniloquijs, ne dicam turpiloquijs hominum.

Quàm verò grata sunt Christo, Domino

per Coll
mino nostr
ravit imprim
Resurrectioni
bit duobus
maus. Nihil
istam mereb
& spei suæ:
stos animos
rultate, sed
meruerunt &
psius, & Scri
& Eucharist
manibus Do
Wadingu
annum 1212.
ciscus spiritu
tiam institui
singuli ex
rent; Christ
cherrimi Juv
atq; singulis
sua magna vo
Boverius q
rum tom. 2.
domum Cap
Neapolitani,

per Colloquia opportuna. 65

mino nostro, pia colloquia: declaravit imprimis; quando ipsa gloriosa Resurrectionis die manifestum se præbuit duobus discipulis, euntibus in Emmaus. Nihil minus, quam gratiam istam merebantur illi ob defectum fidei & spei suæ: sed quia in itinere mœstos animos non recreabant vanâ garrulitate, sed pio de Christo sermone: meruerunt & visibilem præsentiam ipsius, & Scripturarum declarationem, & Eucharisticam Communionem de manibus Domini.

Wadingus in *Annal. S. Francis. ad annum 1212. n. 2.* refert: Dum S. Franciscus spiritualementem quandam conferentiam instituisset cum Fratribus, ita: ut singuli ex tempore aliquid pij dicerent; Christus Dominus in specie pulcherrimi Juvenis apparuit inter ipsos, atq; singulis mirâ benignitate & cum sua magna voluptate benedixit.

Boverius quoq; in *Annal Capuccinorum tom. 2. pag. 553. n. 8* scribit: Ad domum Caroli Filomarini, Nobilis Neapolitani, rus ad prædia sua curanda pro-

da profecti, duos Capucinos Fratres, eo absente, venisse; cùmque eum minime offendissent, spiritualia colloquia cum ejus uxore miscuisse. Interea Carolus è rure sub vesperum in urbem rediens, cùm primùm domui appropinquat, musicam harmoniam è domo erumpentem percipit. Mirabatur ille: quid intempestiva illa symphonia, eo præsertim absente, portenderet: eoque magis admiratio augebatur, quò propiùs accedens, ea clariùs ab eo audiebatur. Quapropter ocyus domùs gradus ascendit, atq; ubi in aulam pervenit, symphoniaeum chorum in uxoris cubiculo concinentem animadvertit: quo amplius stupens, statim cubiculum ingressus, bonos tantùm Fratres Capucinos cum uxore de rebus divinis colloquentes offendit. Quamobrem suspitione in voluptatem conversâ, ipse quartus pijs illis musicis accessit.

Cælesti musicæ epulum accedat cæleste. Pro more tyronum Societatis Jesu peregrinabatur cum socijs duobus

per Coll
duobus Petrus
paræ V. cultro
tjjs cælitus h
peregrinis pr
illam (Reg.
accurate, qu
colloquiis mole
improvise adu
na illusterrim
venerandus, e
in cujus vult
videbantur.
tores hoc ocu
villæ: cænan
cebris condita
denique; qui
grates? respo
Societatem: &
Anno dier. 7
Alliciunt p
pes ac cives: i
consortio, &
cælestisq; lin
lud Christi: C
gregati in non
dio eorum, lo

per Colloquia opportuna. 67

duobus Petrus Bastus, eximius DEIPARÆ V. cultor, prodigiosis etiam gratijs cælitus honoratus. Præter alias peregrinis præscriptas Leges, etiam illam (Reg. Peregr. 3.) observabant accuratè, qua jubemur interdum *piis colloquiis molestias itineris levare*: & ecce improvisi adsunt illis comites, Matrona illustrissima, vir gravitate & ætate venerandus, cum Puero venustissimo, in cujus vultu Gratia omnes consedissee videbantur. Nec satis fuit pios viatores hoc oculorum oblectamento pavisse: cænam insuper cælestibus illecebris conditam præbuerunt. Rogati denique; qui essent: & quas optarent grates? responderunt: *Nos fundavimus Societatem*: & videri desierunt. *Nadasi Anno dier. mem. 1. Martij.*

Alliciunt pia Colloquia cæli Principes ac cives: ut hominum se misceant consortio, & frui gaudeant humanæ cælestisq; lingvæ harmoniâ; juxta illud Christi: *Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo: ibi sum in medio eorum*, loquens eis *ad cor*, & colligens

gens de ore eorum favos mellis, botrosq; vini meracissimi Nam ut monet Sponfa Cant: 7. si sermo noster fuerit ex pietate, prudentia, & charitate ritè compositus: *erunt verba oris tui, sicut odor malorum; guttur tuum sicut vinum optimum, dignum dilecto meo ad potandum:* in nos autem redundabit fructus Proverbio. 12. *promissus; De fructu oris sui unusquisque replebitur bonis:*

Materiam pijs sermonibus suppeditat I. Ecclesiasticus cap. 9. *Omnis enarratio tua sit in Præceptis Altissimi.* Thesaurus indeficiens & pro contemplatione, & pro sermocinatione sunt Scripturæ Divinæ, in quibus nec apex est sine mysterio vel doctrina: & quò magis expenditur, eò plus reperitur ad expendendum & differendum. II. *Meditatio matutina:* in qua agnitæ ex lumine Divino Veritates, præsertim Practicæ, utilem præbent pio discursui materiam. III. *Objecta varia occurrentia* Ut enim homines garruli ex quibusvis rebus personisve obvijs sumunt

per Collo
unt occasio
ij, ut apicu
unt capere
ijs. IV. Am
ILÆ. Cùm e
s fit ignea;
rumpit ident
piria, & aspira
lentes voces &
manium D
ructat verbu
Luc. 6. Bon
ordis sui profes
nim cordis os
tractanda, qua
i enim per se
ræmittatur In
ermo talis ja
ius, & apud
mnia vilia cun
ea atq; divina
a 13. ep. 1. a
hemoratu dig
Deniq; Lector
ica, etiam hi
ommodam pr

per Colloquia opportuna. 69

munt occasionem ineptiendi: ita
pij, ut apiculæ argumentosæ, nõ-
runt capere argumenta discursibus
pijs. IV *Amor DEI, JESU & MA-*
RIÆ. Cùm enim omnis amor indo-
lis sit igneæ: celari diu non potest.
Erumpit identidem non solum in su-
spira, & aspirationes; sed etiam in ar-
dentes voces & sermones. Cor igitur
amantium DEUM, J. & M. facilè
eructat verbum bonum, juxta illud
Luc. 6. *Bonus homo de bono thesau-
cordis sui profert bonum: ex abundantia
enim cordis os loquitur.* V. *Negotia*
tractanda, quantumvis temporalia sint.
Si enim per se honesta sunt, & pia
præmittatur Intentio sermoni de ipsis:
sermo talis jam non prophanus, sed
pius, & apud DEUM meritorius est.
*Omnia vilia cum charitate facta, sũt au-
rea atq; divina:* inquit Anselmus in
ca 13. ep. I. ad Cor VI. Quæ aliàs
memoratu digna conigerunt in via,
Deniq; Lectiones Spirituales & Histo-
ricæ, etiam hic traditæ & tradendæ,
commodam præbebunt occasionem ul-
teriori

teriori diſcurſui: facileq; ſcriba doctus
in regno cælorum addet de theſauro e-
ruditionis ſuæ nova & vetera.

DISTRACſTIO VI.

Per pias Cantilenas.

USum piarum Cantionum, præ-
fertim Pſalmorum Davidicorū,
æquè diſertè ac prolîxè commendat
S. Chryſoſtomus, exponens Pſalmum
41. Cùm DEUS vidiffet, inquit: mul-
tos homines eſſe ſocordiores, nec ad
legenda ſpiritualia libenter accedere,
nec qui inde percipitur, laborem tole-
rare: volens gratioſiorem laborem effi-
cere, admiscuit Prophetiam melodiæ;
ut omnes verſus numero compoſiti,
cum magna animi alacritate ac prom-
ptitudine ſacros ei hymnos emittant.
Nihil enim animam æquè erigit, &
alatam quodammodo efficit, & à terra
liberat, & exolvit à vinculis corporis,
& amore ſapientiæ afficit, & ut res
omnes ad hanc vitam pertinentes ir-
rideat, perficit: ſicut verſus modula-
tus, & Divinum Canticum numero
compo-

per pi
compoſitum
uſq; adeò dele
nibus, & tant
ſtudinem &
infantes ab u
ant, & afflic
tur Nutrice
geſtant in ul
deutes, & q
mina decant
ita ſopiunt.
atores meridi
lia, hoc faciu
leſtiam illis c
ſolum viator
uvas in torce
antes, & vite
aliud opus
Nautæ quoq;
faciunt. Jan
& confuſa ſta
ſape quidem
autem etiam
quandam mel
autem faciunt
& agricola &

compositum. Nostra certè natura usq; adeò delectatur canticis & carminibus, & tantam cum eis habet necessitudinem & convenientiam: ut vel infantes ab uberibus pendentes, si fleant, & afflicentur, ea ratione sopiantur. Nutrices quidem certè, quæ eos gestant in ulnis, sæpe abeuntes & redeuntes, & quædam puerilia eis carmina decantantes, supercilia eorum ita sopiunt. Quocirca sæpe quoq; Viatores meridie agentes jugalia animalia, hoc faciunt canentes, itineris molestiam illis canticis consolantes. Nec solum viatores, sed etiam agricolæ, uvas in torculari calcantes, vindemiantes, & vites colentes, & quodcunq; aliud opus facientes, sæpe cantant. Nautæ quoq; remos impellentes, hoc faciunt. Jam verò mulieres texentes, & confusa stamina radio discernentes, sæpe quidem & per se singulæ, sæpe autem etiam omnes concorditer, unam quandam melodiam concinunt. Hoc autem faciunt & mulieres, & Viatores, & agricolæ & nautæ laborem, qui ex opere

opere faciendo suscipitur, consolari volentes: utpote quòd anima, si carmen & canticum audierit, molesta & difficilia sit facilius toleratura. Quoniam ergo hoc genus delectationis est nostræ animæ valde cognatum & familiare: ne dæmones lasciva & meretricia cantica introducentes, omnia everterent; Psalmos DEUS opposuit, ut ex ea re simul caperetur voluptas & utilitas.

Hæc Chrysostomus. Pergit deinde svadere: ut etiam in convivij Psalmodiorum cantus adhibeatur: *ut si ex saturitate macula quedam in animam irrepserit; eam per illam modulationem abstergamus, & communiter omnes stâtes dicamus: Delectastinos Domine in factura tua; & in operibus manuum tuarum exultabimus.* Addit deinde: quòd si ob aliquam causam in aliquo loco vel tempore, non possumus voce canere: *in omni loco, & in omni tempore liceat mente canere.* Nam sive in foro ambulans, sive iter ingrediaris, sive cum amicis confideas: licet excitare animum

num, licet modo, quo Et tacitus clamaret. Et si fueris o sedens & opes sis: aut se hoc ipsum fa voce psallere: net. Non enim sed Deo: qui & in mentis Insuper alii nendi & Deo habere studeat recta rationi rò consonam si habueris; jueris. Hic non bis extensis, nullis instrumentis citharam, tificaveris, & ebrum concent. Itinerantibus modis psallere & mente dev

mum, licet vel tacenti clamare, eo modo, quo Exodi 14. v. 15. Moyſes tacitus clamabat, & DEUS audiebat. Et ſi fueris opifex, poteris in officina ſedens & operans pſallere. Et ſi miles ſis: aut ſedeas in iudicio: poteris hoc ipſum facere. Licet etiam ſine voce pſallere; cū mens intus reſonet. Non enim hominibus canimus, ſed Deo: qui poteſt vel corda audire, & in mentis noſtræ arcana ingredi.

In ſuper alium oſtendit modum canendi & Deo pſallendi: ſi nimirum habere ſtudeamus corpus concordans rectæ rationi ſeu animæ; animam verò conſonam voluntati Divinæ. Hoc ſi habueris: *juxta ipſum David ſtare poteris. Hic non eſt opus citharâ, neq; nervis extenſis, neq; plectro, nec arte, nec ullis instrumentis: ſed ſi veſis, te ipſum efficias citharam; cū carnis membra mortificaveris, & animæ cum corpore pulchrum concentum effeceris.*

Itinerantibus licet, omnibus his tribus modis pſallere; & voce ſonare, & mente devota & corporis mortifi-

74 *Distractio VI.*

catione; seu sensuum cum recta ratione consensione. Quæ harmonia, ut DEUM Divosque afficit jucundissimè; ita ipsismet nata est liquidissimam parere voluptatem cum insigni merito. In Revelat; S. Brigittæ lib. 4. ca. 32. DEIPARA V. dixit eidem de quodam, qui devoto cantu eam laudare solebat: *Dic illi; Deo placet coronas in cælo dare ipsi pro qualibet syllaba, quæ est in cantu: & dicetur de eo (quando cælum gloriosus ingrediatur; Ecce venit laudator.*

Habent igitur in more positum pij Viatores: ut non solum dicant, sed canant DEO Divisque laudes; & ut majore virium contentione glorificent Sospitorem ac Protectorem suum, Divosque Tutelares, De primis S. P. Nostri Ignatij Socijs, Parisijs Romam tendentibus, scribit Orlandinus lib. 1. hist; Soc: n. 3, *In ipso itinere vel ex Psalmis decantabant aliquid, vel de Deo agitabant inter se dulcia colloquia; atque hac perenni vicissitudine levabant tedia itineris.*

Materiam piæ modulatonis, præter Psal-

per Lec
Psalms,
pturarum,
quos infi
madæ die
proprius
poterunt a
bus conv
numeri. C
cundè dist
cunda dec
lata: aud
invitans d
nostro, pla
psallite. Q
us: psallit
DIS
Per Le
UTV
get
fixa: sic I
phica con
tatem & J
te præfer
prosequer

per Lectionem Historicam. 75

Psalms, & Cantica Divinarum Scripturarum, dabunt Hymni & Rythmi, quos infrà pro singulis hebdomadæ diebus suppeditabo. Qui si proprios non habuerint tonos: flecti poterunt ad normam eorum, cum quibus conveniunt in ratione metri, seu numeri. Cæterùm ut non solùm jucundè distrahamur; sed DEO sit jucunda decoraq; laudatio nostra modulata: audiendus sacer Psalter Psal. 45. invitans & admonens: *Psallite DEO nostro, psallite: Psallite Regi nostro, psallite. Quoniam Rex omnis terræ Deus: psallite sapienter.*

DISTRACTIO VII.

Per Lectionem Historicam vel Geographicam.

UT vinum generosum non indiget hæderà cellæ vinarie præfixâ: sic Lectio historica & Geographica commendatione prolixâ. Utilitatem & Jucunditatem suam quasi fronte præfert: nec plus requiritur ad eam prosequendam, quàm ut inchoetur.

Inchoata sic capit, tenetque ut magis
 abrumpi debeat, quàm finiri possit.
 Nec mirum. Est enim Historia juxta
 Cicer. li. 2. de Orat: *Testis temporum,*
Lux veritatis, Vita memoria, Magistra
vite, & Vetustatis nuncia. Quid por-
 rò jucundius (ut nihil de Utilitate
 dicam) quàm elapsa tot sæcula quo-
 dammodo, revocata cernere, Mundi
 numerare ætates, annos & dies; quid
 hoc illove sæculo vel anno actum, sine
 labore discere; tot regnorum status,
 imperiorum ortus & occasum, popu-
 lorum varietatem & multitudinem ve-
 lut uno intuitu complecti; præterita
 cum præsentibus comparare, alieno
 damno sapere, aliorum decora in pro-
 pria emolumenta convertere, virtu-
 tum vitiorumq; effectus velut in una
 tabula conspicere? Quæ omnia, & his
 longè plura, exhibet, docetque Histo-
 ria & Geographia: nec alium, quam
 sedulam Lectionem, requirit laborem
 vel sumptum. Unde corporis vel ani-
 mi ægritudine pressi, aut mole cura-
 rum publicarum, vel insomnijs lassi,
 maxi-

per Le

maximi p
rem reperi

historica L

Distrab

pari volu

si feligatu

pascat cur

eruditione

faciendo c

Quanquan

occurret

factum, e

si volum

ineptè se

primum:

Si posteri

eundem l

Diodorus

lip: & A

cogitari p

theatro, q

mirè insir

avorum s

temq; fieri

que ad m

re traduc

per Lectionem Historicam. 77

maximi principes vix alibi jucundio-
rem reperiunt distractionem, quàm in
historica Lectione.

Distrahet igitur etiam Itinerantes,
pari voluptate ac utilitate; præsertim
si feligatur historia, quæ non solam
pascit curiositatem, sed unà cum nova
eruditione instillet, augeatve pietatem,
faciendo doctiores pariter ac meliores.
Quanquam, si probè advertimus, vix
occurreret nobis memorabile aliquod
factum, ex quo proficere non possimus,
si volumus. Vel enim præclare, vel
ineptè seu nequiter, actum est. Si
primùm: habemus quod æmulemur.
Si posterius: cautos esse decet, ne ad
eundem lapidem offendamus. Unde
Diodorus Siculus in procem: Vit: Phi-
lip: & Alex: *Nihil utilius jucundiusq̄,
cogitari potest, quàm in humane vitæ
theatro, quod Historia partibus omnibus
mirè instructū habet, sedentem, periculis
avorum sine suo periculo cautum, sapien-
temq̄, fieri; exempla capere omnigena,
que ad usum tuum utiliter qualibet in
re traducas.*

Suppeditabo infra Patre 2. Lectio-
nes aliquas Geographicas in ſingulos
hebdomadæ dies. Hic unam alteram-
ve hiftoriam in Diſtractionem & cau-
telam Itinerantium ſubjungo.

Cardinalis Borbonius aliquando in
Italiam proficiſcens, ad Alpium pe-
dem ob nives denſiſſimas, plures dies
coactus eſt in hoſpicio ſubſiſtere cum
omni & quidem magno comitatu.
Aperâ demum aliquantum viâ, abi-
turus voluit, ut erat humanus, Car-
dinalis hoſpiti loqui. Id fiebat ſub
menſæ finem, cùm ejus eleemoſyna-
rius, gratijs de more DEO actis, con-
ſuetum etiam *Retribuere* ſubjungeret.
Interim œconomus Cardinalis rogat
hoſpitem, quantum pro hoſpicio de-
beant. Ille negat ſe quidquam acce-
ptare, idq; tam conſtanter: ut Cardi-
nalis ratus latere arcanam cauſam, ho-
ſpitem ad ſe evocârit, qui varias initio
& officioſas cauſas prætexebat, tan-
dem, cùm urgeretur, ſic ait: Ante
annos aliquos duo Patres Capuccini
divertebant: qui altero manè diſceſſuri
con-

per Lec
conjugi
la ſua ei
Retribuere
dem acqui
ens, indig
eis palliu
cùm in r
acti, nullâ
jiciens, m
Fratres il
vertantur
reſtituunt
eorum p
am errat
accipere
in domo
poſt men
re &c.
narius
davit Ca
ejus libe
voto era
poſtquam
liberoru
ac inter
nij, ad

conjugi meae dixerunt: se pro symbola sua ei dare suum consuetum illud *Retribuere dignare &c.* Et uxor quidem acquieuit; ego verò superveniens, indignabundus eos insequor, & eis pallium aufero. Vix domum attigi: cum in maniam incido, instar furijs acti, nullâ mali remissione. Uxor conjiciens mali causam, equitem versùs Fratres illos expedit, rogatq;: ut revertantur. Redeunt: ac precibus suis restituunt me mihi. Ego autem ad eorum pedes supplex accido, ac veniam errati postulo; voveoq;: nunquam accipere pretium ab illo hospite, qui in domo mea ad gratiarum actionem post mensam diceret: *Retribuere dignare &c.* Quod quia etiam eleemosynarius iste fecit, voti teneor. Laudavit Cardinalis pietatem hospitis, & ejus liberalitatem acceptavit, quia ex voto erat. Sed hospes nihil perdidit; postquam enim numerum & ætatem liberorum ejus intellexit Cardinalis, ac inter eos esse filium melioris ingenij, ad studia nati: assignavit eidem

quingenta scuta annua, & usum fructum unius è beneficijs suis, ut in Collegio aleretur; pollicitus insuper illi plura præstiturum, si se habilem ad ea faceret. *Rho. lib. 3. c. 11. n. 4.*

Quàm pium ac salutare sit, in itinere subinde divertere ad ædes sacras viæ propinquas, DEUM, DEIparamve salutandi gratiâ: sequens docet eventus. Prope Culmam, oppidum in Bohemia, invaluerant latrones, non vi tantum, sed fraudibus etiam grassantes. Quando in pagis & civitatibus, more gentis, publicæ dabantur saltationes: aderant & illi honestissimo splendorq; vestitu personas honestas imò nobiles mentiti. Familiaritate cum puellis ditioribus contractâ per varia lenocinia, & liberalissima promissa, svedebant conjugium secum; nec paucis perſvadebant, opulenta sua patrimonia jactantes, credulas urgebant deinde: ut compactis in sarcinam pretiosioribus cimelijs, paternâ domo unâ cum ipsis profugerent, relictiis parentibus qui consensum licet non imparibus nuptijs,

nuptijs,
pore non
eâdemque
magnâ or
integras,
jus cives
calamitat
& notitia
bus peteret
sione acce
suam ad
tam, rep
num def
param ite
mum per
tem subij
(in qua
in albo c
Sacello re
metu vic
vorum ad
ret. Anci
tuculosi,
ingressa,
sed preces
uscultas su

nuptijs, daturi non essent. Sic tempore non modico seducebant simplices, eâdemque operâ & deprædabantur, & magnâ orbitate affligebant civitates integras, præsertim Egram ita; ut ejus cives indictâ publicâ supplicatione calamitatem deprecarentur à DEO, & notitiâ aliquam de perditis filiabus peterent; quam tandem hâc occasione acceperunt. Vir nobilis domum suam ad pedem montis Culmensis sitam, repetens, ad Sacellum viæ vicinum deflexit, & post salutatam DEI param iter reassumpsit. At ubi domum pervenit, non sine dolore mentem subijt; quòd tabulam lusoriam (in qua rex albus in atro, & ater in albo campo depugnant) in dicto Sacello reliquerit. Nox erat: ideoque metu vicinorum latronum nemo servorum adigi potuit, ut tabulam referret. Ancilla tandem, objurgatis meticulosis, se se obtulit; & Sacellum ingressa, non solum tabulam recepit, sed preces etiam Virgini Matri longiusculas fundere non dubitavit. Cum

repente audito supervenientium strepitu, vix in angulum aliquem obscuriorem deflectens, vidit latronem unam cum virgine (quam cimelia in sarcinam congesta onerabant) ingressum in eandem ædem sacram. Imperat ille mox puellæ: ut ad mortem sine mora se disponat. Illa sponsum jocari rata, jocum reddit. At ubi seriorum agi didicit, quas quas poterat, adhibet blanditias, preces, & lachrymas, sed non profuturas. Ergo brevi oratione animam DEO & DEI paræ V. commendatâ, ejulantem foras trahit latro, & paucis inde passibus, cultro immanni jugulat. Quis animus fuerit ancillæ hæc omnia spectanti, non facile quis divinaverit: ex facto sequenti patet. Nam in præsentissimo vitæ periculo etiam furti cogitationem admisit: imò arreptâ unam cum tabula luforia, puellæ cæsæ sarcinâ, (quam latro tantisper in templo reliquerat, dum cadaver utcunq; tumularet) domum profugit, feliciterque pervenit, Superis tenebrisq; faventibus, latrone

verò

per Le

verò, ubi
totis virt
aulæ port
nefarij, u
tissimum
imposuit
eam de m
non sunt
is ipse, qu
ano trag
agere, &
splendid
fitam in
procar
cinam c
cruento,
raret cat
illud ver
bet, ut a
ret. Fa
quas men
rabat lan
pluribus
nem capt
viciniâ, n
tronum

verò, ubi advertit abesse sarcinam, totis viribus insequente usq; ad ipsam aulae portam. Sic detecti homines nefarij, ut improvisò caperentur; altissimum domesticis omnibus silentium imposuit herus, dieq; designatâ publicam de more salutationē indixit. Adesse non sunt veriti etiam latrones: quin is ipse, qui recenter in Sacello Mariano tragœdiam dederat, choragum agere, & eandem illam ancillam in splendido vestitu ex composito expositam in theatro, solitis lenocinijs procarî capît. Non abnuît illa: sarcinam colligit & fugit cum sponso cruento, non ignara, quam herus pararet catastrophem. Ubi ad Sacellum illud ventum: impius sacrificulus jubet, ut antè, sponsam; se morti pararet. Facit illa non sine lachrymis, quas mentiebatur: jamq; cultrum parabat lanius; cùm ecce ex insidijs cum pluribus armatis profilit herus, latronem capit; & mox convocatâ armatâ viciniâ, mons totus in quo spelæa latronum erant, coronâ cingitur, sex

84 *Distractio VIII.*

supra viginti comprehenduntur & meritas dant pœnas. Inventæ ibidem sunt & fossæ duæ, altera opibus plena, altera cadaveribus. Pars opum, quæ discerni potuère, reddita dominis suis: ex residuis Sacellum Marianum in formam templi constructum, prodigiosis gratijs deinceps calitus honorati. *Gumpenberg in Atlante Mar: Imagine 47.* Hinc habent viatores, quod imitentur in sacrarum ædium visitatione; habent boni, unde gaudeant de V. DEI paræ protectione; habent mali, quod metuant ob vindicis Justitiæ executionem.

DISTRACTIO VIII.

per Lektionem Libri Spiritualis.

Apostolus instruens Timotheum suum, primo loco commendat ei Lektionem Spiritualem I. Tim: 4. *Attende Lektioni, exhortationi & doctrinae.* Nam & utilissima est, & jucundissima tam legenti, quàm audienti. Expertus est liquidissimam ejus voluptatem S. Joannes Apoc. c. 10. quando oblatum

per Lec
oblatum fl
tantum, se
nè devora
nu Angeli?
in ore meo
Si tam
profanorū
reconditar
grè avelli
diorum, &
reconditur
ritualibus
officina p
pitant no
tridam ole
stium apo
doctiores
vire possun
oni profan
sed ea in
nobis è m
quibus spi
Pelle luit
S. Hierony
onis avidi
ctum. Ke

oblatum sibi librum non degustavit tantum, sed ejus dulcedine captus, plane devoravit. *Et accipi librum de manu Angeli: & devoravi illum: & erat in ore meo tanquam mel dulce.*

Si tam dulcis est Lectio librorum profanorum; ut qui voluptatem in ijs reconditam delibarent, ab ipsis ægrè avelli possint: quanto plus liquidiorum, & plane cælestium deliciarum reconditum sit oportet in libris spiritualibus, qui ex increata Sapientiæ officina prodierunt, & lectionem propinant non lutulentam vel carnem putridam olentem, sed aromatibus cælestium apothecarum conditam; unde & doctiores evadamus & saniores? Servire possunt equidem honestæ distractioni profani quoq; libri, si illimes sint: sed ea in illis tenenda moderatio; ne nobis è manibus expungant potiores, quibus spiritus instruatur & pascatur. Pelle luit, & quidem satis acerbè; S. Hieronymus nimiam profanæ lectionis aviditatem, & spiritualis neglectum. Rem describit ipsemet accurate

tè, in *Regul. Monast.*:

Cùm ante annos plurimos, inquit, domo, parentibus, fororibus, & quod his difficilium est, consuetudine lautioris cibi, propter cœlorum regna me castrarem, & Jerosolimam militaturus pergerem: bibliotheca, quam mihi Romæ summo studio confeceram, carere non poteram. Itaq; miser ego lecturus Tullium jejunabam. Post noctium crebras vigiliis, post lacrymas, quæ præteritorum recordatione peccatorum ex intimis visceribus fluebant, Plautus sumebatur in manus. Si quando in memetipsum reversus Prophetam legere cœpisssem, sermo horrebat incultus: & quia lumen cœcis oculis non videbam; non oculorum putabam culpam esse, sed Solis. Dum ita me antiquus serpens illuderet: in media ferme Quadragesima medullis insusa febris, corpus invasit exhaustum, sine ulla requie (quod dictu quoq; incredibile sit) infelicia membra depasta est; ut ossibus vix hærerem. Interim parantur exequiæ, & vitalis animæ

per Lect.

imæ clamor
cente, in fo
culo palpita
n spiritu, ac
or; ubi tan
um ex circu
ris; ut pr
aspicere no
de conditio
respondi.

*Mentiris, ait
stianus. Ub*

cor tuum

verbera (n

scientiæ ma

mecum ver

no autem, q

tamen cœp

rere mei,

Hæc vox

Tandem ad

luti, qui a

veniam trib

ri locum p

deinde cru

quando lite

nimæ clamor, toto jam corpore frigescente, in solo tantum tepente corpusculo palpitabat: cum subito raptus in spiritu, ad tribunal Christi pertrahor; ubi tantum luminis erat & tantum ex circumstantium claritate fulgoris; ut projectus in terram sursum aspiciere non auderem. Interrogatus de conditione, Christianum me esse, respondi. At ille, qui præsidebat; *Mentiris*, ait: *Ciceronianus est non Christianus. Ubi enim thesaurus tuus, ibi & cor tuum.* Illico obmutui, & inter verbera (nam cædi me iusserat) conscientix magis igne torquebar, illum mecum versiculum repetens: *In inferno autem, quis confitebitur tibi?* Clamare tamen cœpi, & ejulans dicere: *Miserere mei, Domine, Miserere mei.* Hæc vox inter flagella resonabat. Tandem ad præsentis genua provoluti, qui adstiterant, precabantur: ut veniam tribueret adolescentix, & errori locum pœnitentix daret, exacturus deinde cruciatum, si gentilium aliquando literarum libros legissem. Ego
qui

qui in tanto constrictus articulo, vellem etiam majora promittere, dejerare coepi; & nomen ejus obtestans, dice-re: Domine, si unquam habuero codices sæculares, aut si legero: te negavi. In hæc sacramenti verba dimissus, revertor ad superos, & mirantibus cunctis oculos aperui, tanto lacrymarum imbre perfusus; ut etiam incredulis fidem facerem ex dolore. Nec verò sopor ille fuerat aut vana somnia, quibus sæpe deludimur. Testis est Tribunal illud, ante quod jacui; Judicium testis, quod timui: Ita mihi nunquam contingat talem incidere questionem.

Notandum: quòd Hieronymus non lectitabat Nasonis Metamorphoses, & Artem amandi; nec in similibus paludibus piscabatur Veneres: non erat immersus Tacito, ut juxta ejus maximas explicaret Evangelium, formare Christianismum &c. crimen erat, *Ciceronianum* esse; id est, castigatissimo Authori immoderatum addixisse studium, & sacras asceticasq; neglexisse paginas.

per Lect
inas. Ca
a suas mo
m livido te
erval. Im
omi reside
istrum; qu
iens, sacrã
ilstrahebat;
oni obtinuit
appum habe
gistrum. A
nus, & Co
hus ille in v
ita qualis f
ore profecti
fione maner
i nihil intel
lectione; n
erat. Inde
Carolus Bor
atis, visitat
ebatq; appe
bris plenum
t in ejus Vi
Porro cum
ui itineranti

ginas. Cautus igitur probusq; Viator
ita suas moderabitur Lectiones: ne o-
lim livido tergo solvere cogatur mi-
nerval. Imitabitur & iter faciens, &
domi residens Æthiopum reginæ mi-
nistrum; qui Act. 8. Hierosolymâ re-
diens, sacrâ Isaïæ Prophetæ lectione se
distrahebat; meruitq; legendo, quod
non obtinuit orando, Apostolum Phi-
lippum habere viæ comitem, fidei Ma-
gistrum. Advertit ibid. S. Chryso-
stomus, & Conc. 3. de Lazaro: *Si Eunu-
chus ille in via præstitit diligentiam: co-
gita qualis fuerit domi versans. Si tem-
pore profectiois non sustinuit absq; le-
ctione manere multò minùs domi sedens.
Si nihil intelligens legebat, nec destitit
à lectione; multò minùs postquam didi-
cerat.* Indefessus hac in parte fuit S.
Carolus Borromæus: qui etiam equi-
tans, visitando Diœcesim, legebat; ha-
bebatq; appensum ephippio sacculum,
libris plenum, quos per vices legebat;
ut in ejus Vita scribit Giufanus.

Porrò cum inter Libros Spirituales,
qui itineranti serviant, opportunissimò

fit Libellus de Imitatione Christi, jam Thomæ Kemp: jam Gersoni Parisiensi adscriptus: ex eo Lectiones opportunas pro singulis Hebdomadæ diebus selegi ac infra suppeditabo. Tanti æstimavit illum quidam Maurorum, quos Algerianos vocant, Rex: ut cuidam è nostris PP. Algerij redemptionem captivorum promoventi, eundem in linguam Turcicam conversum ostentârît in Bibliotheca sua, affirmans: Pluris se se unicum illum facere, quàm omnes Mahometanos: teste *Henerico Sommalio in Epist. Dedicat. S. P. N. Ignatius*, ut accurratè observavit P. Lud: Conzalez, quotidie ante prandium Caput unum ex hoc libello legebat, eo quo disposita sunt ordine: post prandium alterum, quod fortuita Codicis apertio dabat; inveneniebatq; in eo semper materiam præsentî statui convenientem. Unde & socijs author fuit: ut familiarem hanc praxim haberent.

Nunquam de manu tua & oculis tuis recedat Liber: monet S. Hieron: ep. ad Rustic:

DISTRA-

DIS

er Converter
am in

S I facu
hicul

n conversa

quales Ant

turij) quibu

suavissimè.

rtineribus,

fionis; imp

manos, ad

nisi humani

veris, non

commoda.

prudens, qu

os, & jam

loctissima;

si; qui in v

Eccli. 45.

In divers

instruitur n

suppenditan

movent ince

tio cum con

DISTRACTIO IX.

Per Conversationem comem, & piam in diversoriis & viis.

SI facundus comes in via pro vehiculo est: Candor & comitas in conversando, par cygnorum est (quales Antiquitas junxit curru Mercurij) quibus vehiculum hoc feratur suavissimè. Occurrunt non rarè in itineribus, & diversorijs lapides offensionis; impingimus in homines inhumanos, asperos & injuriosos; quos nisi humanitate & comitate conciliveris, non pauca devoranda sunt incommoda. Comitas est non minùs prudens, quàm speciosa Abigail; iratos, & jam in cædem ruentes, placare doctissima; similis thaumaturgo Moysi; qui *in verbis suis monstra placavit.* Eccli. 45.

In diversorijs subinde vel mensa non instruitur maturè, vel necessaria non suppenduntur, vel alia stomachum movent incommoda: comis conversatio cum comitibus itineris, cum alijs qui

qui ibidem reperiuntur, viatoribus, cum hospite & parvis ejus liberis, tollit moras, pellit tædia, conciliat amicos, acquirit necessaria, imò copiam rerum, juxta illud Eccli. 6. *Verbum dulcedine multiplicat amicos, & lingua eucharis bono in homine abundat.*

Incidimus subinde in homines, è quorum conscientia proscripta est cum Deo pietas: Comitās pia est sapiens illa Thecuitis, quæ novit proscriptos reducere in Jerusalem, & afflictis atque periclitantibus reddere visionem pacis. Sic reddidit in Belgio viro cuidam nobili & copulento, de quo *Crombetius lib. 2. de stud. perfect. c. 2.* Admiserat is facinus quoddam, quod prodere, & auribus confessarij committere, morte & damnatione æternâ pejus ducebat. Agitabat tamen conscientia hominem, & requiem nullam dabat. Inaudierat fortè Antverpiæ pro concione: neminem teneri ea peccata confiteri, quorum nulla esset memoria: hinc nihil non molitus est, ut peccatum illud è memoria deleteret. Ivit per varia volup-

statum gen
mulans; ve
et; vel ut n
us vetus il
vo pellere
ijt ergo in
psum relic
trum & illic
am applicu
nt hominen
ematica &
nil profueri
ta Contritio
tis viribus in
tasq; mortif
largas ele
ns conquies
ppositum
fer? Quan
in diu à bon
m conclusit
re: atque in
nsâ, domu
nignissimam
ntiam, incid
s nostris. U

uptatum genera, scelera sceleribus ac-
 umulans; vel ut antiquum illud obru-
 ret; vel ut novis conscientiae tumul-
 tibus vetus ille tumultus, quasi clavus
 vivo pelleretur. Sed frustra omnia.
 abiit ergo in exteras regiones, quasi
 ipsum relicturus esset in Belgio:
 erum & illic se reperit. Igitur ani-
 mam applicuit studijs, quae totum pe-
 rant hominem, ut sunt Disciplinae Ma-
 thematicae & aliae affines: sed & haec
 nihil profuerunt. Audit tandem pec-
 cata Contritione deleri. Ergo in hanc
 totis viribus incumbit, jejunia, cilicia,
 aliasque mortificationes multiplicat, ad-
 dit largas eleemosynas: nec sic ani-
 mus conquiescit, quia deerat dolori
 propositum confitendi. Quid agat
 miser? Quanquam satis felix, quod
 tam diu à bono DEO toleratus. Tan-
 tem concludit, vitam violentè abrum-
 ere: atque in eum finem rhedâ con-
 versâ, domum tendit. In via, per
 benignissimam DEI miserentis Provi-
 dentiam, incidit in quendam è Patri-
 us nostris. Ut igitur gravatum ani-
 mum

ur, viatoribus
 us liberis, to
 nciliat am
 no copiam
 6. Verbum
 lingua eu
 dat.
 omnes, è qu
 ta est cum
 est sapiens
 proscrip
 afflictis at
 visionem pa
 ro cuidam
 rombetius lib
 miserat is fa
 dere, & au
 tere, morte
 ducebat. A
 a hominem,
 Inaudier
 nione: nem
 onfiteri, qu
 ia: hinc ni
 catum illud
 per varia ve
 lu

mum ejus colloquio levaret nonnihil, am ruminavit
 invitat ad currum suum, urget, ac tan- rasiit Confes-
 dem evincit. Pater, captâ comiter non ad facie
 occasione, suaviter sermonem injicit t de singul
 de DEO & Divinis, atque post alia ad tat; deniq
 Confessionem delabatur. Tetigit ea emporis fa
 vox ulcus hominis: & Quid ais? inquit. ent, rogat
 Unde me nosti Pater? Cui iste: Nuf- cientiam di
 quam te, Domine, vidi: sed nos de vidipiam no
 more ejusmodi sermones miscere sole- e quâdam
 mus. Si qua in re ope mea eges: pecies quat
 præstò sum. Jueris? inquit ille; sed tum: ubi ve
 quid si confiteri renuam? Advertit tem preme
 Pater latere ulcus aliquod, sed adhuc miser, Illud
 non satis maturum. Ergo cedendum tum, scelestu
 tempori, & pio dolo utendum, ratus; non audeo.
 spondet: se missâ Confessione reme- lud confessi
 dium procuraturum. Arripit ille con- quàm ut ca
 ditionem; ad omnia se liberalissimè nora & fid
 offert, quantumvis dura: modò confi- gno suo sol
 teri non cogatur. Interea ad aulam et felicitas,
 cum pervenissent; jubet Pater libera- tentem itine
 lius instrui epulum, & hilari mente, pertus quoq
 qua maximè egebat, cœnare; omnia fructuosus su
 deinceps fore expedita, juvante DEO. onditus. S
 Nocte quietè transactâ, Functâ quæ- mendatiorem
 dam

dam ruminanda ei obtulit; deinde
sua sit Conscientiæ diligens examen,
non ad faciendam Confessionem, sed
ut de singulis gravioribus noxis do-
leat; deniq; cum in sylvulam, quasi
temporis fallendi gratiâ, progressi es-
sent, rogat: An satis diligenter con-
scientiam discussisset, ? Ne tamen fortè
quidpiam non adverterit, suggesturum
se quædam dicit. Recenlet igitur
species quasdam graviorum peccato-
rum: ubi verò id, quòd maximè homi-
nem premebat, attigit; perturbatus
miser, Illud est, inquit, illud truculen-
tum, scelestum, infandum, quod eloqui
non audeo. Tum Pater: Jam ait,
illud confessus es; neq; alia re opus est,
quàm ut cætera prodas. Fecit sine
mora & fideliter; expertusq; est ma-
gno suo solatio & commodo: quanta
sit felicitas, in comem, pium, & pru-
dentem itineris socium incidisse. Ex-
pertus quoq; bonus Religiosus; quàm
fructuosus sit sermo divinus humanitate
conditus. *Qui dulcis est eloquio: com-
mendatiorem reddit doctrinam.* Prov. 16.

Egregie

Egregiè in hoc dicendi agendique genere versati fuerunt primi S. P. N. Ignatij Socij, de quibus Orlandinus Hist. Soc: lib. 2. n. 4. scribit: *In hospitio mendicos, in itinere viatores instruebant.* Specialiter de P. Petro Fabro scribit lib. 3. n. 29. *Inter conjunctionem cum DEO atq; Cœlitibus, nullas prætermittebat occasiones serendæ pietatis, Indagabat vias omnes omnibus consulendi, & quocunq; ingrediebatur, omnem pÿ sermonis occasionem intentâ mente captabat; in omni congressu atq; convivu in circulis atq; conventibus, in templis ac foris, in domibus atq; vijs, in convivijs & itineribus.* Cavendum autem: ne dum homines comitate captare studemus; in absonas quasdam levitates delabamur; aut illis præbeamus ansam, aliquid incôveniens in præsentia nostra loquendi vel agendi familiaritate nimia pariente contemptum. Unde de eodem P. Fabro tradit ultra Orlandinus. *Jam inde à principio imperaverat sibi: ne quid in conventu hominum conniveret, ne quid dissimulareret; sed perpetuis de DEO, deq; virtute*

virtute colloq

eret; ut nec

vinus aliqui

liquem & a

De S. Fr

avigante,

ita, cap. r

umque, qu

d mille cir

ratos mirifi

tionem: Era

aritas, om

edine allicie

gitÿs scelerib

orum viror

abhorrentes,

betudinem

baud rudis

standi, pau

uitos reflecte

Deniq; se

ere oportet

loff. 4. 6. S

sale conditus

teat vos unio

rit; Ut scilicet

virtute colloquiis, quid profiteretur, ostenderet; ut nemo se presente auderet, aut minùs aliquid prudenter facere, aut mollè aliquem & delicatum inferre sermonem.

De S. Francisco Xaverio in Indiam navigante, tradit Turfellinus libr. 1. vitæ, cap. 13. Eum nauticæ turbæ militumque, qui eâdem navi vehebantur, ad mille circiter capita, mores depravatos mirificè correxisse; redditq; rationem: Erat in Xaverio perpetua oris hilaritas, omnium animos comitatis dulcedine alliciens. Itaq; homines quoq; flagitijs sceleribusq; cooperti, vulgò à Religiosorum virorum consuetudine congressuq; abhorrentes, jucundissimâ Francisci consuetudinem expetebant avidiùs. Et ille haud rudis cujusq; generis animos tractandi, paulatim eos benevolentia delimitos reflectebat à vitijs.

Deniq; semper & ubiq; morem gerere oportet Apostolo monenti Coloss. 4. 6. Sermo vester semper in gratia sale conditus sit; ut sciatis: quomodo oporteat vos unicuiq; respondere. Duo requirit; Ut scilicet sermo noster, sive sæ-

98. *Distractio X.*

cularium sive religiosorum, sit *in gratia*; id est suavis & modestus; & insuper sit *sale* prudentiæ conditus; non mollis, ne dicam putidus; nec nimius vel intempestivus, aut inconveniens.

DISTRACTIO X.

*Cum Sapientia & Providentia
Divina.*

Iucundissima inter omnes hæc est Distractio: quæ vel sola sufficere posset omnibus itineris molestijs levandis, & animi tædijs depellendis cum omni curarum nimiarum agmine. Nam providentissimæ Sapientiæ Divinæ & sapientissimæ providentiæ, conveniunt eminentissimè omnia magnificentissima, & voluptatis intimæ plenissima elogia, quæ in Divinis literis dantur Sapientiæ. Ut Proverb. 8. *Melior est Sapientia cunctis pretiosissimis; & omne desiderabile ei non potest comparari* Et Sapi. 7. *Letatus sum in omnibus: quoniam antecedebat me ista Sapientia.* - *Præposui illam regnis & sedibus, & divitias nihil esse duxi in comparatione illius.* &c.

Et

Cum S.

it c. 8. Non
atio illius,
ed letitiam
nim ingru
& calamita
amatores si
& victores
capit. 10.
Hæc profugu
archam Jac
& ostendit
scientiam Sa
boribus, & co
de circumve
honestum fe
inimicis, &
& certamen
& sciret, q
Sapientia.
seph) non
liberavit eun
deam, & in
donec affer
Plura de S
sunt in Br

Et c. 8. *Non habet amaritudinem conversatio illius, nec tedium convictus illius: sed letitiam & gaudium.* Quæcunque enim ingruant incommoda, pericula, & calamitates; ex omnibus vel eripit amatores suos, vel luctantes roborat, & victores coronat; prout ibidem. capit. 10. varijs exemplis declaratur. *Hæc profugum ira fratris Justum (Patriarcham Jacob) deduxit per vias rectas, & ostendit illi regnum Dei, & dedit illi scientiam Sanctorum, honestavit illū in laboribz, & complevit labores illius. In fraude circumvenientium illum adsuit illi, & honestum fecit illum. Custodivit illum ab inimicis, & à se ductoribus tutavit illum; & certamen forte dedit illi, ut vinceret, & sciret, quoniam omnium potentior est Sapientia. Hæc venditum Justum (Joseph) non dereliquit, sed à peccatoribus liberavit eum: descenditq; cum illo in foveam, & in vinculis non dereliquit illum, donec afferret illi sceptrum regni &c.* Plura de Sapientia Divina videri possunt in Breviario meo Ascet; part: 3.

De Providentia Part: 4.

Recentiorum benignissimæ Providentiæ exemplorum præsertim erga Itinerantes, pleni sunt libri, plena etiam hodie viventium memoria. Paucam tango. S. Petrus de Alcantara in itinere oppressus nocte, ne etiam nivendissimâ cadente opprimeretur, tugurium obvium ingressus est; sed cum hoc sine tecto esset, Divina Providentia nives supra ipsum per modum fornicis suspendit, servavitque indemnem. *Breviar. Rom. 19. Octob.*

S. P. N. Ignatius initio Conversionis suæ susceptâ in terram Sanctam peregrinatione, Venetias sub noctem appulerat, cumque ignarus lingvæ hominem non haberet, qui Xenodochium monstraret; decrevit in foro publico noctem agere. At Divina Providentia voce disertâ inter quietem, pijsimum urbis Senatorem, Marcum Antonium Trevisanum monuit: *Tu in molliculcitra & palatio noctem agis; Famulus & Amicus meus in foro sub dio?* Prosilijt ille, & repertum Ignatium humana-

Cum S.
humanissim
in Vita.

B. Stan
mam pete
ne ab inse
textit; & f
per Angelo

In Flan
pecoribus
dentes, in
Veneris p
tes, folici
rant. Ill

præsidium
Virginum
Et ecce g
videntiæ
dehiscit,

finum r
mox sup
Milites in
Divino p
in sylvan
nitentiæ

in B. V
B. He

humanissimè domi suæ habuit. *Bartoli in Vita.*

B. Stanislaum Kostkam, Viennâ Romanam petentem, eadem Providentia, ne ab insequentibus agnosceretur protexit; & famentem Eucharistico epulo per Angelos refecit. *Sacchinus in Vita.*

In Flandria tres rusticas puellas cum pecoribus pascendis in campum procedentes, improvisò aggrediuntur tres, Veneris potius quàm Martis, Satellites, sollicitantq; ad scelus, imò vim parant. Illæ cum aliud non suppeteret præsidium, procumbentes in genua Virginum Reginae se commendant. Et ecce geminum benignissimæ Providentiæ miraculum. Terra sensim dehiscit, & puellis velut in maternum sinum receptis, viridissimo cespite mox supra earum capita coalescit. Milites impuri fulmina meriti, lumine Divino perfunduntur, atq; re enarratâ in sylvam se recipiunt condignos poenitentiae fructus acturi. *Atlas Marian. in B. V. Missinensi.*

B. Henrico Sufoni in quadam Apo-

stolica expeditione, cum nimium fessus progredi amplius non posset: suppeditavit Divina Providentia pulcherrimum equum, qui freno & sellâ instructus, è sylva cursu ad ipsum contendit, atq; ante virum DEI constitit velut invitans ad conscendendum. Actis DEO gratijs conscendit Henricus, & suavissimè portatus cum ad pagum quendam pervenisset, dimisit humanissimum bajulum: qui celerrimè ex oculis se subducens, docuit sessorem suum, unde venisset. *Surius in Vita.*

Quid? quòd eadem Providentia ipsos Orci satellites ad eam humanitatem compulerit: ut Joannem Parmensem Ministrum Generalem Ord. Min: cum socijs in sylva intempestâ nocte oberrantem, æde repentè excitatâ exciperent, pedes peregrinis lavarent, & lautâ coenâ famentes reficerent? *Vadingus in Annal. anno 1248.*

Anno 1570. ingens Oceani exundatio noctu hausit aliquot Fœderati Belgij insulas, & in sola Frisia 20. circiter

Cum Sa
iter homi
quentes mi
fragij reliqu
dam repere
fele cunis a
ut in sinu
mientem. A
Non del
res sui ama
Providentia
entia Div
conversati
tos cum f
jus projec
cum illa c
nore sua v
1. Elev
lam, &
bem univ
diffusa,
disponit,
ad finem
suaviter.
extollend
etorum i
rentium

ium fessus
et: suppe-
pulcherri-
lla instru-
contendit,
velut in-
ctis DEO
& suavif-
m quen-
nissimum
lis se sub-
unde ve-

citer hominum millia. Per dies se-
quentes missi cum cymbis, qui nau-
fragij reliquias colligerent, in colle quo-
dam repererunt Infantem, illuc cum
sele cunis advectum, placidissimeq; ve-
lut in sinu Providentiæ Divinæ, dor-
mientem. *Engel'gr. Dom. 6. post Epiph.*

entia ip-
umanita-
Parmen-
rd. Min:
a nocte
itata ex-
arent, &
t? Va-

Non deseret ergo etiamnum viato-
res sui amantes eadem Sapientissima
Providentia, & providentissima Sapi-
entia Divina: si familiari cum ipsa
conversazione uti voluerint, & se to-
tos cum filiali fiducia in maternum e-
jus projecerint sinum. Porro occupari
cum illa confidenter poterunt, non mi-
nore sua voluptate, quam commodo.

exunda-
ati Bel-
20. cir-
citer

1. Elevando sapius mentem ad il-
lam, & recolendo: quomodo per or-
bem universum, caelestem & terrestrem
diffusa, omnia & singula perlustrat,
disponit, moderatur, attingens à fine
ad finem fortiter, & disponens omnia
suaviter. 2. Admirando, laudando, &
extollendo ipsam ex occasione obje-
ctorum in oculos aliosve sensus incur-
rentium. 3. Exaltando & superexal-
tando

tando eam super omnem creaturarum & creabilium mentium aciem, industriam potentiam & bonitatem. 4. Gratulando ipsi Identitatem cum reliquis omnibus perfectionibus Divinis: quòd non sit actus aliquis accidens DEO, sed verus & totus DEus. 5. Gaudendo: quòd in omni populo & in omni gente primatum habuit, & omnium excellentium & humilium corda virtute calcavit (Eccli: 24.) capiens astutos in astutia sua, & de stercore elevans pauperes, ut solium gloriæ teneant. 6. Desiderando: ut omni mundanâ sapientiâ extinctâ, omnia procedant ad nutum Sapientiæ & Providentiæ Divinæ. 7. Subijciendo ipsi plenè nostra omnia & nos ipsos. 8. Orando: ut nos deducat per vias rectas, tum ad terminum præsentis itineris, tum in domum beatæ Æternitatis.

Sic occupatis & distractis elabetur, non dubito, Iter sine tædio, & cum uberrimo meritorum proventu: nec fallemus tempus, sed ipsum unâ cum beatâ lucrabimur Æternitate.

HEBDO-

HEB

Piarum

DIST

Cum

DIES

DEO

ME

De Itiner

CON

vin

tra Infinit

Essentiæ D

incompre

A prima

omnium

cunda Vi

HEBDOMADA

Piarum & Jucundarum

DISTRACTIONUM

Cum DEO & DJVJS.

DIES DOMINICA

DEO UNI-TRINO

Sacra

MEDITATIO.

*De Itineribus varijs Personarum
Divinarum.*

I. **C**onsidera primum Iter Di-
vinarum Personarum in-
tra Infinitatem & Immensitatem
Essentiæ Divinæ, per æternas &
incomprehensibiles Processiones.
A prima persona, prima rerum
omnium Origine, procedit Se-
cunda Viâ Intellectionis per ve-

E 5

ram

ram generationem, ut verum
 VERBUM, pariterque ut propriè
 Filius. Ab hac & prima procedit
 Tertia, Viâ volitionis, ut verus
 Amor, & utrique illi consubstan-
 tialis Spiritus. Generationem il-
 lius, & spirationem hujus quis
 enarrabit? Credo, quod non ca-
 pio. At à nobis quàm multa qui-
 dem, sed inania & informia pro-
 cedunt verba Mentis & Oris?
 Quàm tepidum, ne dicam frigi-
 dum, erga DEUM spiramus a-
 morem? Quàm ferventem & in-
 ordinatum erga creaturas?

II. **C**onsidera secundum Iter
 Divinarum personarum
 extra Essentiam Divinam (per
 Creaturarum productionem) viâ
 Omnipotentiae. Egressa est per
 hanc, & se mundo spectandam
 exhibuit Potentia Patris, Sapien-
 tia

tia Filij, Bonitas Spiritûs sancti. Quàm potens, qui omnia produxit verbo? Quàm Sapiens, qui tam scitè digessit & gubernat omnia? Quàm bonus, qui tam liberaliter se communicavit omnibus? Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate & superexaltate eum in sæcula.

III. **C**onsidera tertium Iter Divinarum Personarum viâ Charitatis; non solum quando propter nimiam charitatem suam descenderunt ad opus Redemptionis nostræ, carnem assumente Filio, Patris obumbrante virtute, Spiritu S. in Virginē superveniente: sed etiam dum nunc diligentes se gratiosissimè invisunt, juxta illud Joann. 14. *Qui diligit me, Pater meus diliget eum, & ad eum veniem, & man-*

sionem apud eum faciemus. O diligam te Charitas infinita: nec aliud nisi propter Te!

IV. **C**onsidera quartum Iter Divinarum Personarum viâ Justitiæ: ut quando descenderunt ad condemnandam & evertendam Sodomam, atq; dissipandos ædificantes turrim Babel. Universæ enim viæ Domini non solum Misericordia, sed etiam Veritas & Judicium. O Domine, dum veneris judicare: noli me condemnare. Dabo operam: ut dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Affectus pij

erga SS. TRINITATEM.

DEum verum, Vnum in Trinitate, & Trinitatem in Unitate, venite adoremus.

Te

*Te in
adoramus
mus, ô Be
Spes no
noster, ô
Gloria
na Deitas
nunc &
Ex qu
in quo on
Benea
cum S. S
exaltam
Gloria
S., sicut
& semp
Amen.
Benea
dividua
Spiritus
miseric
Adest*

Te invocamus, Te laudamus, Te adoramus, Te super omnia amamus, ò Beata Trinitas.

Spes nostra, Salus nostra, Honor noster, ò Beata Trinitas.

Gloria tibi Trinitas æqualis, una Deitas, & ante omnia secula & nunc & in perpetuum.

Ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia: ipsi gloria in secula.

Benedicamus Patrem & Filium cum S. Spiritu, laudemus & superexaltemus eum in secula.

Gloria Patri & Filio & Spiritu S., sicut erat in principio, & nunc & semper, & in secula seculorum Amen.

Benedicta sit S. Trinitas & individua Unitas, Pater, Filius & Spiritus S., quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Adesto unus DEUS Omnipotens,

Pater, Filius & Spiritus S.

Te unum in substantia, Trinitatem in Personis profitemur.

Libera nos, Salva nos, vivifica nos ò Beata Trinitas.

Gratias tibi vera & una Trinitas, una & summa Deitas, Sancta & una Unitas.

Te DEUM, Patrem ingenitum, Te Filium Unigenitum, Te Spiritum Sanctum Paraclitum, Sanctam & Individuam Trinitatem, toto corde & ore confitemur, laudamus atq; benedicimus: Tibi gloria in Secula.

Benedicat nos DEUS, DEUS noster, benedicat nos DEUS: & mentuant eum omnes fines terra.

Hymni.

de SS. TRINITATE.

HYMNUS

Ecclesiæ Matutinus

Sum-

S Umme
Mund
Unius &
Trinus
Da dexte
Exurg
Flagran
Grates
Tu Trini
Orbem
Atten
Quod
Ortus rej
Præitq
Cadur
Lux S
DEO Pat
Natog
Cum
In sen

Summe Parens clementie
 Mundi regis qui machinam
 Unius & Substantie,
 Trinusq; Personis DEUS:
 Da dexteram surgentibus,
 Exurgat ut mens sobria,
 Flagrans & in laudem DEI
 Grates rependat debitas.

Tu Trinitatis Unitas,
 Orbem potenter quæ regis,
 Attende laudis Canticum,
 Quod excubantes psallimus,
 Ortus refulget Lucifer,
 Præitq; solem nuncius;
 Cadunt tenebræ noctium;
 Lux Sancta nos illuminet.

DEO Patri sit gloria
 Natoq; Patris unico
 Cum Spiritu Paraclito
 In sempiterna Secula. Amen.

H Y M N U S
 vespertinus.

J Am sol recedit igneus;
 Tu Lux perennis Unitas
 Nostris beata Trinitas
 Infunde amorem cordibus.
 Te manè laudum carmine,
 Te deprecamur vespere;
 Digneris, ut Te supplices
 Laudemus inter Celites.

Patri simulq; Filio
 Tibiq; Sancte Spiritus,
 Sicut fuit, sit jugiter
 Saeculum per omne gloria. Amen.

Ex Hymno

P. JOANNIS Nadasi S. J.
 de S. TRINITATE

pro impetrando ipsius amore.

O Trinitas! O Unitas!
 O Unitatis Trinitas!
 Tu cor petis, cor accipe;
 Eiq; quod vis, praecepe.
 O Una semper Trinitas!

O Trina
 Ter op
 Amoris
 Te credo,
 Amori
 Per cu
 Tibi co
 Da mi D
 Te dil
 Me co
 Te dil
 Fac mi I
 Amor
 Ut esu
 Munda
 Fac, ut
 Et exe
 Quod
 Tibiq;
 Doce, do
 Quid
 Qui p

O Trina semper Unitas!
 Ter optimi ter maximum
 Amoris ò mysterium!
 Te credo, spero, diligo:
 Amoris escam colligo
 Per cuncta qua considero.
 Tibi cor meum offero.
 Da mi Deus Te diligam;
 Te diligam, me corrigam:
 Me corrigendo diligar,
 Te diligendo corrigar,
 Fac mi Deus, te, fac, amem;
 Amoris illam da famem:
 Ut esurire te sciam,
 Mundi famem fastidiam.
 Fac, ut timens te diligam,
 Et exequi non negligam
 Quod optimum putavero,
 Tibiq³ gratum scivero.
 Doce, doce me, cernere,
 Quid sit semel te perdere.
 Qui peccat heu! mortaliter

Peribit immortaliter!

Medulla felix Optimi,

Idea pulchra Maximi,

Quàm pulcher es quàm dulcis es?

Amore quanto dignus es?

Ab pœnitet quòd Optimum

Mihiq; præsentissimum,

Offenderim Te, mi DEUS,

Pater meus, Finis meus!

Imple meum cor lachrymis

Amore sed plenissimis:

Cor istud à Te conditum

In Te tene reconditum.

Amor cor istud instruat,

Maliq; fontem destruat:

Et arte pœnitentiæ

Pandat fluenta gratiæ. Amen.

LECTIO SPIRITUALIS

Ex THOMA Kempensi de Init:

lib. 3. cap. 34.

Quòd amanti sapit DEUS

super omnia.

Ecce

ECCE DEUS meus & Omnia:
quid volo amplius & quid felicius desiderare possum? O Sapidum; & dulce Verbum! sed amanti Verbum; non mundum, nec ea, quæ in mundo sunt. Deus meus & Omnia! Intelligenti satis dictum est: & sæpe repetere, satis jucundum est amanti.

Te siquidem præsentem, jucunda sunt omnia: Te autem absente, fastidiunt cuncta. Tu facis cor tranquillum, & pacem magnam, lætitiãq; festivam. Tu facis bene sentire de omnibus, & in omnibus Te laudare: nec potest aliquid sine te diu placere, sed si tibi debet gratum esse, & bene sapere: oportet gratiam tuam adesse, & condimento tuæ Sapientiæ condiri.

Cui tu sapis, quid ei rectè non

sa-

piet? Et cui non sapiens, quid ei ad
 iucunditatem esse poterit? Sed
 deficiunt in Sapientia tua mundi
 sapientes, & qui carnem sapiunt:
 quia ibi plurima vanitas, & hic
 mors invenitur. Qui autem Te
 per contemptum mundanorum
 & carnis mortificationem sequū-
 tur, verè sapientes esse cogno-
 scuntur: quia de vanitate ad ve-
 ritatem, de carne ad Spiritum
 transferuntur. Istis sapit DEus:
 & quidquid boni invenitur in cre-
 aturis, totum ad laudem refe-
 runt sui Conditoris. Dissimilis
 tamen, & multum dissimilis, sa-
 por Creatoris & creaturæ, Æ-
 ternitatis & temporis, Lucis in-
 creatæ, & lucis illuminatæ.

O Lux perpetua, cuncta cre-
 ata transcendens lumina, fulgu-
 ra coruscationem de sublimi, pe-
 ne-

etrantem
 urifica, la
 fica Spir
 tentiis,
 bilosis ex
 et hæc
 ora; ut tu
 sis mihi
 Quam diu
 it: nec pl
 D

in Italianam
 T Ora
 vitandi
 digressio
 tantibus pr
 uropa flor
 itò dixeris
 ujus Longi
 magna, Ger
 udo minima
 it olim Æli
 is, quæ 300
 a eduxit ce

netrantem omnia cordis intima.
Purifica, lætifica, clarifica, & vi-
vifica Spiritum meum cum suis
potentiis, ad inhærendum Tibi
jubilosiss excessibus. O quando ve-
niet hæc beata, & desiderabilis
hora; ut tuâ me saties præsentia,
& sis mihi Omnia in omnibus!
Quam diu hoc datum non fue-
rit: nec plenum gaudium erit.

DIGRESSIO

In Italiam & adjacentes Insulas.

UT Oratores, ita Viatores, tædij
vitandi gratiâ, opportunas amant
digressiones. Et ecce circumspe-
ctantibus prima occurrit in cultissima
Europa florentissima Italia, quam me-
ritò dixeris unam vastam Florentiam,
cujus Longitudo 200 circiter milliaria
magna, Germanica, complectitur, lati-
tudo minima 32. Urbes in ea numera-
vit olim Ælianus 1166. inter quas Syba-
ris, quæ 300. hominum armatorû mil-
lia eduxit contra Crotoniatis; teste Di-
odoro

odoro & Strabone; sed jam vix nomine superstes est. Undecimo Christi saeculo Guido lib. de Italiae urbibus numeravit civitates vastiores 700. hoc seculum saeculo Ricciolus 434. quarum 300. sunt Episcopales. In his & tota Italia numeravit Boterus circiter novem hominum milliones; Sabellicus vix septem: Ricciolus in sua Geographia exclamat: *O Stupendam humanae vicissitudinem mortalitatis: Italiam nunc totam ad eum numerum redactam esse, quem sola Roma sub Augusto implevit.*

Ceterum defectus in hominum urbiumque numero abunde compensatur prerogativarum excessu, quae ex elevata in Petri Sedem Urbe in universam derivantur regionem. Eo enim gloriae provectam videmus: ut effecta gens sancta, populus electus, Civitas Sacerdotalis & regia, latius praesideat religione divinâ, quam olim dominatione terrenâ. Quamvis enim multis aucta victoriis, jus Imperii sui terrâ marique protulerit: minus tamen est, quod ei labor bellicus subdidit, quam quod pax
Christi-

Christiana subjecit: ut notavit magnus Leo. Cùm florentissima esset Veteris Romani Imperij fortuna, ad 1500. miliaria Germanica extendebatur à columnis Herculeis in Europa ad fluvium Tygrim in Asia; & Nicephoro teste, lib. 1. hist. Eccles. cap. 17. hominum 260. milliones numerabat: Ecclesiasticum summorum Pontificum imperium communes cum orbe terraqueo universo terminos habet, imò ad summa usque cælorum sese extendit, cùm illuc frequentes ducantur colonix, ad implendas cælestes ruinas; & terrestris Romanorum Pontificum iudicium præjudicata sit autoritas in cælo: ita iubente Christo, & attestante D. Hilario ca. 6. Comment: in Matth.

Ex urbibus Italiae vulgò dicitur Roma Sancta, Neapolis Nobilis, Venetia Opulentæ, Genua Superba (ædificiorum splendore) Mediolanum Amplum, Bononia Fertilis, Ravenna Vetus, Padua Docta, Florentia Pulchra. Addendum: Loretum floridum à S. Æde Nazarena, in qua radix Iesse Flore

Divino

Divino effloruit.

Sancta est Roma Officio Sanctissimo Vicarij Christi, Ss. Apostolorum & aliorum præcipuorum Sanctorum Corporibus depositis, varijs alijs sacris Reliquijs, Innumerabilium Martyrum sanguine, Ecclesiarum & Religiosorum multitudine, Constitutionum, quæ pro universa Ecclesia in materia fidei & morum inde emanant, sanctitate.

Nobilis est Neapolis tum ædificiorum structurâ tum Nobilium copiâ. In Regno Neapolitano. 19. Principes, 25. Duces, 37. Marchiones, 54. Comites, 1000. & ultra Barones, numerantur. Sed hanc nobilium copiâ obscurat aliquantum copia lusorum, siquidem annuum vectigal à solis chartis lusoriis importat 1530. aureos. Totius regni proventus annuus ad 2. milliones & 50000. aureos ascendit. Deliciis Campaniæ ne dissolvantur Neapolitani, còercet ignivomus Vesuvius, Vesuvio frigidam Sanguis S. Januarij Mart. affundit.

Venetias non opes tantùm commendant, sed mira urbis structura, magno mil-

liari avul
450. in
pontibus e
primario
des Geome
mentum sp
m, arman
rdinalis B
Genua sic
atea, quæ
us, in qua
ntissimus
o dignita
alatis etian
iolani amp
rbis muniti
d magis n
alis & Arc
omæi Sand
Laudantur
allus Vene
um Setiner
Massicanum

Dominica

milliari avulsæ à continente . Canali-
bus 450 . in Insulas 60 . distingvitur,
& pontibus conjungitur 400 . In tem-
plo primario S. Marci turris ad 250 .
pedes Geometr. in altum ascendit, pa-
vimentum speciosissimo marmore stra-
tum, armamentarium visendum cum
Cardinalis Bessarionis bibliotheca.

Genua sic ædificiis superbit : ut in-
platea, quæ nova dicitur, nulla sit do-
mus, in qua non possit rex, vel po-
tentissimus quisque princeps hospitari
pro dignitate . Similibus non paucis
palatiis etiam suburbia gloriantur . Me-
diolani amplitudinem Arx totius ferè
orbis munitissima spectabiliozem fecit,
sed magis rara Eminen.issimi Cardi-
nalis & Archi-Episcopi S. Caroli Bor-
romæi Sanctitas.

Laudantur marmor Ligusticum, cry-
stallus Veneta, equi Neapolitani, Vi-
num Setinense, Falernum, Albanum,
Maslicanum &c.

*Dominia in Italia, sunt ad-
modum varia.*

1. **P**ontificis Romani: ad quem pertinet ea pars Italiae, quae *Status Ecclesiasticus* dicitur: in quo sunt

1. Latium seu Territorium Romanum, in quo caput orbis Roma, Tusculum, Alba, Trivoli, Ostia Tib. &c. 2. Patrimonium S. Petri: in quo Viterbiu, Civitas Vecchia, olim Centumcella, Perugia, Orvietum, Ducatus Castro, Braccianum &c. 3. Ducatus Spoletan, seu Umbria, in quo Spoletum, Nuceria, Eugubium, Fulginium, Assisium, Interamnia, Narnia, Mons Falconis, &c. 4. Ducatus Urbinas, in quo Urbinum: Fanum, Pisaurum, Senogallia &c. 5. Marchia Anconitana, in qua Ancona, Macerata, Loretum, Recanetum, Fabrianum &c. Portus Anconae tam celebris ibi est, ut proverbio locum dederit: *Unus Petrus in Roma, Una turris in Cremona, Unus Portus in Ancona.* 6. Romaniola, olim Flaminia; in qua Ravenna, Ariminum, Forum Livij, seu Forli, Imola, Cesena &c. 7. Territorium Bononiense. 8. Ducatus Ferrariensis. Habet praeterea

terea Pontifex Romanus in regno Neapolitano Beneventum, in Gallia Ducatum Avenionensem &c.

II. Regis Hispaniæ est regnum Neapolitanum, Ducatus Mediolanensis: & quædam loca munita in Tuscia & statu Genuensi.

III. Reipub. Venetæ. est Status Venetus, Marca Trevisana, Istria, Forum-Julium, & pars Lombardiæ,

IV. Magni Ducis Hetruriæ est Ducatus Florentinus cum territorio Pisano & Senensi.

V. Ducis Sabaudiæ præter Sabaudiam est Pedemontium.

VI. Genuensis Reip. præter Liguriam, est Corsica Insula. Reliqua possident Dux Parmensis, Mantuanus, Mutinensis, Mirandulanus, Archiduces Austriæ in Istria & Foro-Julio, Respublica Lucensis, Helveti, Rhæti &c.

Italiæ proxima est Insularum Mediterranei maris celeberrima, & maxima fertilissimaque, Sicilia, Regni honorem sortita, sed Regi Hispaniæ subiecta; olim Horreum Italiæ dicta, Nobili-

bilitant eam Messina, Panormus, Syracusa, Catana, & complures alia Nobilissimæ civitates: sed non minùs Archimedes & Euclides Mathematici, Dædalus architectus, Sybillæ Cumana, sed magis S. Agathæ Sepulchrum. Illustrat ignivomus Ætna; qui anno 1669: fluvium effudit ignitum latitudine duorum milliarium Italicorum, profunditate, ulnarum 6. ad cujus tamen radices generosissimum nascitur vinum. Infamât famosissima naufragiis in mari Siculo loca, Scylla & Charybdis, illa scopulis, hæc voragine metuenda. Memorabilem etiam faciunt *Sicula Vesperæ*, Gallis fatales. Sed ipsi Insulæ non rarò fatales incumbunt terræ motus: quorum horribilissimus fuit Anno 1693. quo conciderunt 70 Civitates, oppressa hominum circiter centū millia.

Sardinia Insula, Regni honore insignis; sed aurâ pestilente infamis est. Herbam alit dictam *Sardonica*: quæ nervos comedentium ita contrahit; ut morientes ridere videantur. Unde paroemia: *Risus Sardonicus*. Hispanis pareret regibus.

Corfi-

EX
Corfica, Sar
im est. Rara
admodum
Melita Equ
a, mole exig
na; ex quo
t hospitem,
malia: imò
ontra venen
lebrent Bro
nudus

E X

In Africa

E Sicilia v
Africanam
tineris susci
novi partur
Mater Afric
ria naturæ p
frica ingenit
nos, Cypria
tios, Arnob
mari Medit
Christi sæcu

Corfica, Sardinia vicina, Genuen-
sium est. Raræ magnitudinis vertagos,
& admodum pusillos gignit asellos.

Melita Equitum palæstrâ celeberrima,
mole exigua, sed viris fortibus magna;
ex quo S. Paulum Apосто: excepit hospitem,
nulla parit venenata animalia: imò terra
ejus amuletum est contra venena. Vulcanias
Insulas celebrent Brontes, Steropesque, &
nudus membra Piracmon.

EXCURSIO

In Africam Septentrionalem.

F Sicilia vel Sardinia facilis est in
Africam trajectio. Et juvat tantum
itineris suscipere: ut videamus, an quid
novi parturierit famosa monstrorum,
Mater Africa? Tulit illa olim tum varia
naturæ portenta, tum etiam illustria
ingeniorum prodigia. Tertullianos,
Cyprianos, Augustinos, Fulgentios,
Arnobios &c. nunc ea parte, qua
mari Mediterraneo alluitur, & primis
Christi sæculis, tam literis quam pie-

tate cultissima fuit, in tantam abiit
 sylvam: ut totus ille tractus à freto
 Gaditano ad regnum Tunetanum, *Bar-*
baria appelletur, & sit. Complectitur
 autem hæc Barbaria regna Fessæ, Ma-
 rocci, Tunetanum, & Billedulgerit,
 præter Remp. Algerianam & Tripoli-
 tanā, ac Prov. Barchanā, cui adjacet Æ-
 gyptus. Ad septemtrionalem Afri-
 cam pertinent etiam Numidia, Nubia,
 Lybia & alia complura regna, horri-
 bili barbarie inculta. Ipsa Ægyptus,
 Africæ pars nobilissima, quæ priscorū
 Patrum, eremi Cultorum virtute &
 multitudine in Paradisum quendam
 transferat: jam nihil nisi Mahometif-
 mi lolia parit, & porcina monstra.

Quanquam placuit subinde Divinæ
 Sapientiæ, etiam his posterioribus sæ-
 culis, è media hac barbarie, velut ex
 vili glarea & saburra, pretiosissimas
 quasdam seligere gemmas, atq; Euro-
 pæo orbi ostentare. sic anno 1645. re-
 gis Tunetani, *Amat Day*, filium primo-
 genitum *Mamet Celebi* dictum, juve-
 nem raris naturæ dotibus instructissi-
 mum

mum, impulit arcanis inspirationibus:
 ut regno & sponsâ relictis, profugeret
 in Europam; Christo deinceps famula-
 turus, Audijt Mамет, paruitq; sine mo-
 ra vocanti. Mirâ dexteritate navi se
 committens cū aliquot mancipijs Chri-
 stianis, evasit feliciter in Siciliam, ibiq;
 Panormi maximâ solemnitate in sacro
 fonte est renatus. *Com. Harzard. in
 bist. Eccl. Afric. c. 6.*

Alteram ex eadem Barbaria colle-
 git DEus splendidissimam gemmam, an-
 stellam, Anno 1654. Unigenitum regis
 Fessæ & Marocci, Principem naturæ
 & regijs dotibus tam ornatum: ut cu-
 ivis maximo imperio par videretur.
 Annos quatuor supra decem eâ con-
 tentione & profectu se impendit Astro-
 nomix & Alcorani Mahometici stu-
 dio: ut Arabum peritissimos superaret.
 Tredecim variarum lingvarum peritus,
 in variarum scientiarum materia sede-
 cim iusta conscripsit vulgavitque vo-
 lumina. Nec minore facilitate felici-
 tateque tractabat gladium, ac stylum,
 literarium, profligatis hostium copiis,

duobusque regnis paterno adjectis, tempore modico, sed gloria apud suos maxima. Unde à patre, Muley Abdalvabrid, in consortem throni adlectus, pari humanitate & authoritate subditorum corda devincta tenebat. Incidit subindè juveni huic principi, *Muley Mahomet Atafi Serif* nominato, importuna, at divinæ providentiæ opportuna cogitatio (ut non minus religiosum, quàm literatum, & bellicosum se probaret) visitandi sepulchrum Pseudo prophetae sui Mahometis in Arabia. At assensum patris, licèt diu sollicitati, impetrare nunquam potuit. Ergo incscio illo navigia aliquot in vicina Insula parari jusserrat, & assumptis circiter 500. viæ comitibus, corporisque custodibus, viæ se dedit. In itinere deflexit ad regem Tunetanum, foederatū patris sui à quo insuper alio auctus navigio opportuniore, munito nimirum chirographo securitatis à piratis Christianis, profecutus est susceptam peregrinationem.

Sed ô altitudo Sapientiæ & Misericordiæ

cordiæ Divinæ! vix altero aut tertio
 milliari provectus in altum, incidit in
 Melitenſium classem, à qua tentus, &
 à suis navibus desertus (quæ periculo
 se eripientes longiùs antecesserant,)
 ductus est Melitam captivus. De lytro
 ubi actum, conventum est in centum
 aureorum millia: quæ postquam sine
 mora numeravit rex Tunetanus; dimis-
 sus honorificè princeps Muley, Fessam
 versùs vela dedit, neglectâ ulteriore
 peregrinatione. Sed Deo visum est, nō
 dimittere hanc prædam. Non procul
 processerat ab insula; cùm ecce tam
 turbida eum invadit cogitatio: ut cre-
 deret inevitabile sibi imminere nau-
 fragium, & se non aquis tantùm sed
 sulphuris ardentis pelago haurien-
 dum; simul vocem audit jubentis, *Re-
 vertere, baptizare. Mihi famulaberis:
 ego te deseram nunquam.* Jubet igitur
 navarchum momento eodem vertere,
 vela: & Melitam redire: ubi stupenti-
 bus Equitibus, rectâ ad templum ten-
 dens, antè aram & effigiem Deiparæ
 V. prostratus, geminas inter ardentif-
 sima

sima suspiria traduxit horas, petiitque
 instanter baptismum. Sed monitus de
 præmittenda necessaria Instructione,
 totum se Rectori Collegij Societatis JE-
 SU commisit; cujus doctrinam tam ca-
 paci complectebatur mente, tam pro-
 no corde: ut intra breve tempus sacro
 fonti fuerit admotus. Cum autem co-
 mitibus suis nobilitate & fide in se ex-
 imiis, daret copiam redeundi in pa-
 triam: ex omni 35. numero, vix duo,
 qui redire voluerint, sunt inventi: re-
 liqui & principi suo & Christo fidi
 adhæserunt. Ipse princeps in aquis lu-
 stralibus non aliud assumere voluit
 nomen, quàm *Balthasaris Mendex*; il-
 lius nimirum Equitis, qui ipsum duxe-
 rat captivum. Hunc enim post Deum
 asserbat primum æternæ felicitatis suæ
 authorem. At cum deinde Societatem
 ingressus esset Romæ, Alexander VII.
 Ponti. Maxi. vocari eum voluit, *Bal-
 thasar Loyola Mendex*. In Societate
 religiosæ & Theologicæ disciplinæ e-
 ximio profectu excultus, & Sacerdo-
 tio initiatus, ardentissimè petiit Missi-
 onem

onem in Afri-
 cas ad Magni
 metanæ Se-
 utabat P. B.
 oc destinatu
 e demum
 ollicitus qu
 aracenos cap
 e mirâ dext
 Christum tra
 colicos ejus
 Maurorum
 erat, etiam
 diti, post vi
 te actam sin
 ad famam Sa
 ap. 7.

Sic Deus
 quærit, & i
 videatur bar
 o ad fidem d
 anis, Tripol
 tium piratis
 Christianis
 ptionem eo
 os, innot

onem in Africam, vel Indias Orientales ad Magni Mogoris imperium Mahometanæ Sectæ (quam scitissimè refutabat P. Balthasar) deditum: Ad hoc destinatus, dum in Italia, Gallia, ac demum Hispania copiam navigij sollicitus quærit; ac ubique Mauros & Saracenos captivos summâ comitate, & mirâ dexteritate atque efficacîâ ad Christum traducit: placuit Huic Apostolicos ejus conatus (ultra duo millia Maurorum Africanorum jam converterat, etiam è primariis) coronare Madriti, post vitam decennio in Societate actam singulari innocentia, usque ad famam Sanctitatis. *Hazard. lib. cit., cap. 7.*

Sic Deus etiam in media barbarie quærit, & invenit Electos suos: & ne videatur barbaros illos Afros necessario ad fidem destituisse subsidio; Algerianis, Tripolitanis, alijsque earum gentium piratis, non raram permittit è Christianis prædam, à quibus & redemptionem eorum procurantibus Religiosis, innotescit ipsis Christus. Hispani

nis insuper munita quædam, in ora
Africae maritima, tradidit & confer-
vat loca, ut Septam, seu Ceutam, La-
racham Mazaquibir, Oranum, Melilam,
frustra frementibus barbaris.

Fessæ magnifica duo Collegia, do-
cendæ Medicinæ & Iuri cum erexis-
set Habu Henon rex, & in oblati-
Expensorum libris advertisset! qua-
dringenta & octoginta millia aureo-
rum impensa esse? librum projecit in
fluvium præterfluentem dicens: *Quod
pulchrum & gratum est, non constat
multo.*

FERIA II.

S. ANGELO CUSTODI.

Sacra

MEDITATIO.

*De varijs Itineribus S. An-
geli Custodis.*

I. **C**onsidera: S. Angelos Cu-
stodes nostros, in statu
viæ ad Beatitudinem Æternam,
valde exiguo tempore fuisse;
paucis

paucis scilicet momentis: & tamen tam magnam in cœlis gloriam sibi meruisse, fideliter adherendo Deo, & fortiter pugnando contra Luciferum & asseclas ejus pro DEO: quantam homines multis annis vix merentur. Non quàm diu, sed quàm celeriter cucurreris, quàm fortiter pugnaveris, refert. Quot iam annis in stadio vitæ sumus, & in virtute quàm parum progressi?

II. **C**ONsidera secundum Iter Ss. Angelorum Custodum de cœlo in terram ad adorandũ Christum, cum reliquis omnibus Angelis & Archangelis: ut cum Sancto Chrysofomo docet Cornelius à Lapide sive id contigerit in Nativitate, sive in Resurrectione ejus. Quantâ alacritate & promptitudine susceperunt hoc

iter? Turpis est tergiversatio, ubi Dei causa agitur.

III. **C**onsidera: tertium iter
 Ss. Angelorum Custodū
 de cœlo descendentium ad nostram custodiam. Si nostro essent ingenio; non pauea ipsos auertere possent ab hoc Itinere: at quia ad omnem nutum Divinum non currunt, sed volant aequilis velociores; promptissimi descendunt, non solum ut in omnibus vijs nostris nos custodiant, sed in manibus suis ferant.

O magni Principes cœli, quanta est hæc dignatio vestra ac imprimis gratiosissimi DEI nostri? Quàm promptos nos esse decet ad obsequia & cultum vestrum?

IV. **C**onsidera: Quàm indivi-
 duī comites Sancti Angeli nos comitantur in omnibus
 vijs

vijs nostris
 quamvis
 que non
 ipsorum.
 eius; sed
 jestatem
 vivas: ut
 rusalem
 sint. Su
 os client
 gradum
 autem
 Bernard
 sentia,
 lentia,
 A
 erga
 S And
 es m
 die (v
 extreme

vijs nostris per omnem vitam:
 quàmvis nos experiatur plerum-
 que non solum incurios honoris
 ipsorum, & ingratos pro benefi-
 ciis; sed etiam injuriosos in Ma-
 jestatem Divinam. Vide, ut ita
 vivas: ut te concive in cœlesti Je-
 rusalem æternum gaudere pos-
 sint. Summo ipsis solatio est: su-
 os clientes ad altissimum gloriæ
 gradum in cœlo, deducere. Nunc
 autem rependamus ipsis cum S.
 Bernardo Reverentiam pro præ-
 sentia, Devotionem pro benevo-
 lentia, Fiduciam pro custodia.

AFFECTUS PII.

erga S. ANGELUM
 Custodem.

Sancte Angele Dei, qui Custos
 es mei, me tibi commissum hac
 die (vel nocte) ac maxime horâ
 extremâ, rege, custodi, illumina

Et gubernata.

Angele mi Custos, tu me fac cerne-
re justos.

Afflictum clementissime favore
tuo recrea.

Ad virtutis officia semisopitū excita.

A cali errantem semita ad cali vi-
am revoca.

In conspectu Angelorum psallam
tibi Deus meus.

Benedictus Deus, qui misit Ange-
lum suum, Et eruit servos suos,
qui crediderunt in eum.

Laudate Deum omnes Angeli ejus,
Laudate eū omnes virtutes ejus.

Angele sancte, Amare calum, me
doce: Amare mundum dedoce.

Fac, ut Deum sic diligam: Ut sem-
per illud eligam, quod est ei gra-
tissimum, Tibique jucundissimum.

Benedictus Deus meus, qui misit
Angelum suum, Et conclusit ora

leonum

leonum
tagello p
Et anter
spatio j
Sancti A
fendit
mus in

HYMN

Æ T

Qu
Mag

Min
Adesto s

Tibi
Lucis

Lucer

Tuus q
Elect

Hic a
ut c

Nobis d

leonum, & non nocuerunt mihi.

Flagello pigrum excita, & relu-
ctantem increpa: in vita brevi
spatio solertiozem facito.

Sancti Angeli Custodes nostri, de-
fendite nos in pralio: ne perea-
mus in tremendo Dei iudicio.

HYMNUS MATUTINUS.

Æ Terne Rector siderum,
Qui, quidquid est, potentia
Magnam creasti, nec regis
Minore providentiam.

Adesto supplicantium
Tibi reorum cœtui,
Lucisq; sub crepusculum,
Lucem novam da mentibus.

Tuusq; nobis Angelus
Electus ad custodiam,
Hic adsit, à contagio
Ut criminum nos protegat.
Nobis draconis æmulum

Versu-

Verfutas exterminet,
Ne rete fraudulentia
Incauta nectat pectora.

Metum repellat hostium
Noſtris procul de finibus:
Pacem procuret civium,
Fugetq; peſtilentiam.

Deo Patri ſit gloria,
Qui, quos redemit Filius,
Et Sanctus unxit Spiritus,
Per Angelos cuſtodiat. Amen.

HYMNUS VESPERTINꝰ

Cuſtodes hominum pſallimus
Angelos,

Natura fragili quos Pater ad-
didit.

Celeſtis comites, inſidiantibus
Ne succumberet hoſtibus.

Nam quòd corruerit proditor An-
gelus,

Conceſſis merito pulſus hono-
ribus

ribo
Ardens
Quos
Huc Cuſt
Abert
Tam
eſcer
Quid q
Sancta ſ
Cujus
Triple
Regna
LECT
Ex Ca
De recor
ficiorus
ſimun
O Mn
po
interius

ribus,

Ardens invidiâ, pellere nititur

Quos celo Deus advocat.

Huc Custos igitur pervigil advola.

Avertens patria de tibi credita.

Tam morbos animi, quàm requi-
escere

Quid quid non sinit incolas.

Sanctæ sit Triadi laus pia jugiter,

Cujus perpetuo numine machina

Triplex hæc regitur, cuj9 in omnia

Regnat gloria secula. Amen.

LECTIO SPIRITUALIS.

Ex Capit. 22. lib. 3. Thomæ

Kempfen:

De recordatione multiplicium Beneficiorum DEI: inter quæ non infimum est custodia Angelorum.

OMnia, quæ in anima & corpore habemus; & quæcunq; interiùs vel exteriùs, naturaliter vel

vel supernaturaliter possidemus: tua sunt beneficia, Domine, & te beneficium, pium ac bonum commendant, à quo bona cuncta accepimus. Etsi alius plura, alius pauciora accepit: omnia tamen tua sunt; & sine Te, nec minimum potest haberi. Ille qui majora accepit, non potest merito gloriari, neq; super alios extolli, nec minori insultare: quia ille major & melior, qui sibi minus ascribit, & in regratiando humilior est, atq; devotior. Et qui omnibus viliores se existimat & indigniorem se judicat, aptior est ad percipienda majora.

Qui autem pauciora accepit, contristari non debet, nec indignanter ferre, neq; ditiori invidere, sed Te potius attendere, & tuam bonitatem maximè laudare quòd

quòd tam a
libenter, s
ceptione, tu
omnia exte
laudandu
uiq; donari
inus, ille an
ostrum, sed
cernere: ap
efinita sun
Nihil ergo
cognitorem
ta latificare
as tua in e
eternæ disp
tantum
&

N Germani
Romani di
ais amplitudo

quod tam affluenter, tam gratis
& libenter, sine personarum ac-
ceptione, tua munera largiris.
Omnia ex te: & ideo in omnibus
es laudandus. Tu scis, quid uni-
cuique donari expediat; & cur iste
minus, ille amplius habeat. Non
nostrum, sed tuum est, hoc di-
scernere: apud quem singulorum
definita sunt metra.

Nihil ergo amatorem tuum, &
cognitorem beneficiorum tuorum
ita lætificare debet, sicut volun-
tas tua in eo, & beneplacitum
æternæ dispositionis tuæ, de qua
tantum contentari debet,
& consolari.

DIGRESSIO

In Germaniam.

IN Germaniam invitant nos Imperij
Romani dignitas, cultissimæ regio-
nis amplitudo, Principum copia & po-
tentia

tentia, Cleri divitiæ, militum fortitudo, artificum industria, soli ubertas, indigenarum candor &c. Divisit Germaniam universam Carolus Magnus in Superiorem & Inferiorem. *Superiori* dedit Helvetiam, Alsatiam, Sueviam, Ducatum Vittenbergensem, Bavariam, Franconiæ, Palatinatum Rheni, Bohemiam, Moraviam, Austriam, Styriam, Carinthiam, Carnioliam, Tyrolim. *Inferiori* attribuit Belgicas omnes 17. provincias, Episcopatum Leodiensem, Lotharingiam Juliam, Cliviam, Vestphaliam, Hassiam, Thuringiam, Saxoniam, Misniam, Lusatiam, Silesiam, Marchiam Brandeburgicam, Pomeraniam, Ducatum Mecklenburgensem & Holsatiam, præter tres Archiepiscopatus, Moguntinum, Coloniensem, Trevirensem. Hodie Germaniæ Inferioris nomine fere solum Belgium venit. Germaniæ universæ 20 circiter milliones hominum tribuunt periti.

Sæculo post Christum decimo Romanum Imperium pervenit ad Germaniam, delatâ à Joanne XII. Imperiali

Di
coronâ Otto
firpe Ducun
rò V. Ottoni
pos, Apostoli
ut Jus elig
ceps esset ap
e verò multi
nfusionem &
s redacta est
ogutinum, C
nsem Archi-
emiæ, Saxon
randeburgicu
i. quibus dei
ia, & his an
; quorum est
potentia: v
nt pares, &
um nomine
egali titulo &
Præter hos
omplures alii
opi & Abbate
ri Romani Im
or subinde I
enditur etiam

ali coronâ Ottoni I. regi Germaniæ, de stirpe Ducum Saxonîæ: Gregorius verò V. Ottonis III. Impe. ex sorore nepos, Apostolicâ Constitutione sanxit: ut Jus eligendi Imperatorem deinceps esset apud principes Germaniæ. Ne verò multitudo Electorum pareret confusionem & turbas: ad septem viros redacta est ea potestas, scilicet Mogutinum, Coloniensem, & Trevirensẽ Archi-Episcopos; Regem Bohemiæ, Saxonîæ Ducem, Marchionem Brandeburgicum, & Palatinum Rheni: quibus deinde accessit Dux Bavarîæ, & his annis Dux Hannoverensis; quorum est ea amplitudo ditionum & potentia: ut non minimis regibus sint pares, & meritò à regibus Fratrum nomine honorentur; ab omnib9 regali titulo *Serenissimi*.

Præter hos ornant Germaniam complures alii tam Spirituales (Episcopi & Abbates) quàm sæculares. *Sacri Romani Imperij Principes*: qui honor subiinde Imperatorum favore extenditur etiam ad externos; quemadmodum

modum eodem gaudent nostri Illustrissimi Varmienses Episcopi. Principum numerosam coronam sequuntur sexaginta Sacri Romani Imperij Comites & Barones, 63 insignes & liberae Civitates Imperiales, Nobilium ingens copia, inter quos illi eximij, qui dicuntur *Immediata Imperij Nobilitas*, parique cum Comitibus immunitate gaudent. Ordinum Militarium supersunt Supremi Magistri duo.

Academij compluribus floret Germania: quarum praecipuae sunt Viennensis, Pragensis, Colonienfis; Lovanienfis, Moguntina, Leodiensis, Lipsiensis, Basileensis, Trevirensis, Olomuncensis, Friburgensis, Argentoratensis, Dilingana, Ingolstadiensis, Herbipolensis, Francofurtensis ad Oderam &c.

Inter Urbes Germaniae superioris fertur Vienna munitissima, Ulma ditissima, Augusta elegantissima; Praga maxima, Francofordia ad Moenum emporio nobilissima, Norimberga artificum solertia, Treviri vetustate insignes. Colonia Agrippina pro Germania

D
Roma habet
as munitorum
orum splende
adinem, Sac
m (praesertim
ntalium, atq
) & immunit
q; circumfusa
no merito obt
tur ibidem to
as Colonienfis
undo habuit p
390 Sacerdot
Pontes in Ger
risbonensis su
operis, Misni
nsis supra Rh
gis lapideus
m 872.
Turres famos
Silicam S Step
nidio; Hildes
chedralem au
insigni horo
riensis ad Eco
a turri pende

niæ Roma habetur ob mœnium, 83 turribus munitorum, amplitudinem, ædificiorum splendorem, templorum multitudinem, Sacrorum ipsarum copiam (præsertim Trium Ss, Regum Orientalium, atq; undecim 1000 Virginum) & immunitatem ab hæresi longè lateq; circumfusa. Unde & Sanctæ nomen meritò obtinuit. Tempa numerantur ibidem tot, quot dies anni, Dicecesis Colonienfis sub Imperatore Sigismundo habuit paræcias 1760 Monasteria 350 Sacerdotes 17000.

Pontes in Germania celebriores sunt Ratisbonensis supra Danubium ingentis operis, Misnienfis ferè pensilis, Basileensis supra Rhenum marmoreus, Pragenfis lapideus supra Maldavam, ulnarum 872.

Turres famosæ sunt, Viennensis ad Basilicam S Stephani, pedum 4343 cum dimidio; Hildeshemiensis ad Ecclesiam Cathedralem auro solido tecta, Pragenfis insigni horologio instructa, Monasteriensis ad Ecclesiam S. Lamberti; è qua turri pendet è cavea rex Anabaptistarum

starum obsidione captus.

Germania inferior, Seu Belgium intra spatium milliarium Germ; 250 continet urbes 208 oppida 150. pagos circiter 63000 totq; Flandria videtur una Urbs continua. Ex 17. ejus Provincijs, septem se in libertatem assererunt, Hollandia, Zelandia, Zutphunia, Frisia, Ultrajectum Transisalania & Groninga (qua dicuntur. *Belgium Federatum*) & pars Geldriae. Hispanis manserunt Brabantia, Flandria, Duc: Limburgen & Lucenburgen? Comitatus Namurci, Hannonia, Artesia, & pars Geldriae. Scissionem hanc fecit non tam crudelitas, ut ajunt, Ducis Albani. quam insolentia Evangelij Lutherani & Calviniani.

EXCURSIO

In Africam Australem.

Lustravimus heri Africam mari Mediterraneo viciniore, & populosiorrem, fructusq; ejus alios, eò gratiores quò rariore; in barbarie illa inculta. Qua parte à Tropico Cancrì ad Meridi-

em

Ex
m protenditur.
iore gaudet
qualet (incolae
imantes & G
eteribus ferè
nino inhabi
Equatore. S
orum, praesert
olentia & dil
alde populosa
orientali dete
partibus Ocea
rioribus; ut
Guineam, Lo
Cassariam, &
in incolae nig
Usq; ad An
nus navigatio
nerant radice
molum promo
ura vocabulo
quod illuc app
antur, sed cer
deoq; ad illu
progredi non
pestates vento

em protenditur, in interioribus suis rariore gaudet habitatore, & desertis squalet (incolæ olim Troglodytæ, Garamantes & Getuli dicebantur) fuitq; veteribus ferè incognita, & credita omnino inhabitabilis sub Zona torrida & Æquatore. Sed negotiatorū modernorum, præsertim regum Lusitanorum, solertia & diligentia, amplissimas & valdè populosas in Africa Australi & Orientali detexit regiones, maximè in partibus Oceano Æthiopico propinquioribus: ut Gualatam, Biafaram, Guineam, Loango, Congo, Angolam, Caffariam, &c. Omnes earum regionū incolæ nigerrimi corpore & animo.

Usq; ad Annum Christi 1400 terminus navigationis in in mari Atlantico fuerant radices montis Atlantis & famosum promontorium malignantis naturæ vocabulo NON appellatum, eò quod illuc appulsæ naves non revertantur, sed certis naufragiis interibant; ideoq; ad illud accedere, nedum ultra progredi non licebat ob immanes tempestates ventorum à promontorio illo

Gè

refra.

refractorum. Incidit tandem Anno 1410 Henrico, Principi Lusitaniæ, Filio Joannis I: Lusitan: regis, heroica cogitatio, ut tentaret navigationem ultra promontorium NON., lustraretq; Australem Africam, ad invehendum illi Evangelium Christi. Imò divinitus de hoc monitus dicebatur; famamq; credibilem fecit eximia ejus pietas & morum integritas in vita cælibe

Paratâ igitur ac ritè instructa classe, vela dantur ventis, auspice DEo & Virgine DEipara: fuitq; tam felix prima excursio: ut ultra promontorium Non 60 circiter milliaria sint provecti Argonautæ illi. Sed rursus crescentibus in vicinia alterius promontorij, *Ganariam* vocant, æstibus vadisq; ad reditum compulsi sunt; multum egisse visi, quòd ultra *Non* se fuisse, affirmare possent. Non fregit, sed crexit, magnanimo principi animos periculum illud novum. Alias atq; alias, toto decennio, expedit navis, quamvis aliis aliisq; repellerentur obstaculis ulteriore progressu: donec anno 1420 duo viri

in

in albo Argona
 Gonzalus Zarco
 Calæus, decrev
 enus, legere
 stissima; sed
 nensa Oceani
 Sic animato
 cos, ultra quâ
 tempestas detu
 am, reficiend
 nam, quam T
 nde digressi,
 talia Africæ
 iam, eamq; I
 runt insulam,
 titutam & de
 quam propter
 m vocarunt.
 ficum fore
 porum densita
 lebat) si exco
 tractis ergo ex
 is, ferro & ig
 gressi. Tenu
 constantissim
 gum omnis g

in albo Argonautarum auro scribendi, Gonzalus Zarco, & Tristanus Vaz, seu Vazæus, decreverunt: non jam, ut hætenus, legere litora, tempestatibus infestissima; sed ducere in altum, & immensa Oceani tentare.

Sic animatos, & aliquantum proventus, ultra quàm volebant, abstulit felix tempestas detulitq; ad insulam quandam, reficiendis navibus opportunissimam, quam *Portum Sanctum* dixerunt. Inde digressi, cum nihilominus ad Australia Africæ flecterent clavum, in aliam, eamq; longè vastiorem inciderunt insulam, sed omni habitatore destitutam & densissimâ sylvâ virentem; quam propterea *Maderam* seu *Materiam* vocarunt. Visum illis est, non modicum fore operæ pretium (prout arborum densitas, & glebæ bonitas probabat) si excoleretur ea insula. Contractis ergo ex Lusitania pluribus operis, ferro & igni eam purgare sunt aggressi. Tenuit integrum septennium constantissimus labor: cui tanta frugum omnis generis, ac potissimum sac-

chari, respondit ubertas: ut nomen Paradisi Lusitani meruit. Fructus certe Paradisum sapere videntur, uvæ ad 3 & 4 palmos extenduntur, sacchari proventus ad 8 librarum milliones colligi dicitur.

His fructibus refectæ Optimi Principis Henrici curæ in novos assurrexerunt ausus, & conatus. Anno 1446 repertæ sunt 12 Insulæ, *Hesperides* & *Gorgades* dictæ, in mari Atlantico, factæq; juris Lusitanorum. Alia rursus post aliam instituta expeditio: donec annorum 50 laborioso & sumptuoso cursu perventum est usq; ad promontorium *Capo verde*, seu *Caput viride* dictum, ac deinde ad *Montem Leana* (27 gradibus distantem à freto Herculeo, seu Gaditano) seu *Sierra Lioa*. Quibus felicissimè gestis Henricus princeps portum beatæ aternitatis est investus anno 1460.

Conatus Henrici strenuè profecutus est Alphonfus V. Rex Lusitan: ac post illum Joannes II. detectæq; sunt in Australi Africæ plaga regna complura vastissima & valdè populosa, regnum *Guinez*, *Congo*, *Banza*, *Tora*, *Cassaria* &c.

&c. cum amplissimis Imperijs Abassy-
nae & Monomotapæ In omnibus exce-
pro imperio Abassynorum, vel cole-
bantur idola, vel regnabant Mahome-
tis errores.

Regnum *Congo* primum Ecclesiæ
Christi aggregatum est, operâ PP Ord.
Præd numeravitq; usq; ad annum 1578
novem reges Christianos, Regnum *An-
gole* excolendum susceperunt anno 1578
Missionarij Soc. J. Fructuosissime ibi-
dem & in adjacentibus regnis laboravit
P. Balthasar Barreyra, baptizato cum
magna subditorum copia rege Banzæ,
rege Toræ, rege Guinæ, Principibus
Benæ, Mocumbæ &c. placuitq; Divinæ
Bonitati in eodem P. Balthasare reno-
vare prodigiosam Moysis orantis vi-
ctoriam. Lusitani enim 150 paucis fidis
Æthiopicis stipati cum aliquot cente-
nis Angolanorum millibus congressi,
orante in vicino colle P Balthasare e-
levatis ad DEum manibus, vincebant;
desistente eodem ab oratione, vince-
bantur. Reassumptâ igitur & constan-
ter productâ oratione, grandi clade

profligati sunt barbari.

In regno Biafaræ insigni fructu de-
 ludârunt PP. Carmelitæ. Commendant
 Barbaris Mauris Europæos ipsæ fero-
 cissimæ bestię. Nam in Guinea tigris,
 quæ ibi sævissimæ sunt, in nigros
 tantum homines sæviunt, albis parcunt.
 Idem faciunt in provincia Bamba. Rex
 Berbecinorum consultaturus cum Opti-
 matibus suis de bello, secedit cum ipsis
 in profundam sylvam, ubi circa foveam
 paratam consistentes in coronam, ca-
 pite in foveam inclinato quisq; senten-
 tiam suam dicit. Consultatione peractâ
 impletur fovea ingesta humo, asseve-
 rante rege: eam nulli prodituram con-
 silia ipsorum.

Regnum, seu Imperium Monomo-
 tapæ amplissimum est, & auro, quod
 non latet in visceribus terræ, sed ruti-
 lat in fluviis, dives. Quidam putant:
 ipsum esse regionem Ophir, ex qua
 classis Salomonis aurum vehebat. Im-
 perator vocat se *Regem auri*: sed man-
 cipium est impurissimi Mahometis. Ad
 Christum conversus cum matre sua &

proceribus
 S. J. anno 1561
 bus Mahometæ
 strangulari cur
 Abassynoru
 n tota Africa
 eratorem Pre
 tianos se jacta
 c erroribus D
 ecti. In reduc
 am laboraru
 uferunt oper
 ta & cæ

FE
 DIVIS

ME

De varijs S

CONSI
 Et,

tui, in via m

rum impige

dem aliqui

300 proceribus à P. Gonsalvo Silveria S. J. anno 1561: paulò pòst instigantibus Mahometanis Sacrificulis, eundem strangulari curavit Sacrilegus apostata.

Abassynorum Æthiopum imperium In tota Africa maximum est, cujus imperatorem Prete-Jannem dicunt Christianos se jactant: sed schismatici sunt, & erroribus Dioscori ac Eutichetis infecti. In reducendis ad Ecclesiam multum laborarunt nostri: sed illi omnem luserunt operam; ac tandem tormenta & cædes reprehenderunt.

FERIA III.

DIVIS TUTELARIBUS

Sacra

MEDITATIO

De varijs Sanctorum Itineribus.

I. **C**onsidera: quomodo Sancti, specialiter Tutelares tui, in via mandatorum Divinorum impigrè decurrerant: & quidem aliqui inoffenso pede; alij,

fi quando offenderunt, moras traxerunt vel deviârunt; tantâ deinde contentione hoc iter sunt profecti, ut multos præverterint. Inspice, & consule pedes affectuum tuorum.

II. **C**onsidera: quantos fecerint progressus in via Consiliorum Evangelicorum & Perfectionis, tum Christianis omnibus communis, tum propriæ statûs sui & muneris. Quò magis impedita, magisq; ardua occurebat via? eò magis exultabant ad eam currendam, & quidem gigantæis passibus. Nos quomodo currimus, aut procedimus vel lassifidicimus in hac via? Fortè nec ingredi eam audemus?

III. **C**onsidera: Quàm feliciter confecerint duram & periculorum plenam è terris ad astra

stra viam.
menta obic
& caro: sed
calcatu or
summarum
sibi corona
in cælum, p
ergastulum
fi & nobis
geret! Co
curramus.
IV. **C**ons
fert
impensius
solum pre
gere apud
opus fuerit
sonaliter ad
rere: ut m
Proinde &
bet: quòd
mus ad ipse
G

fra viam. Varia ipsis impedi-
menta objiciebat Satan, mundus
& caro: sed illi tantò gloriosius,
calcatis omnibus, cursum con-
summârunt, atq; ad repositam
sibi coronam Justitiæ evolarunt
in cælum, nullâ ad Purgatorium
ergastulum factâ digressionem. O
si & nobis fors tam felix contin-
geret! Continget: modò, ut illi,
curramus.

IV. **C**onsidera: Sanctos, præ-
sertim quorum tutelæ nos
impensius commendamus, non
solum precibus rem nostram a-
gere apud DEum: sed etiam, ubi
opus fuerit, vel expedierit, per-
sonaliter ad nos juvandos accur-
rere: ut multa docent exempla.
Proinde & nobis satis esse non de-
bet: quòd multas preces funda-
mus ad ipsos: verùm & labo-

allquem suscipi, & sumptum impendi, convenit, in cultum & honorem ipsorum facilius conciliare solent dona Patronos.

AFFECTUS PII

erga Divos Tutelares.

Sancta MARIA & omnes Sancti DEi, praesertim Tutelares mei, intercedite pro nobis ad Dominum: ut nos mereamur ab eo adjuvari & salvari: qui vivit & regnat in secula seculorum, Amen.

Omnes Sancti & Sancta DEi praesertim NN. intercedite pro nobis Subvenite Sancti & Sancta DEi, succurrite omnes SS. Patroni mei.

Letamini in Domino, & exultate Iusti: & gloriamini omnes recti corde.

Nimis honorati sunt Amici tui DEus nimis confortatus est principatus eorum. Per merita ipsorum parce

parce nobis,
Gloria &
Dominus; &
nanuum su
terte quam
Exultant
espiciate per
res vestros.
Recordar
ginis Matris
um NN. Pa
eorum pia
bus semper p
Cum pal
runt Sancti
runt de m
Isti sunt
git Dominus
& dedit eis
In caelesti
habitatio est
es eorum;

parce nobis, libera nos.

Gloria & Honore coronavit vos Dominus; & constituit super opera manuum suarum: adjuvate nos, ferte quam potestis, opem.

Exultantes in Gloria Sancti DEi respicite periclitantes minores fratres vestros.

Recordare Domine gloriosa Virginis Matris tuae, & Electorum tuorum NN. Patronorum meorum: ut eorum pia intercessione ab omnibus semper protegar adversis.

Cum palma ad regna pervenerunt Sancti: coronas decoris meruerunt de manu DEi.

Isti sunt viri Sancti, quos elegit Dominus in charitate non ficta & dedit eis gloriam sempiternam.

In caelestibus regnis Sanctorum habitatio est, & in aeternum requies eorum;

HYMNUM MATUTINUM

Salutis aeternae Dator
 Jesu redemptis subveni:
 Virgo Parens clementiae
 Dona salutem servulis.

Vos Angelorum millia,
 Patrumque cœtus, agmina
 Canora Vatum: vos reis
 Precemini indulgentiam.

Baptista Christi praeuius,
 Summiq; celi Claviger,
 Cum ceteris Apostolis
 Nexus resolvant criminum.

Cohors triumphans Martyrum,
 Almus Sacerdotum Chorus,
 Et virginalis castitas
 Nostros reatus abluant.

Quicumq; in alta siderum
 Regnatis aula Principes,
 Favete votis supplicum,
 Qui dona celi flagitant.

Virtus, honor, laus, gloria,

DEO

Deo Patri
 Sa Eto sim
 Inj culorum
 H MNU
 P I a r
 Qui us
 Tua ad Tr
 Patrona V
 Et vos
 Distincta
 Antiqua ca
 Futura dan
 Apostoli
 Apud sever
 Veris reor
 Exposcite
 Vos purp
 Vos candid
 Confessionis
 Vocate nos
 Chorea
 Et quos Er

*Deo Patri cum Filio,
Sæc Etæ simul Paraclito
In sculorum sæcula. Amen.*

H MNUS VESPERTINUS

P I a r , *Christe, servulis,
Quibus Patris clementiam
Tua ad Tribunal gratia
Patrona Virgo postulat.*

*Et vos beata, per novens
Distincta gyros, Agmina;
Antiqua cum presentibus,
Futura damna pellite.*

*Apostoli cum Vatibus,
Apud severum Judicem,
Veris reorum fletibus
Exposcite indulgentiam.*

*Vos purpurati Martyres,
Vos candidati premio
Confessionis, exules
Vocate nos in patriam.*

*Chorea casta Virginum,
Et quos Eremus incolas*

*Transmisit astris, Caelitum
Locare nos in sedibus.*

*Auferte gentem perfidam
Credientium de finibus,
Ut unus omnes unicum
Ovile nos Pastor regat.*

*DEo Patri sit gloria,
Natoq; Patris unico,
Sancto simul Paraclito,
In sempiterna secula. Amen.*

LECTIO SPIRITUALIS.

*Ex Capite 18. lib. 1. de Imitat:
Christi. Thom: Kemp.*

De Exemplis Sanctorum.

INtuere Sanctorum vivida e-
xempla, in quibus vera perfe-
ctio refulsit, & religio: & vide-
bis, quàm modicum sit, & pene
nihil, quod nos agimus. Heu!
quid est vita nostra, si illis fue-
rit comparata? Sancti & Amici
Christi Domino servierunt in fa-
me

me & siti, in frigore & nuditate, in labore & fatigatione, in vigiliis & jejuniis, in orationibus & meditationibus Sanctis, in persecutionibus & opprobriis, multis.

O quàm multas & graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, & reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi! Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in æternam vitam eas possiderent. O quàm strictam & abdicatam vitam in eremo sancti Patres duxerunt! Quàm longas & graves tentationes pertulerunt! Quàm forte bellum adversus edomationem vitiorum gesserunt?

Mundo erant alieni: sed DEO proximi, & familiares amici. Sibi ipsis videbantur tanquam nihili, & huic mundi despecti, sed erant

rant in oculis DEi pretiosi, & dilecti. In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in Charitate & Patientia ambulabant: & ideo quotidie in Spiritu proficiebant, & magnam apud DEum gratiam obtinebant.

Et cap. 25 ibid. Ubiq; profectum tuum capias: ut si bona exempla videas, vel audias, ad imitandum accendaris. Si quid autem reprehensibile consideraveris. cave, ne id facias: aut si aliquando fecisti; citius emendare te stude. Sicut oculus tuus alienos considerat: sic iterum ab alijs notaris. Quam jucundum & dulce est, videre fervidos, & devotos fratres, bene morigeratos & disciplinatos! Quam triste est, & grave, videre inordinatè ambulantes: qui ea, ad quæ vocati

Digressio

cati sunt, non
ocivum est,is suæ prop
ommissa sernor esto arr
maginem tibancti Sancto
Corona Sa

DIO

G Alliam
incolarumes suos & am
ens. Nam Hemilliones asc
irciter sexcentRicciolus Gall
Alfania, Artesiato milliones
itates numeratus 17 Episc
thesiæ Gallicamendit Ricciol
mendant exin

Digressio in Galliam. 163

cati sunt, non exercent! Quam nocivum est, negligere vocacionis suæ propositum, & ad non commissa sensum inclinare! Memor esto arrepti propositi, & Imaginem tibi propone Crucifixi, *Sancti Sanctorum, qui est & Idea, & Corona Sanctorum omnium.*

DIGRESSIO

in Galliam.

GAlliam commendant cultissima incolarum comitas, fides erga reges suos & amor, numerus quoq; ingens. Nam Henrico II. regnante ad 15. milliones ascenderunt. Sola Lutetia circiter sexcenta civium millia censet. Ricciolus Gallix, absq; Lotharingia, Alsatia, Artesia, & Ruscionensi tractu, 20 milliones hominum tribuit. Civitates numerantur 865. Archiepiscopatus 15. Episcopatus 110. Reditus Ecclesiæ Gallicanæ ad 104 milliones extendit Ricciolus. Insuper Galliam commendant eximia in Sedem Apost.

cam officia. Cleri eruditio, Universitas Parisiensis, Monarchiæ à 1200 annis constans duratio, Lutetia ipsa, non tam urbs, quàm orbis compendium; Religiosarum familiarum Origines, ut Cisterciensis, Præmonstratensis, Carthusianæ, S. Antonij, Ss. Trinitatis seu Redemptionis Captivorum, & Societatis JESU.

Regum Galliæ prærogativæ sunt. 1. quòd Chrysmate cælitus allato ad S. Remigium ungantur in reges. 2. Solo tactu scrofulas curant. 3. Auriflammam, ut vocant, seu Crucem illam rutilantem, quæ Rhemis asservatur, & stemma Liliorum divinitus acceperunt. 4. Ipso inaugurationis suæ die sub utraq; specie communicant. 5. Non solum in manibus & humeris, ut ceteri reges sed in capite ungantur. 6. Primogeniti Ecclesiæ & Christianissimi vocantur.

Regi assistunt 12. Optimates, dicti *Pares Franciæ*, quòd pari inter se sint dignitate; nimirum sex Ecclesiastici, & sex Laici, à Carolo M. instituti. Regis

Primogenitus
vincia Delphi
ne regibus Ga
denominare
Parlamentum
tatis à rege, co
ritas, non rar
Tolosæ in co
um cadavera
ne septies sep
urbis portæ,
paraciæ, 7
7. Religio
legia, 7. Pa
morum sunt t
vehi possint.
itur Imago
tra, quam m
in Druidæ ve
ni parituræ.
illâ, ad quâ
men institutu
ndiæ, quo v
ngiæ, lingv
nt; aliàs feru
lodano merg

Digressio in Galliam 165

gis Primogenitus *Delphinus* vocatur à Provincia Delphinatûs, quæ eâ conditione regibus Galliaë donata est, ut ab illa denominaretur Primogenitus regis. Parlamenti Parisiensis, quod 80 deputatis à rege, constat, præcipua est auctoritas, non rarò etiam regibus gravis,

Tolosæ in cœmeterio PP. Franciscanorum cadavera non putrescunt. Avinionè septies septem notanda feruntur: 7. urbis portæ, 7. Xenodochia, 7. urbis paræciæ, 7. Monialium monasteria, 7. Religiosorum Conventus, 7. Collegia, 7. Palatia, Metis tam firma domorum sunt tecta; ut tormenta per ea vehi possint. Carnoti antiquissima colitur Imago DEiparæ V. prodigiis clara, quam multo ante Christum natum Druidæ veteres consecrarunt *Virgini parituræ*. Lugdunum celebre est arâ illâ, ad quàm à Caligula Imp: certamen institutum Græcæ Latinæq; facundiaë, quo victi scripat sua, loc spongiaë, lingvâ propria delere debant; aliàs ferulis castigabantur, Rhodano mergebantur. In ponte

relianensi statuam equestrem habuit
 Joanna Darcia, puella Pastoritia, quæ
 Anglis totâ fere Gallia subactâ inso-
 lescentibus, & in civitate Aurelia-
 nensi Regem obsidentibus: divinitus
 iussa militem profiteri, per gradus mi-
 litariæ ad ducendos exercitus ascendit,
 Anglos varijs cladibus fregit, & Aure-
 liam obsidione liberavit. Supra Rho-
 danum, fluvium rapacissimum, puer
 pastoritius pontem sumptuosissimum
 lapideum struxit.

EXCURSIO

in Americam Australem.

Quarta pars orbis terrestris Ame-
 rica est, etiam India Occidenta-
 lis & Novus Orbis dicta. A quo quo-
 modo, & quando sit detecta; videre
 licebit Excursione sequente. Australis
 America à civitate regni Mexicani,
 Carthago dicta, porrigitur usq; ad Fre-
 tum Magellanicum, & vastissimas com-
 plectitur regiones, Peruanam, Chilen-
 sem, Magellanicam, Terram Frimam
 variâ, & Brasiliam; quæ omnes
 regi-

gibus Hispani-
 Brasiliâ, quæ
 Peru, seu Per-
 iverfa Ame-
 auri argen-
 præcipuè
 etiam A-
 tem Peruvia
 norata est.
 ceribus scri-
 sauros: ip-
 pillos puril-
 m in spati-
 nde in pala-
 templis deo-
 lidis, auri la-
 mq; aureor-
 atos usus fr-
 xa Hispani-
 idam Peru-
 anteorum au-
 dono, ut e-
 potuerint,
 limi 85 mi-
 ecti tradun-
 hispaniæ tar-

Excursio in Amer. Austr. 167

regibus Hispaniæ subjectæ sunt, exceptâ Brasiliâ, quæ Lusitanorum juris est.

Peru, seu Peruvia cæteris omnibus in universa America antecellit divitiis, ob auri argentiq; opulentissimas fodinas, præcipuè circa Potosium civitatem quæ etiam Argyropolis dicitur Ipsa autem Peruvia *Castelle Aureæ* nomine honorata est. Nec in montium tantùm visceribus scrutari oportet hujusmodi thesauros: ipsa terra alicubi arenas & lapillos purissimi auri egerit, & quidem in spatio multorum milliarium. Unde in palatiis antiquorum regum, & templis deorum parietes & tabulata solidis auri laminis tegebantur, vasorumq; aureorum etiam apud non opulentos usus frequens erat. Nunnio Valboæ Hispanorum Præfecto, Princeps quidam Peruanus tantam copiam argenteorum aureorumq; vasorum obtulit dono, ut ex ea 60 viri vix, asportare potuerint. Anno 1595 argenti purissimi 85 milliones in Hispaniam deveci traduntur. Solet autem regibus Hispaniæ tantùm quinta pars proven-

tuenti

tuum annuorum ex illis regionibus transmitti Rex peruanus Agatualpa à Francisco Pizarro prælio victus, in lytrum pro libertate sua obtulit tantum auri purissimi, quantum caperet conclave in quo detinebatur. Habebat autem hoc in longitudine pedes 22 in latitudine 16. altitudinem tantam, ut maximus virorum extento gladio tabulatum ejus ægrè attingeret: Argenti verò obtulit duplo tantum.

Lapidum quoq; pretiosorum (& in mari margaritarum) præcipuè smaragdorum, incredibilis ibi copia. Idem Pizarrus initio expeditionis suæ in Peruviam vim tantam smaragdorum aliarumq; gemmarum collegerat: ut 20 millia Almagro amico suo miserit Magnetem quoq; optimum & multos medicos lapides ibidem terra parit

In vallis cujusdam, Petaguele dictæ piscinæ inveniuntur elegantes lapilli, quorum singuli perfecta Cruce, magnitudine unius pollicis, insigniti sunt: qui si concutiantur, in singulis, etiam existantibus similiter crux reperitur.

Unde

Excursio
de Christia
aria sua co
tam locis,
ij nostri pr
æ à die C
actum om
nt, etiamfi
o tempore
ur piscicul
Frugum ta
vallibus c
centesimu
uxilli flos
nibet 20 ar
ei flores spe
las Charca
ra, cujus fr
odum libr
tem foliis
s humani
rucis expre
ominatur,
um versu
res: qui ve
nt, mortif
Peruanun

Unde Christiani ex hujusmodi lapillis Rosaria sua conficere solent In quibusdam locis, uti etiam in prædio Collegij nostri propè Cuzcum urbem, piscinæ à die Cinerum usq; ad Sabbatum Sanctum omnis generis piscibus abundant, etiamsi nullus sit immissus: cum alio tempore nec minimus deprehendatur pisciculus.

Frugum tam fertilis terra, ut passim in vallibus centesimum, alicubi etiam trecentesimum fructum ferat. In valle Truxilli flos regnat, qui in uno stipite exhibet 20 aut 30 varij coloris & speciei flores speciosissimos In provincia de las Charcas arbor est admodum proceræ, cujus fructus latent in foliis per modum libri compositis; in singulis autem foliis deprehenditur figura cordis humani, in corde autem signum Crucis expressum. In terra quæ Mala nominatur, ficus est, cujus anni Austrum versùs fructus ferunt valde salubres: qui verò septentrionem respiciunt, mortiferos.

Peruanum hoc regnum, tanquam

H

natu-

naturæ gazophylacium opulentissimū,
 ut regibus suis, & Christianæ Fidei
 subjicerent; conspirarunt tres Hispani
 negotiatores civitatis Panamæ, anno
 1525. Franciscus Pizarrus, Didacus de
 Almagro, Ferdinandus de Luque, ea
 conditione: ut Almagrus, tanquam o-
 pulentior: naves militesq; compararet,
 Pizarrus expeditionem in interiora Pe-
 ruviæ susciperet, Luque utriusq; ne-
 gotia interim Panamæ procuraret. Fe-
 rē ineluctabiles difficultates offendit,
 & per aliquot annos sustinuit Pizarrus:
 donec unum prælium non minus for-
 titer quàm feliciter gestum Carolo Im-
 peri asservit Americam Australem, ipsi
 Pizarro Vices regis ibidem. Sed do-
 mitis barbaris, ipsos Hispanos inter se
 internecino bello commisit Invidia &
 ambitio; gestumq; est aliquot annis à
 Didaco de Almagro contra Pizarrum,
 nuper amicorum intimum, ferē usq;
 ad excidium omnium Hispanorum, &
 necem duorum circiter millionum ex
 Indis, quos in suas quisq; partes tra-
 xerat: donec & ipsi æmuli occumbe-
 rent

et eruenti,
 inquerent a
 Deprehensa
 Dei Condi
 m etiam
 laores, cuju
 im, totum a
 lum, videba
 es regni met
 cepiscopi, at
 (N. Nec au
 commendant
 rz. Tradit e
 4. supra va
 tum ex me
 nullis dexter
 (om. 300 no
 eam jument
 tn. Incolæ
 f), & corpo
 Chilensis re
 ludo 120 n
 eauri, vini,
 8 Brasili, qu
 neat frigori
 lejus est civ

rent eruenti, partasq; terras ac opes
relinquerent aliis.

Deprehensa est apud Peruanos noti-
tia DEi Conditoris cœli & terræ: post
quem etiam Soli divinos deferebant
honores, cujus sumptuosissimum tem-
plum, totum aureis solidis laminis ve-
stitum, videbatur Cuzci. Lima nunc
ejus regni metropolis est, & Sedes Ar-
chiepiscopi, atq; Proregis, patria S. Ro-
sæ V. Nec aurum solum cum gemmis
commendant Peruviam, sed etiam stra-
men. Tradit enim Josephus Acoſta l. 6.
c. 14. supra vastum flumen Pontem esse
stratum ex maris straminis & junci fa-
sciculis dexterrimè colligatis, pedum
Geom. 300 non hominum tantum, sed
etiam jumentorum onustorum patien-
tem. Incolæ artifices sunt valde indu-
strij, & corpore non nigri.

Chilensis regni longitudo est 415:
latitudo 120 milliarium. Ferax etiam
est auri, vini, mellis, struthionum & li-
gni Brasili, quamvis certis temporibus
rigeat frigoribus acerrimis. Metropo-
lis ejus est civitas S Jacobi.

Paraquaria regio est amplissima & foecundissima, quam ingens fluvius, *Argenteus* dictus, dividit. Partem illius occupârunt Hispani, alia sui juris est: in qua Missionarij nostri ex sylvis & speluncis eductos homines ad politicam societatem instituerunt, pagos, quos Reductiones vocant, condiderunt, in quorû singulis 8 vel 10 millia incolarum, eosq; non solum in religionis Christianæ officii, sed etiam variis artificiois & agricultura exercent. Indolis sunt mansuetioris, ingenii autem singularis. Nam invenire ipsi nihil possunt, imitari autem dexterrimè quidquid factum vident. Ventris ingluvie maximâ laborant. Scribit inde recentius P. Sepp, quòd cum quidam Patrum exerceret maritum cum uxore in agro stivâ subigendo, ac postea se recepisset ad Ecclesiam pro Sacrificio divino faciendò: illi concilium bovem grandem pro jentaculo abligurierunt, vix quartâ parte relictâ. Vorant autem carnes crudas (nec assuefieri possunt ad coctas) fumo tantùm nonnihil perstrictas.

Excursus
 das Ceterum
 roni & doc
 Brasiliam
 usitani, fo
 astas in ea
 ulosas civi
 usitania eff
 arunt Holla
 alfi. Anno
 terunt Lus
 evorati. A
 elicior fult
 um anima
 chari f
 F
 S. 9
 Sponso
 ME
 De varijs
 Consi
 desp
 cui vicina

Etas. Cæterùm ad pietatem valdè sunt
proni & dociles.

Brasiliam magna parte cicurârunt
Lusitani, fideiq; lumine illustrârunt.
Vastas in ea possident Provincias, & po-
pulosas civitates, quarum aliquas, cum
Lusitania esset sub Hispano rege occu-
pârunt Hollandi, sed inde paulò post
pulsî. Anno 1500 primùm Brasiliam a-
dierunt Lusitani: sed à barbaris pleriq;
devorati. Altera expeditio anno 1549.
felicior fuit; & jam non minùs fide-
lium animarum, quàm cannarum sac-
chari ferax est hæc patria.

FERIA IV.

S. JOSEPHO

Sponso DEiparæ Virginis

Sacra

MEDITATIO

De varijs S. JOSEPHI Itineribus.

I. **C**onsidera S. Josephum cum
desponsata sibi Virgine par-
tui vicina proficiscentem ex ci-
vitate

H3

vitate

vitate Nazareth in Bethlehem.
 Causa profectiois fuit obedi-
 entia exhibenda Cæsari Augu-
 sto orbis censum agenti. Iter e-
 rat tridui & amplius, pedibuse-
 mensum ab utroq;. Inter incom-
 moditates, illa Virum optimum
 gravissimè afficiebat: quòd parit-
 uræ Virgini locus non esset in
 oppidi etiam publico diversorio;
 ideoq; DEUS natus in stabulo,
 reclinandus fuerit inter jumenta
 in præsepio. Suscipienda prom-
 ptè, quæ obedientia imponit iti-
 nera: & patienter ferenda pro
 diversoriis etiam stabula.

II. **C**onfid: Iter S. Josephi in
 Ægyptum, postquam in
 somnis intellexit ex Angelo peri-
 culum imminens parvulo JESU.
 Non prætendit sive potentiam,
 sive incommoda Infantis, vel
 Ma-

Matris ejus: non expectavit diem, sed sine mora *consurgens accepit Puerum & Matrem ejus nocte, & secessit in Aegyptum.* Verus obediens opere loquitur *victricias* sui ipsius, non prætensiones vel excusationes.

III. **C**onf:reditū S. Josephi cum **JESU & MARIA** ex Aegypto post annos aliquot satis incomodè ibi transactos. Patientissimè interim expectabat ibi Angelum, tempus reditūs denuntiaturum, ac se Divinæ voluntati plenè conformabat. Non est DEus opportunè importunè trahendus in sententiam nostram & commoda, sed patienter ferendus, etiam cū tardaverit.

IV. **C**onfid: S. Josephi iter annum Hierosolymitanum secundum legem, tempore Pas-

chæ. Quàmvis enim non nesciret: se domi habere, quem adoraret, DEUM: legi tamen id deferendum censuit Vir Justus, nec quærenda in negotio divini cultûs compendia. Amissum aliquando in eo itinere JESUM, quò acerbîus doluit: eò jueundiûs recepit, inventum in templo inter Doctores. Subditum deinde semper habuit, & benè precantem abeunti ad Patres. Quo cultu non prosequemur, quem sic coluit JESUS.

AFFECTUS PII

erga S. JOSEPHUM.

Salve Patriarcharum Apex, cui DEUS Omnipotens omni benedictione Spirituali in caelestibus benedixit.

Salve amatorum Christi ardentissime, quem constituit Dominus super

super fami

Salve M

Custos fidei

didit max

Salve f

Dei Oecon

actorum &

Salve ca

ponse: ca

bene distu

commisit.

Salve I

tissime; qu

stimam sa

Salve S

quem dul

bit Mater

S JOS

dea & Pre

stro tempo

ria.

CASTISS

super familiam suam universam.

Salve Magni Consilij Adjutor & Custos fidelissime: cui Dominus credidit maximi mysterij arcanum.

Salve fidelissime Ecclesia Sancta Dei Oeconome: cui frumentum Electorum & Panem vite conservasti

Salve castissime Virginis Matris Sponse: cujus florem & fructum benedictum custodiae tuae Dominus commisit.

Salve Paterfamilias providentissime; qui sudore vultus tui Victimam salutis nostrae aluisti.

Salve Sanctorum Gratiofissime: quem dulci Patris nomine honoravit Mater & Filius DEI.

S JOSEPH patrum familias Ideae & Provisor, tribue victui nostro temporali & spirituali necessaria.

Castissime JOSEPH, munda &

conserva corda nostra in torum jucundum Agno, qui pascitur inter lilia.

S. JOSEPH morientium Patrone fidelissime, adesto periclitantibus coram tribunali Divino.

JOSEPH, cum JESU & MARIA, sit nobis comes in via.

JOSEPH, o S. Patrone, sis mihi praesens in agone.

HYMNUS MATUTINUS

CÆlitū Joseph decus, atq; nostra
Certa spes vitæ, Columenq; mūdi
Quas tibi lati canimus, benignus
Suscipe laudes.

Te Sator rerum statuit pudica
Virginis Sponsum, voluit VERBI
Te Patrem dici; dedit & ministrum
Esse salutis.

Tu Redemptorem stabulo jacentem,
Quem chorus Vatum cecinit futurū
Aspicias gaudens, humilisque natum
Numen adoras. Rex

Rex DEus regū, & dominator orbis
 Cujus ad nutum tremit Inferorum,
 Turba, cui pronus famulatur aether,
 Se tibi subdit.

Laus sit excelsæ Triadi perennis,
 Quæ tibi præbens superos honores,
 Det tuis nobis meritis beatæ
 Munera vitæ. Amen.

ALIUS.

Iste, quem lati colimus fideles,
 Cujus excelsos canimus triūphos,
 Hac die Joseph meruit perennis,
 Gaudia vitæ.

O nimis felix, nimis o beatus,
 Cujus extremum vigiles ad horam,
 Christus & Virgo simul adstiterunt
 Ore sereno.

Hinc stygis victor, laqueo solutus
 Carnis, ad sedes placido sopore,
 Migrat æternas, rutilisq; cingit
 Tempora fertis.

Ergo regnantem flagitemus omnes

Adsit ut nobis, veniamq; nostris
 Obtinens culpis, tribuat superna
 Munera pacis.

Sint tibi plausus, tibi sint honores,
 Trine, qui regnas DEUS, & coronas
 Aureas seruo tribuis fideli,
 Omne per ævum. Amen.

HYMNUS VESPERTINUS

Te Joseph celebrent agmina Calitū
 Te cuncti resonent Christi adū chori,
 Qui clarus meritis, junctus es inclytæ
 Casto fœdere Virgini.

Almo cum tumidâ germine conjugē
 Admirans, dubio tangeris anxius,
 Afflatu superi Flaminis, Angelus

Conceptum Puerum docet
 Tu natū Dominū stringis, ad extery
 Ægypti profugū tu sequeris plagas:
 Amissum Solymis, queris, & invenis
 Miscens gaudia fletibus.

Post mortem reliquos mors pia con-
 secrat,

Palmanq; emeritos gloria suscipit:

Tu vivens, Superis par, frueris Deo,

Mirâ sorte beatior.

Nobis summa Trias parce precantib9.

Da Joseph meritis sidera scandere:

Ut tandem liceat nos tibi perpetim

Gratum promere Canticũ. Amen.

LECTIO SPIRITUALIS

Ex Cap. 13. Thomæ Kemp. lib.

1. de Imitat: Christi.

Resistendũ diligenter Tentationib9.

Quamdiu in mundo vivimus,
sine tribulatione & tentati-
one esse non possumus. Unde in
Job scriptum est: Tentatio est vi-
ta hominis super terram. Ideo
unusquisq; sollicitus esse deberet
circa tentationes suas, & vigilare
in orationibus: ne diabolus locum
inveniret decipiendi, qui nun-
quam dormit, sed circuit, quæ-
rens quem devoret. Nemo tam

perfectus & Sanctus est, qui non habeat aliquando tentationes: & plenè eis carere non possumus.

Sunt tamen tentationes homini sæpe valde utiles; licet molestæ sint & graves: quia in illis homo humiliatur & purgatur, & eruditur. Omnes Sancti per multas tribulationes & tentationes, (*prout etiã patet in S. Ioseph utrogg*) transierunt & profecerunt. Multi quærent tentationes fugere, & gravius incidunt in eas. Per solam fugam non possumus vincere sed per Patientiam, & veram humilitatem omnibus hostibus effimur fortiores.

Vigilandum est præcipuè circa initium tentationis: quia tunc facilius hostis vincitur, si ostium mentis nullatenus intrare sinitur: sed extra limen, statim ut pulsa-
verit,

erit, illi
lam dixit:
medicina p

Hispania

Catholica

eiusdem o

ar; & jux

tem pro

nam regum

nam habuit

am tam feli

ia dum arm

sa à multo

onfinibus

In omni

ominatur.

postolatur

n solo Oc

illia temp

recta, scri

. Templu

Hispania du

am olim

verit, illi obviatur. Unde quidam dixit: *Principijs obsta, sero medicina paratur.*

DIGRESSIO

in Hispaniam.

Hispaniæ gloria est: quod ejus Rex *Catholici* elogio honoretur. 2 Quod in ejusdem ditione sol nunquam occidat; & juxta dictum regis Persarum solem pro galero habeat; nullus unquam regum vel Imperatorum tam amplam habuit ditionem: nemo tam distantam tam feliciter gubernavit. 4 Hispania dum arma longè lateq; circumfert, ipsa à multo tempore in pace est; in confinibus solùm Galliæ inquietatur. 5. In omnibus 4 orbis partibus latè dominatur. 6. In America non minus Apostolatum, quàm mercatum exercet. In solo Occidente supra septuaginta millia templorum ab Hispaniæ regibus erecta, scribit Lohnerus in Bibliot: V. *Templum*: à Jacobo verò rege in Hispania duo millia. 7 Elogium datum olim Hiberniæ, quod sit *Patria*

San-

Sanctorum, jam occupavit Hispania.

Dividebatur olim in Regna complura; ut Legionense, Castellæ veteris & Novæ, Arragoniæ, Portugalliæ seu Lusitaniæ, Navarra, Granatæ, Valentiniæ, Toleti, Gallæciæ, Algarbionii, Murcia, & Cordubæ: quæ jam in unam Monarchiam coaluerunt, exceptâ Lusitaniâ. In America, præter multas amplissimas Insulas, tantum terrarum pertinet ad Monarchiam Hispanicam; ut meritò *Novus orbis* ille tractus dicatur. Illud valde mirum: quomodo natio non admodum populosa suffecerit tot populis subigendis, & in officio continendis. Nam Boterus & Nicolosius vix decem milliones hominum ipsi tribuunt: è quibus 179000 Religiosi & Ecclesiastici sunt. Matricensentur homines circiter 150000, Granatæ 180000, Hispali aliquantò plures. Granata in ambitu suo mille circiter turribus eminet. Hispali magnificentissimum DEI paræ V. templum in reditus annuos habet 120000, aureorum, quibus aluntur Ecclesiastici

ci 400. Archiepiscopus Toletanus annum proventum dicitur habere ducenta millia ducatorum, ac insuper sexaginta millia. Hispalensis centum millia duc: Valentiae asservatur Calix Coenae Dominicæ. Jactat Hispania tria mirabilia: Civitatem igne circumdatam, Madritum scilicet, cujus muri è silicibus constructi. 2. Pontem, supra quem decem millia pecorum pascentur: quia fluvius *Guadiana* tot milliaribus infra terram fluit, ac tandem erumpit iterum: 3. Fluvium supra pontem manantem; scilicet aqueductum copiosum Segobiæ.

Lusitania seu Portugallia proprium regem nacta est circa annum D. 1100 Alphonsum I. ex comite Lotharingiæ & filia regis Castellæ natum. Suas in Europa angustias, studio dilatandæ religionis dilatavit amplissimè in Indijs Occidentalibus (ubi amplissimam possidet Brasiliam in America) & Orientalibus, ubi complures easq; opulentas numerat provincias, præter varias Insulas in Oceano, & emporia

ria in Africa.

Felicitatem hanc regnorum Hispaniæ & Lusitaniæ portendisse videtur Nubes illa lucidissima, que nascente Christo D. noctem mediam sic per totam Hisp: illustravit: ut dies meridianus videretur. Sequens dies tres soles, æquali luce & orbe splendentes, & postea in unum cœcuntes, vidit. *Isidor in Chron.*

EXCURSIO

in Americam Septemtrionalem.

Non relinquimus Hispaniam, dum in Americam excurrimus: cum & ipsa juris sit Hispanici marjore ex parte, & Novam quandam nobis exhibeat Hispaniam, novam Granatam, novam, eamq; auream, Castellam &c. An quartam hanc orbis terrestris partem vel eminus conspexerint veteres Europæi aut Africani, nondum constat: quàmvis aliqua indicia præbeat Plato in Timæo, eam vocans *Atlantidem* insulam, & Diodorus Siculus.

Pri-

Excursio

Primus i

onus Colum

Ferdinando

editionem

anno 14

paniola in

m, Edoctr

navigatio

turus, re

secum de

& magna

ncio Ferd

lumbum, u

pedivit cum

tate, addit

minoribu

ellus hic (

tem cum o

m barbara

olam, detex

lulas major

plures alia

a navigatio

Ipsam vast

is Contine

1497. A

Excursio in Amer. Sept. 187

Primus illam detexit Chryso-
phorus Columbus Genuensis, acceptis
à Ferdinando rege Castellæ in eam
expeditionem tribus navigijs, virisq;
120. anno 1492 Prima se ei obtulit
Hispaniola insula, ac inde alia post
aliam. Edocturus igitur regem de fe-
lici navigatione, & novas copias im-
petraturus, redijt in Hispaniam, du-
ctis secum decem captivis America-
nis, & magna vi auri. Recreatus hoc
nuncio Ferdinandus, iterum anno 1493
Columbum, ut olim Nòe columbam
expedivit cum Admiralij titulo & po-
testate, additis tribus navibus maxi-
mis, minoribus 14. & viris 1500. Pro-
gressus hic (post acrem pugnam na-
valem cum classe, quam mulier quæ-
dam barbara ductabat) ultra Hispa-
niolam, detexit Cubam & Jamaicam
insulas majores præter 46 minores,
& plures alias iterum iterumq; repe-
titâ navigatione.

Ipsam vastissimam Indiæ Occiden-
talis Continentem adiit tandem an-
no 1497. Americus Vesputius Flo-
renti-

rentinus (auspicijs sumptuq; regis Hispaniæ) à quo deinceps dicta est. *America*. Magis Australes ejus partes, & celebre fretum, detexit Ferdinandus Magellanes anno 1519. Regiones complures, cum regno Mexicano populis, auro, gemmisq; refertissimas insigni fortitudine & rarâ felicitate subegit Ferdinandus Cortesius sub idem temp9. Advertit Ricciol9 in Geograph. lib. 3. c. 22. DEUM opulentissimas has terras consignasse in manus regum Hispan: ob ejectos totâ Hispania Mauros (ac postea Judæos) nullâ habitâ ratione temporalis emolumentum.

Regnum Mexicanum, à Mexico vastissima metropoli sua dictum, primum est in America Septentrionali. cujus regi subjecti erant triginta alii reges quorum quivis minimum centum millia armatorum educere poterat in aciem. In ipsâ urbe 60 millia domorum numerabantur. Et tamen quadringenti Hispani, duce Ferdinando Cortesio, ausi sunt non solum cogitare de occupando tanto regno: sed

in ipsam
rio ausu, p
at captivum
contra 150
i pralio v
no totaq;
umphare fec
1521 Lon
assignat Jo
idini minim
porum ibi t
pantos Hispa
bonis suis
am non nu
et non min
sio promov
g. Archiepisc
e decem Suff
pimis prove
orum non r
i aliqua Eur
i Mexico non
Cristiana, ac
opus in sin
inimum, pr
dantur in v

Excursio in Amer. Sept. 189

sed in ipsam Metropolitim, fere temerario ausu, penetrarunt, regem duxerunt captivum, & paucis stipati Indis, contra 150 millia hostium ingenti praelio victores, de regno Mexicano totaq; septentrionali America triumphare fecerunt Coralum V. Imp. anno 1521 Longitudini Mexicani regni assignat Josephus à Costa 800. latitudini minimæ 180 milliaria Hisp. Pecorum ibi tanta copia: ut inter opulentos Hispanos non censeatur, qui in bonis suis 40. & amplius millia boum non numerat. Rem Christianam non minore, quàm politicam, studio promoverunt ibi Hispani reges. Archiepiscopus Mexicanus præest decem Suffraganeis Episcopis, amplissimis proventibus donatis. Religiosorum non minor ibi copia, quàm in aliqua Europæ provincia: ut jam in Mexico non minus floreat religio Christiana, ac olim cultus idolorum, quibus in singulos annos 20. millia hominum, præsertim infantium, cædebantur in victimam. Advertit Florim:

rim: Remundus lib. 1. c. 4. eodem tempore, quo religiosus apostata Martinus Luther grande damnum inferre cepit Ecclesiæ Christi in Europa; alium Martinum, de Valencia dictum, Ord. S. Francisci, cum undecim socijs, largè jacturam illam compensasse in Mexico & vicinis provincijs! ubi intra paucos annos supra 20 milliones ab ipsis baptizati traduntur. Quid si addantur conversi ab alijs Religiosis, S. Dominici, Soc. JESU &c.?

Præter regnum Mexicanum, quod etiam *Nova Hispania* dicitur, completitur America Septentrionalis amplissimas alias regiones, Floridam, Novam Granatam Californiam, Canadam, Terram Labradoris & plures alias Polum arcticum versus, nondum satis cognitæ: Vastas quoq; insulas, Hispaniolam Cubam, Jamaicam, Terram novam, præter innumeras minores.

Florida incolas habet valde feros, cum quibus Hispani & Galli diu luctati sunt, sed exiguo fructu. Nec felici-

iores fuerunt
quod sibi
reolas mess
U.
anada lon
patientior
Francian
am. Nova
subditam
es etiam
gibus, nec
s America
quini par
accesserunt
ur hostes I
os, cum qui
Iucundum
adæ Gub
f. appulisse
illarum
tantibus, va
as; Huron
gate proved
nam obtuli
hanc orati
line, bic

Excursio in Amer. Sept. 191

feliciores fuerunt operarij Evangelicij nisi quod sibi Martyrum palmas & laureolas messuerint octo e Societate JESU.

Canada longè amplior, & cultura patientior est regio. Continet. *Novam Franciam*, Gallix regibus subjectam. *Novam Angliam*, & *Virginiam* subditam Anglis Habent in ea partes etiam *Hollandi* & *Sveci* Nec frugibus, nec metallis æquat *Canada* alias *Americæ* terras. *Hurones* & *Algonquini* parent Gallis, & Christianis accesserunt: sed implacabiles patiuntur hostes *Iroquæos*, indomitos barbaros, cum quibus negotiantur *Hollandi*. Jucundum est, quod contigit novo *Canada* Governatori: qui cum anno 1665. appulisset e Gallia, & à primoribus illarum regionum, subjectionem testantibus, varijs honoraretur muneribus; *Huronum* quidam ætate & dignitate provectior, pyxidem fuligine plenam obtulit novo Governatori inter hanc orationem: *Quandoquidem, Domine, hic adestit, ut nos contra fer-*
rinos

*inos hostes nostros tueamini, nativa ve-
rò hæc gratiosissimi oris vestri species mi-
litum non spiret: accipite unguentum hoc,
& vultum vobis appingite, quem & Iro-
quai & tigrides formident. Ipsi enim
Huronnes, licet à naturæ non formosi,
congressuri cum hostibus, foedissimè
se commaculant, ad illorum terrorem.*

Inter complures è nostris ab Iroqua-
is immanibus tormentis interfectis, in-
signiores sunt, P. Isaacus Joques, Gabri-
el Lallemand, & Joannes Brebeuf: quo-
rum postremo evulsi è digitis ungues,
corpus per singulas partes sudibus de-
lumbatum, præcisæ manus, os contu-
sum lapidibus, lingua adusta, axillis &
renibus candentes secures admotæ, in-
gnita è collo appensa collaria, adje-
ctum cingulum accensum è pice & re-
sinatis corticibus: incipienti loqui de
Divinis obseptum os circulo, labra con-
cerpta, truncatus nasus; in opprobrium
baptismi fervente aquâ perfusus, detra-
cta superior pellis è capite, amputati
pedes, caro à coxis ad ossa usq; avulsa,
& depasta, mandibula securi diffissa,
fer-

pro ista pla-
nicis suis:
te dissectum
m, sangvin
pinato. F
tolerata t
te tostus
es post inc
ptus, cum
hiberi non
et in Car
st paucos
Almam.

ESU A

de Christo
stificas, &

On
stus
ris, ad m
reerantis,

ferro uisæ plagæ & lingua orantis pro inimicis suis: deniq; pectus viventi adhuc dissectum, cor evulsam ac devoratum, sanguine sibi invicem à barbaris propinato. P. Lallemand præter similia tolerata tormenta, horis 15. lento igne tostus occubuit. P. Isaacus Jogves post incredibilia tormenta morti ereptus, cum reductus esset in Galliam, cohiberi non potuit, quin iterum rediret in Canadam charissimam: ubi post paucos dies quæsitam adeptus est palmam.

FERIA V.

JESU EUCHARISTICO

Sacra

MEDITATIO.

De Christo adeunte species Eucharisticas, & Communicantes homines.

I. **C**onsidera: quomodo Christus residens in gloria Patris, ad nutum Sacerdotis consecrantis, quantumvis flagitiosi,

I

eodem

eodem momento præsentem se
sistit per stupendam non trans-
migrationem, sed transubstan-
tiationem; idque in ineffabile
commodum nostrum. Num-
quid nos ad ipsius cultum tam
prompti sumus?

II **C**onsidera Regem æter-
næ summæq; gloriæ in
tabernaculo Eucharistico, non
ut in throno suo vel palatio do-
minantem, nec ut honestum vi-
atorem in diversorio comodo
ac decente hospitantem: sed po-
tius ut captivum quendam in
tenebrosam carcerem detrusum.
Et sanè Captivus est, sed Amo-
ris. Amor nostri; Potentissimum
& gloriosissimum orbis utriusq;
Monarcham sic captivavit. Quid
simile præstat, vel præstabit
circa nos noster erga illū Amor?

III Con-

III. **C**onfid: Quàm dispari affectu adit ora & pe-
ctora Communicantium Eucha-
risticus JESUS. Ad quosdam
gaudio gestiens se proripit: ad
alios manibus pedibusq; relu-
ctans intrudi visus est: & qui
semel se permisit Judæ & Ju-
dæis, quotidie se non negat im-
probis Christianis. Sed vide, vi-
de anima mea; quomodo sumas
Dominum. Sumunt boni, su-
munt mali, sorte tamen in-
æquali vitæ vel interitûs.

IV. **C**onfid: Quàm miserum
habeat hospitium Eucha-
risticus JESUS etiam apud pro-
bos non paucos, Vix susceptus
est; & mox deseritur. Nec horæ
quadrantem cum tanto hospite
conversari sustinemus: ut mirum
non sit, tam infructuosam nobis

esse præsentiam ejus. Ignosce
 Gratiostissime Hōspes. Promitto
 meliora.

AFFECTUS PII

erga Venerab: Eucharistiam.

O quàm suavis est Domine Spi-
 ritus tuus: qui, ut dulcedinem
 tuam in filios demonstrares Pane
 suavissimo, de celo præstato, esi-
 rientes implet bonis!

Misericors & miserator Domi-
 nus escam dedit timentibus se in
 memoriam suorum mirabilium!

Panem celi dedit nobis. Alleluja
 Panem Angelorum manducavit ho-
 mo. Alleluja.

Parasti in conspectu tuo men-
 sam, adversus eos, qui tribulant me

Cibavit nos ex adipe frumenti,
 & de Petra melle saturavit nos.
 Alleluja.

Ex altari tuo Domine Christum
 sumi-

A
 nimus: in
 tra exultan
 Laudetu
 ventum.
 Non est
 ua habeat
 vi, sicut D
 Panem d
 Alleluja. O
 habente
 O Sacri
 Christus su
 ria passio
 gratia, &
 nus datu
 Tantun
 veremur
 HYMN
 V Erbum
 Nec P
 Ad opu
 Venit

sumimus: in quem cor & caro nostra exultant.

Laudetur Sanctissimum Sacramentum.

Non est alia natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster adest nobis.

Panem de celo præstitit nobis. Alleluja. Omne delectamentum in se habentem. Alleluja.

O Sacrum Convivium, in quo Christus sumitur: recolitur memoria passionis ejus; mens impletur gratiâ, & future gloriæ nobis pignus datur. Alleluja.

Tantum ergo Sacramentum veneremur cernui.

HYMNUS MATUTINUS.

Verbum supernum prodiens,
Nec Patris relinquens dexteram,
Ad opus suum exiens,
Venit ad vitæ vesperam.

In mortem à discipulo
Suis tradendus amulis,
Prius in vitæ ferculo
Se tradidit discipulis.

Quibus sub bina specie
Carnem dedit & sanguinem:
Ut duplicis substantiæ
Totum cibaret hominem.

Se nascens dedit socium,
Convalescens in edulium,
Se moriens in pretium,
Se regnans dat in præmium.

O salutaris Hostia,
Quæ cæli pandis ostium:
Bella premunt hostilia,
Da robur fer auxilium.

Uni trinoq; Domino
Sit sempiterna gloria:
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria. Amen.

HYMNUS VESPERTINUS

M eum tu gaudium ò JESU es!

Meum solatium ò JESU es!
 Quantumvis omnia perdidero,
 Si JESUM, satis esse, serva vero.

Vilescunt omnia terrestria,
 Dum JESUM cogito & caelestia,
 Amo te JESU mi, quia dignus es.

Amo te JESU mi, quia DEUS es.
 Amo te JESU mi, quia es, qui es,
 Si tu me diligas, te diligo:

Et si me deseras, te diligo.

Et si me crucies, amabo Te,
 O JESU, JESU mi, semper amo Te,
 O si te homines cognoscerent.

Nunquam Te, Domine, offenderent!

LECTIO SPIRITUALIS

Ex lib. 2. cap. 8. Thomæ Kemp.
 de Imitat. Christi.

De familiari amicitia JESU.

Quando JESUS adest: totum
 bonum est, nec quidquam dif-
 ficile videtur: quando verò JE-
 SUS non adest, totum durum
 est.

est. Quàm aridus & durus es sine JESU! Quàm insipiens & vanus, si cupis aliquid extra Jesum! Nonne hoc est majus damnum, quàm si totum mundū perderes?

Quid potest tibi mundus conferre sine Jesu? Esse sine Jesu gravis est infernus: & esse cum Jesu dulcis Paradisus. Si fuerit tecum Jesus, nullus poterit nocere inimicus. Qui invenit Jesum, invenit thesaurum bonum, imò bonum super omne bonum, & qui perdit Jesum, perdit nimis multum, & plus quàm totum mundū.

Magna ars est, scire cum Jesu conversari: & scire Jesum tenere; magna prudentiā. Esto humilis & pacificus: & erit tecum Jesus. Sis devotus & quietus, & manebit tecum Jesus. Potes citò fugare Jesum, & gratiam ejus perde-

erdere: si
cellinare. I
tum mu
am, quā
nibus e
is dilectu
anes pro
m propt
sum, & in
imici tib
nibus h
anes ipsū
Et lib. 4
itor mun
iliter agis
riter & gr
disponis,
Sacramen
nis! Hoc
lectum si
devotoru
dit affect

perdere: si volueris ad exteriora
declinare. Eligendum est magis,
totum mundum habere contra-
rium, quàm IESUM offensum. Ex
omnibus ergo charis, IESUS so-
lus dilectus specialis. Diligantur
omnes propter IESUM; IESUS au-
tem propter seipsum. Propter ip-
sum, & in ipso, tam amici, quàm
inimici tibi sint chari: & pro om-
nibus his exorandus est; ut om-
nes ipsū cognoscant & diligant.

Et lib. 4. c. 1. O invisibilis Con-
ditor mundi DEUS, quàm mira-
biliter agis nobiscum! Quàm sua-
viter & gratiosè cum electis tuis
disponis, quibus temetipsum in
Sacramento sumendum propo-
nis! Hoc namq; omnem intel-
lectum superat, hoc specialiter
devotorum corda trahit & accen-
dit affectum. Heu cæcitas & du-

ritia cordis humani: ad tā ineffabile donum non magis attendere!

DIGRESSIO

In Angliam, Scotiam Hiberniam.

Albionem Insulam partiuntur duo regna. Partem meridionalem, eamq; majorem, occupat *Anglia*, quæ etiam *Britannia major* dicitur, ut distinguatur ab ea, quæ est Provincia *Halliæ*: Aliam partem obtinet regnum *Scotiæ*. Regebatur utrumq; proprijs regibus, donec initio præteriti sæculi *Jacobus VI.* rex *Scotiæ*, *Angliæ* quoq; coronam est consecutus. Celebriores *Angliæ* provinciæ sunt *Wallia* seu *Bambria* in qua *Dehembartia*, *Povisia*, *Venedotia*: deinde *Norumbria*, *Eastanglia*, *Westfexia*, in qua *Cornualia*, & *Eastfexia*. *Scotiæ* Provinciæ sunt *Albania* & *Calcedonia*. *Angliæ* civitates habet 323. quarum metropolis *Londinum*: *Scotiæ* 94. cum territorijs 45. Toti *Angliæ* tribuit *Boterus* hominum *milliones tres* *Bangoræ* olim cœnobium monachos

Digressio in Angliam, Scot. 203

1200 alebat. *Commercium* annum
Angliæ ad *milliones* 12 extenditur:
in varijs *emporij*s mille & ampliùs
naves *commercij* causâ versantur. Ex
sola *lana* sesquimillionem quotannis
colligunt. *Laudatissimum* est *Cornu-*
walliæ Stannum. In tota *Anglia* nul-
li sunt *lupi*, præter eos, qui in *Ca-*
tholicos sæviunt. *Londini* supra *Ta-*
mesim, vastum fluvium (qui immo-
tus stetit, dum odio *fidei* *Catholicæ*
suspenderet *Edmundus Campianus* è
Soc. JESU) *pons* est totius *Europæ*
præstantissimus, longus 330 *passus*,
& utrinq; *magnificis* ædibus ita or-
natus: ut *vicus* potiùs, quàm *pons*
videatur.

In *Anglia* *S. Jacobum* & *S. Pe-*
trum Apostolos primùm *prædicasse*
fidem, volunt quidam. *Notabilior*
hujus *insulæ* *conversio* fuit sæculo
secundo post *Christum* natum, sub
S. Lucio Rege *Angliæ*. *Relapsam* ad
superstitiones *avitas* *S. Gregorins* *M.*
Papa, *Misso* *S. Augustino* cum 40.
Socijs, *reducit* ad *fidem*: quam *quar-*

to sæculo Scoti & Hiberni ample-
xi sunt, prædicante S. Patricio. Flo-
rentem amoenissimè in his regnis suc-
cidit, ac pene extirpavit, Henricus
VIII. ex defensore factus Everfor Fi-
dei, Inde crudeli lanienâ savitum in
Orthodoxos: nec parvum summis vi-
ris, Joanni Fischero & alijs Episco-
pis, Thomæ Moro Cancellario regni
& innumeris Religiosis. Horum cum
sangvinem gustâisset, etiam regium
sitiit, & bibit Anglia.

In Scotia nulla domus distat am-
plius à mari, quàm 20 leucis In Ca-
ricia sunt ingentes boves, quorum
pingvedo non concrefcit, sed instar
olei diffluit. In Loumondo lacu pi-
sces carent pinnis. In Orcadam in-
sula una certæ arboris folia in a-
mnem prolapsa in volucres verti fe-
runtur. Lapidibus utuntur Scoti pro
lignis, quos etiam eleemosynæ nomi-
ne dant pauperibus.

In Hybernia, vicina Angliæ insula
ea fidelium fuerat pietas, tam eximia
virtus; ut Sanctorum Patria diceret-
tur

Nullum
oxium, nec
& aliund
Hiberniæ va
relente vit
a Insulis A
ent incorru
anescent.
intrum S
non po
liud. lius
E

N. Asian
& præro
giones ipsi
psus terr
homines,
tis, opera
grande op
Ibi Palæst
divino sar
Sepulchro
in eage
scia, ibi A

Nullum in ea reperitur animal
noxium, nec araneus quidem, aut ra-
na? & aliunde illatum, illico moritur.
Hiberniæ vaccæ lac non dant, nisi
præsentem vitulo, aut ejus simulacro.
In Insulis Arram corpora sub diu ja-
cent incorrupta. Fons est, quo loti
canescunt. Insula est in lacu, prope
antrum S. Patricij, in qua ægri mo-
ri non possunt nisi deferantur ad
aliud litus.

EXCURSIO

in Asiam usq; ad Gangem.

IN Asiam nos evocant famosissima
& prærogativis eximijs honoratæ re-
giones ipsius. In ejus sinu & ex i-
psius terra condidit DEUS primos
homines, plantavit hortum volupta-
tis, operatus est, & consummavit
grande opus Redemptionis nostræ.
Ibi Palæstina, & in ea Hierusalem
divino sanguine tincta, Dominico
Sepulchro gloriosa, maximorum, quæ
in ea gesta sunt, mysteriorum con-
scia, ibi Assyria primo orbis Impe-
rio

rio inclÿta, ibi Armenia triumphantis Arcae Nòe bajula, ibi Arabia magis pietate trium illorum Infantis DEI cultorum, quàm thure suo fragrans, ibi Chaldaea turri Babel & lingvarum confusione famosa, ibi Persia Sophorum regnum, vastum Magni Mogolis imperium, regnum Decan urbe Goà & Xaveriano Sepulchro eximium, regna Bistagar & Malabar elephantum patriæ, regnum Zeilanum Paradisus alter, Natolia, seu Asia minor, in qua Chalcedon, Ephesus, Smyrnia, & olim Troja &c. quæ omnia, ac insuper Tartariæ Magnæ partem, cum parte Tartariæ minoris, quæ est intra Tanæm fluvium, Pontum Euxinum, & mare Caspium (alia Tartariæ minoris pars cum Taurica Chersoneso pertinet ad Europam) complectitur Asia cis Gangem, & fluvium Tartariæ magnæ Ochandum.

Ultra Gangem & Ochandum est Tartariæ magnæ pars potior, in qua regnum Cathayæ (cujus magnus Cham

nam etiam
minatur)
lofissima,
gnia ex pa
aq; vasta
ta, Pegu, S
æ quog;
oon, Philip
oes, Molu
mmana &
ersonesus
Tot tanta
prima ord
nuit Sem
cupante A
pheto, In
frica vel
ines: non
atem in A
oo à diluv
ib. 3. Ninu
conditor co
norum re
s centena
verò millia
ad decem

Cham etiam Imperio Chirensi jam dominatur) insuper amplissima, populosissima, ordinatissima, & jam magna ex parte Christiana, China, aliaq; vasta regna Turquin, Cochincina, Pegu, Siam, Cambodia &c. Insulæ quoq; vastæ & florentissimæ, Japon, Philippinæ seu Lusoniæ, Celebes, Molucenses, Borneo, Java, Summana & peninsula Malaca quæ Chersonesus aurea dicitur.

Tot tantasq; terras, post diluviũ in prima orbis terrarum divisione obtinuit Sem filius Nòe natu major, occupante Africam Chamo, Europam Japheto. In Americam aut ex Asia, Africa vel America pervenerint homines: non constat. Multiplicati sunt autem in Asia tam copiose: ut post 300 à diluvio annos, teste Diodoro lib. 3. Ninus monarchiæ Assyriorum conditor contra Zoroastrem Bactrianorum regem eduxerit decies septies centena millia peditum, equitum verò millia ducenta, currus falcatos ad decem millia & sexcentos. Quibus

bus copijs non nimium inferiores oportuit fuisse Zoroastris: siquidem diu ancipiti Marte pugnatum est.

Ricciolus lib. 12. Geograph. satis probabiliter toti Asiæ tribuit hominû quingentos circiter milliones, Americæ ducentos, Africæ centum, totidemq; Europæ; & concludit: multitudinem hominum hoc tempore habitantium supra faciem terræ non excedere mille milliones. Utinam autem sic multiplicatis hominibus magnificata esset DEO latitia; & non potiùs ob effrenem plerorumq; licentiam tangeretur dolore cordis intrinsecùs! Hara enim ibi foetet impurissimi Mahometis, & in Terra Sancta heu! quanta abominatio desolationis! Idololatria quàm latè fusa, quàm insana? Zeilanis albus quidam simius pro DEO erat: pridem extincti dens in pretiosissimo scrinio, saphiris & pyropis gravi, servabatur, religiosissimâ superstitione colebatur. Armis Lusitanorum occupatâ eâ insulâ à Constantino Prorege Indiæ, cessit victori cum dente scrinium illud anno

60. Major
digenas, qu
nibus & in
de ad Pro
orum mill
llione aut
m sincera
at Constan
a legatorum
um in mo
tenuissim
vis carbo
artoli lib.

Religie
sagni Mog
s alter, be
tatem ibid
ex jufferat
ræcipuorū
Moyfes, Ma
dis distincti
sit coram
innuens fin
ret, cujus n
or, Hic sine
ti, & omni

1560. Major hinc luctus apud omnes indigenas, quàm ex amissis thesauris omnibus & injecta servitute. Missi subinde ad Proregem legati, qui 300 aureorum millibus, imò si opus foret, millione auri redimerent dentem. Sed tam sincera & ab omni avaritia aliena erat Constantini religio, ut in conspectu legatorum & totius aulæ dentem illum in mortarium miserit, jusseritq; in tenuissimos conteri pulveres, hos vivis carbonibus insperfos consumi. *Bartoli lib. 7 hist. Asiat.*

Religioni Christianæ in regno Magni Mogoris egregiè servivit simius alter, bestia ob admirandam sagacitatem ibidem famosissima. Selymus rex jusserat Brachmanes suos, nomina præcipuorū 12. legislatorum, inter quos Moyses, Mahomet & Christus, in schedis distinctis conscribi; conscripta misit coram proceribus suis in urnam, innuens simio: ut ejus nomen eximeret, cujus religio esset verior & melior, Hic sine mora exemit nomen Christi, & omnibus spectandum exhibuit.

Jussit.

Jussit iterum rex, secretis & soli aulae notis characteribus eadem nomina conscribi, diligenter permixta immitti urnae: sed sumius iterum idem Salvatoris nostri eduxit nomen. Procerum quidam, cum tertio esset idem periculum faciendum, caeterorum nomina immisit urnae, Christi abscondit secreto. Simius jussus repetere delectum, diu versatis schedis, nullam educere voluit. Ad acriorem regis comminationem infrenuit, arreptasq; schedas omnes dilaceravit: apprehensa proceris illius manu, Christi nomen eduxit exhibuitq;. Stupuit rex cum tota praesentium, ultra tria milia aderant, corona, multumq; accessit aestimationi Nominis Christiani ex hoc non tam sumis, quam summi Numinis suffragio. Refert hoc *Thomas Røe Anglicus in descript. legationis suae ad regem Magor* Merito hic rex, seu Imperator dicitur Magnus Mogor, seu Mogol, tum ob amplitudinem imperij sui etiam Chinesis vastioris; tum ob potentiam & opulentiam, quae ad 1500. milliones ascen-

Excursus

ndere tertur
a educere po
torum. Re
um Tamerl
ultra Indu
boravit, st
mete & ido
inter alio
S. J. sangvini
diarum Ap
Persia, olim
a Indum p
oribus clau
cumcifa,
equens con
on paucos
aret Persis e
as metropo
Sinus Per
t nec urtica
amen empo
ta torretur,
omnum cap
um in conc
ensi, & capi
ad insuper

scendere fertur. Ex sola metropoli Agra educere potest ducenta millia amatorum. Refert genus suum ad magnam Tamerlanem: ditio ipsius à Persia ultra Indum & Gangem extenditur. Laboravit, strenuè in eo regno à Mahomete & idolis ad Christum adducendo, inter alios P. Hieronymus Xaverius S. J. sanguine proximè junctus Magno Indiarum Apostolo S. Franc. Xaverio.

Persia, olim ab Hellesponto usq; ultra Indum porrecta; non longè angustioribus clauditur terminis à Turcis circumcisa, cum quibus de Babylone frequens concertatio. Patitur tamen non paucos Missionarios Catholicos. Paret Persis etiam regnum Ormusi, cujus metropolis, Ormusium, sita in insula Sinus Persici, quàmvis ita sit sterilis, ut nec urticam ferat, opulentissimum tamen emporium est. Æstu sulphureo ita torretur, ut homines noctu sub diosomnum capere cogantur loco lectorum in conchis ligneis seu lîntribus extensi, & capite tenus aquæ immersi. Illud insuper singulare: quòd quo major

ior est solis ardor, eò pluribus se operiant vestibus, & jucundiùs refrigerentur. *Bartoli lib. 5. hist. Asiat.* Expugnavit hanc urbem, regiùq; Lusitano subiecit Magnus Albuquerqueius præter Goam, Malacam &c. sed eam anno 1622. regi Persarum vindicarunt Angli.

Hollandi quoq; ditionem Lusitanorum, adeoq; progressus felicissimos conversionis gentium, valdè arctarunt occupato regno Zeilano opulentissimo, Aurèâ Chersoneso, Malaccâ anno 1641 & anno 1663 Cananore, Couletto, Cranganore, Coccino &c. &c. An præterquam florentissimis hisce regionibus, etiam Paradiso terrestri adhuc gaudeat Asia: controvertunt Interpretes

Sacrarum Literarum.

FERIA VI.

CHRISTO PASSO

Sacra

MEDITATIO

De Itineribus Christi in negotio salutis nostræ.

I. **C**onsidera: Cùm in concilio

Divi-

Divinarum Personarum quæretur; *Quem mittam; & quis i-
bit nobis?* scilicet ad salvandum
genus humanum: Unigenitus
DEi sine mora, alacritate sum-
mâ ad ærumnosissimam expedi-
tionem se se obtulit, promptius
multò quàm Isaias c. 6. *Ecce ego,
mitte me.* Accepto assensu, exul-
tavit ut gigas ad currendam vi-
am asperrimam, cruentis vesti-
giis signandam. Nobis iter est
non è cælo in terram, sed è ter-
ra in cælum: & quàm lentè fe-
stinamus quàm sæpè respicimus,
inò aliorsum divertimus?

II. **C**onsidera. Itinera Christi
Infantis, Pueri, Juvenis &
viri maximè tempore prædicati-
onis. Qua intentione suscepit il-
la, quo fervore agebat, qua con-
stantiâ consummabat! Comites
indivi-

individui adhærebant illi Paupertas, ærumnæ, calumniæ, persecutiones gravissimæ. Nos quoque sine, & apparatu agimus iter?

III. **C**onsidera: Itinera Christi tempore Passionis. Quo fervore Spiritûs ante Pascha ascendit Hierosolyman, post Cœnam ultimam se contulit ad hortum, post orationem cruentam properavit obviam Judæ & Satellitibus! Quomodo raptatus est in urbem, & ad varia tribunalia; quomodo cruce onustus exivit in montem Calvariæ &c. Nos, dum alicubi quidpiam patiendum est, imitamur Christum an profugos discipulos?

IV. **C**onsidera: quis terminus fuerit viarum Christi? Mons latronum suppliciiis infamis. Quis lectulus pro ultima quie-

Aff
 viete? Cr
 Fel & a
 tio cœlitu
 quis nobis
 nendum
 iter nos
 Eus nost
 er suscepi
 os ipsius
 AFF
 erga C
 Record
 causa
 la die.
 Queren
 nisi? cruc
 on sit cas
 Adoram
 licimus T
 rucis &
 edemisti
 O Cruc

quiete? Crux. Quæ refectio las-
so? Fel & acetum. Quæ conso-
latio cœlitus? Derelictio summa,
Quis nobis animus est, ad se-
quendum hunc Viatorem. Ma-
gister noster est, Dominus &
DEus noster. Nostrâ causâ hoc
iter suscepit & sic peragit. Quid
nos ipsius causâ?

AFFECTUS PII

erga Christum Passum.

Recordare Jesu pie: quòd sum
causa tuæ Viæ; ne me perdas
illa die.

Quærens me sedisti lassus: rede-
misti crucem passus: Tantus labor
non sit cassus.

Adoramus Te Christe, & bene-
dicimus Tibi: quia per mortem
crucis & acerbissimam Agoniam
redemisti mundum.

O Crucifixe mi Amor, ne dese-

*ras me nunc, & in ultima mortis lu-
sta, à qua tota pendet eternitas.*

*Domine Jesu Christe, Deus cor-
dis mei, rogo te per illa quinque Vul-
nera, que tibi nostri amor in cru-
ce inflixit; famulis tuis subveni,
quos pretioso Sanguine redemisti.
S. Xaverius.*

*Amor meus Crucifixus est. S.
Ignat: M.*

*Deus meus pendet in patibulo:
& ego voluptati operam dabo? S.
Bernard.*

*Non decet sub spinoso Capite
membrum esse delicatum.*

*Nolo, Domine, nolo vivere sine
vulnere: quia Te video vulnera-
tum. S. Bonavent:*

*Totus mihi figatur in corde, qui
totus pro me fixus fuit in cruce.
S. Augustin.*

*Dilexisti me Domine, plus quam
Te;*

quia mor

bone JE

era tua

S. Ignat

Amor, &

Te Cruc

rem appell

Qui pass

riste, mi

In fide v

me, & tr

S. Paul

Non mori

bo opera

Dilectus

undus.

Dilectus

ntemptum

mortem

otionem,

itam &

Te; quia mori voluisti pro me. Idem.

O bone JESU exaudi me: intra
vulnera tua Sanctissima absconde
me. S. Ignat.

O Amor, Amor, Amor! Quid a-
liud Te Crucifixe JESU, quam A-
morem appellem? S. Magd. de Paz-
zis.

Qui passus pro nobis, JESU
Christe, miserere nobis.

In fide vivo Filij DEI, qui dile-
xit me, & tradidit semetipsum pro
me. S. Paulus ad Gal. 2.

Non moriar sed vivam: & nar-
rabo opera Domini.

Dilectus meus candidus & ru-
bicundus.

Dilectus meus mihi laborem,
contemptum, vulnera, sanguinem
& mortem: Et ego illi fidem, de-
votionem, honorem & amorem,
vitam & mortem, & quid non?

HYMNUS MATUTINUS

1. **A** Moris ò incendium
Divine Rex amorum!

Omnis boni compendium
O Christe, Vir dolorum.

2. Ah! parce, quod deliquerim,
Ignose jam dolenti!

Quòd te cruci confixerim
Ab; parce pœnitenti.

3. Per ista sacra Vulnera,
Et sanguinem fluentem,
Rogo; meum cor vulnera,
Absolve pœnitentem.

4. Infige menti supplici
Clavum tui timoris.
Cor ure flammâ duplici
Doloris ac Amoris.

HYMNUS VESPERTINUS

JESU nostra Redemptio,
Amor & desiderium,
DEUS, Creator omnium,
Homo in fine temporum.

Quæ

Quæ te vicit clementia,
 Ut nostra ferret crimina,
 Crudelem mortem patiens,
 Ut nos à morte tolleres.

Ipsa te cogat pietas;
 Ut mala nostra superes
 Parcendo & voti compotes,
 Nos tuo vultu saties. Amen.:

LECTIO SPIRITUALIS

Ex Thoma Kemp. lib. 2. de Ini-
 titat: Christi cap. 12.

De Via Regia Sanctæ Crucis.

DUrus multis videtur hic ser-
 mo: Abnega te ipsum,
 tolle Crucem tuam & sequere
 JESUM. Sed multò durius erit,
 audire illud extremum verbum:
 Discedite à me maledicti in ig-
 nem æternum. Qui enim modò
 libenter audiunt & seqvitur ver-
 bum crucis: tunc non timebunt
 ab auditione æternæ damnatio-

nis. Hoc signum Crucis erit in cælo, cùm Dominus ad iudicandum venerit. Tunc omnes Servi Crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum iudicem cum magna fiducia.

Quid igitur times tollere Crucem, per quam itur ad regnum? In cruce salus, in cruce infusio supernæ suavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium spiritûs, in cruce summa virtutis, in cruce perfectio sanctitatis. Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ nisi in cruce. Quia si commortuus fueris: etiam cum illo pariter vives. Et si socius fueris pœnæ; eris & gloriæ.

Ecce in Cruce totum constat, & in moriendo totum jacet: & non

on est al
veram
si via Sar
ianæ m
ala ubi
nq; volu
torem vi
orem via
crucis. D
nnia secu
idere: &
er aliquid
e, aut inv
ber inven
pore dolo
nima Spi
stinebis.
D
in Danian
Invitat n
Oceano
liberi à ve
nerariæ so

non est alia via ad vitam & ad veram internam pacem, nisi via Sanctæ Crucis, & quotidianæ mortificationis. Ambula ubi vis, quære, quodcumq; volueris; & non inuenies altiorem viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam S. Crucis. Dispone, & ordina omnia secundum tuum velle & videre: & non inuenies, nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invitè: & ita crucem semper inuenies. Aut enim in corpore dolorem senties; aut in anima Spiritûs tribulationem sustinebis.

DIGRESSIO

in Daniam, Sueciam, & Moschoviã
Invitat nos Dania: ut ex Anglia, & Oceano Germanico, per fretû Sundt, liberi à vectigali (quòd ibi omnes onerariæ solvunt) in mare Balthicum il-

labamur, & exscensione facta, invisimus provincias ejus Jutiam, Zelandiam, Fioniam & Seanium. Zelandia, insularum pulcherrima, tredecim hodie monstrat urbes, amplitudine spectandas, elegantia decoras, & munitione robustas: atq; inter has Haffniam metropolim, æquè elegantem & munitam, ac opulentam. Jutia (aliàs *Norvegia & Cimbrica Chersonesus*) veterum Cimbrorum patria est; qui maris exundatione pulsi sedibus suis, Italiam inundarunt, eamq; primùm Romano sanguine largè tinxerunt; mox suo. Ducenta enim, & ampliùs, eorum milia concidit C. Marius, Romamq; ingenti trepidatione & periculo liberavit Maxima hic, mensè Januario, est captura salpæ: qui piscis est de genere asellorum; frigore duratur, non calente sole, & in varias regiones asportatur sarmentis, seu assulis ligneis non melior, nisi scitè paretur.

Equos alit Dania generosos & castellos Melitæos admodum delicatos. Boum quinquaginta millia quotannis

Germanian
numenta gi
Heclà igniv
cis Nahual
nas, qui in
)habet 7.
nenis med
Ut æmular
stremus: ips
archia & L
us, frigori
idæ, fere a
nanior est
ni Stockh
Venetiarum
nomen trah
episcopalis
solibus aur
tissimo int
In lacu M
ret longus
piam aug
giam amb
contra qu
castoreo
projeceru

Digressio in Daniam. 223

in Germaniam mittit. In monte Alberg monumenta gigantum visuntur. Helcâ & Heclâ ignivomis montibus claret: Piscis Nahual ibi capitur, longus 40 ulnas, qui in fronte dentem, (an cornu) habet 7. cubitos prominentem, & venenis medentem.

Ut æmulam Daniæ Sveciam quoq; lustremus: ipsa suadet vicinia. Finno-marchia & Lappia regiones hominibus, frigore & rupibus admodum rigidæ, fere arcent hospites. Gothia humanior est & amœnior. Metropolis regni Stockholmia loco palustri, instar Venetiarum, fixis palis insidet: unde & nomen trahit. Upsallia, civitas Archiepiscopalis, gloriabatur olim & Præfulibus aureis, & templo magnificentissimo intus auro circumquaq; tecto. In lacu Mos serpens aliquando apparet longus cubitos 56. unde sinistri quidpiam augurantur. Litus maris Norvegiæ ambientis obnoxium est balanis: contra quarum furias utuntur nautæ castoreo pharmaco; quod ubi in mare projecerunt, monstra hinc omnia ad

imum recedunt. Gothi audito tonitru,
ollm jaculabantur in cælum; quasi Di-
is opitulaturi, quos credebant oppu-
gnari.

E Svecia in Moschoviam expe-
ditum est iter, vel per mare Glaciale ad
portum Archangeli famosissimum ten-
dendo; quo commercij causâ frequen-
tes conveniunt Angli potissimum &
Hollandi: vel terrestri itinere Livoniã
radendo, prope Narvam, munitionem
non contemnendam. Provinciã præ-
cipuã se offerunt Volodimiria, Re-
zanum, Novogrodia, Ducatus Smo-
lenscensis (cujus metropolis insigni-
mœnium crassitie gloriatur) & Kijo-
viensis, ubi Græca Academia, & in-
gentes subterraneæ cryptæ, Monacho-
rumq; copia. Inde amplissimam Si-
biriã, Zobellarum vivarium & regna
Cazan atq; Astracan invisere licebit, ac
per Magni Ducis ditiones usq; ad con-
finia Tartaro-Sinensis Imperij excur-
rere:

EXCUR-

Dies
in
venerat
salutem
riã regi
ra Cha
Cham,
tiã sub
bus, di
fraël. A
prærog
ab Aqu
ces mo
sus usq
cedit
horã
do ab
medite
danem
milliar
dricho
Poloni
Longi

EXCURSIO
in Terram Sanctam:

Dies Patienti DEO sacer evocat nos
 in Palæstinam, ad lustranda &
 veneranda loca, in quibus operatus est
 salutem nostram. Nobilissima hæc Sy-
 riæ regio est, aliàs Chanaanæ, seu Ter-
 ra Chanaan dicta, à Chanaan filio
 Cham, filij Nòè, DEI jussu & poten-
 tiâ subegit eam Josve occisis 31. regi-
 bus, divisitq; 12. Tribubus filiorum I-
 fraël. Amplitudo ejus satis exigua, sed
 prærogativæ amplissimæ. Longitudo,
 ab Aquilonari civitate Dan, ad radi-
 ces montis Libani sita, meridiem ver-
 sùs usq; ad Bersabee civitatem, vix ex-
 cedit milliaria 67. quæ singula unius
 horæ itinere confici possunt. Latitu-
 do ab Occidente & mari magno, seu
 mediterraneo, in Orientem usq; ad Jor-
 danem fluvium, non excedit similia
 milliaria 18. testibus Brocardo & A-
 drichomio. Ultra Germanica igitur &
 Polonica milliaria 30. non excurrit.
 Longitudo Terræ Sanctæ, Sed intra
 Ks termi-

terminorum tantas augustias infinitum continebat populum, arenæ, quæ est in litore maris, sæpius in Divinis Literis comparatum.

Idonei Authores apud Lancicum Opusc. 20. n. 58. tempore David, solum Sacerdotum numerant ibi plura quàm centum viginti millia: Sacerdotum verò & reliquorum Levitarum plura quàm septies centena millia & 20 millia. Quod regnum Christianum, licet decuplo majus, totalit Christi Ministros? Et tamen queruntur politici: regna gravari multitudine Spiritualium, eorumq; nimias esse opes. Sacerdotum & Levitarum illorum longè fuisse majores, demonstrat idem Lancic. à n. 61 productis 20. speciebus variorum proventuum, jure Divino ipsis assignatorum. Non divitiæ Spiritualium, sed avaritia Sæcularium, luxus, fraudes & rapinæ exhauriunt, & exinaniant regna.

Elogium *Terræ lacte & melle manantis* sortita est Palestina ab ipso DEO, ob singularem cæli temperiem, àeris

Excursio in Terram S.^a 227

àeris salubritatem, pecorum, avium, piscium, frumenti, vini, olei, sacchari, balsami, ficuum, malorum granatorum copiam, amœnissimorum camporum, montium, fluviorum, nemorum, urbium, castellorum, pagorum, hominum frequentiam, omnium deniq; rerum abundantiam: ut cum ipso Paradiso in certamen venire potuerit; siquidem, illi nec Lignum vitæ defuit, Crux nempe vivifica Salvatoris.

At sublimius est elogium *Terra Sanctæ*, quo beatissima illa regio celebratur, eò, quòd non solum Patriarcharum fuerit colonia, Prophætaram domicilium & sanctissimorum regum patria: sed ipsum Caro factum DEum exceperit nascentem aluerit natum, cum hominibus conversantem portaverit; quòd sedenti solium, oranti scabellum, dormienti culcitra & cervical fuerit; quòd sola mysteriorum maximorum conscia, divinis & lachrymis & sudoribus, & sanguineis fontibus sanctificari meruerit; quòd

quem vivum velut ulnis portaverat, mortuum triduo visceribus suis gestaverit, & rursus vivum mundo restituerit, deniq; gloriosissimum Triumphatorem cœlo reddiderit, pro ipso Divinum Paracletum receperit, & Apostolorum prædicatione virtutibus, miraculisq; prima fuerit exulta & illustrata.

Tam nobilis, & ad invidiam usq; totius orbis terrarum honoratæ regionis, flos, gemma & corona fuit Hierosolyma. Civitas DEI electa, fundata in montibus sanctis, felicissima cœli soli; bonitate, ædificiorum splendore admiranda, Domina gentium à rivulo Ægypti usq; ad fluvium magnum, seu Euphratem; deniq; divino oraculo *Urbs perfecti decoris, Gaudium universæ terræ* Thren. 2. Figura militantis & Triumphantis Ecclesiæ. Apoc. 21. Condita primum fertur à Melchisedech rege & Sacerdote, atque Hebraicè dicta *Salem* Græcè *Solyma*; quam deinde occuparunt Jebusæi, possederuntque annis

is 800. C
rege &
r. Arcer
nam in
templum
simum
arribus,
& candid
rnarunt:
miracul
s., addi
sanctæ:
Hoc o
Hierosoly
bens circ
rum, &
lapide ex
ditate, l
commora
150 milli
cupavit
buchodo
arx Sion
erusalem
mons in
rit in s

nis 800. & amplius, donec à Davide rege & populo Israel expugnaretur. Arcem munitissimam & amplissimam in ea ædificavit rex David, Templum admirandum & opulentissimum Salomon, alij reges palatijs, turribus, ædificijs, quorum pleraquæ ex candido marmore erant, ita exornarunt: ut inter totius orbis urbes miraculum esset, inquit Adrichomius, additq; in suo Theatro Terræ Sanctæ.

Hoc ornatu & splendore floruit Hierosolyma annis 400 & ultra, habens circuitum quinquaginta stadiorum, & per gyrum urbis fossam in lapide excisam, 60 pedum profunditate, latitudine verò 250. in qua commorabantur hominum circiter 150 millia. Per impietatem populi occupavit eam, & funditus evertit Nabuchodonosor rex Babylonis ita, ut arx Sion quasi ager araretur, & Hierusalem unus lapidum acervus esset: mons in quo templum fuerat, abiit in sylvam & teste Hieronymo,

nec avis volaverit, nec bestia transferit per eam. Post 70. annorum desolationem, favente Cyro Persarum & Medorum rege, urbs restaurata est à Neemia, & postea à Machabæis & Herode magnificè exornata una cum Templo: floruitq; gloriosa, donec in vindictam Divini Sangvinis, à Tito Vespasiano everteretur funditus, cæcis undecies centenis Judæorum millibus. Tres solùm integræ relictae sunt turres speciosissimæ ab Herode extructæ; ut monumentum essent perpetuum fortitudinis Romanorum, & impietatis Judæorū. Sed has ipsas post annos 65. rebellantibus Judæis domitis, diruit Ælius Adrianus Imp. jussitq; locum civitatis aspergi sale. Aliam tamen priorī vicinam ædificavit civitatem, intra ejus mœnia includendo montem Calvariæ & Sepulchrum Domini, quam *Æliam Capitolinam* vocari voluit. In fronte portæ, qua Bethlehem ibatur, suam in marmore sculpsit ad ignominiam Judæorum. quibus

Exo
 quibus
 em illam
 & loco
 ent,
 Deven
 Christian
 tantini
 carium,
 lini liter
 gnificen
 Domini
 anno 32
 que Æli
 roso yma
 li Sede
 636 à S
 ta, & p
 à Chris
 Bullion
 ra 9 q
 diurna
 Post 88
 à Salad
 ne occ
 sti 1517
 subacta

Excursio in Terram S. 231

quibus & edicto prohibuit: ne urbem illam amplius introirent, aut ex loco aliquo eminentiore aspicerent,

Devenit ea postea in potestatem Christianorum & jam tempore Constantini M. Episcopum habebat Macarium, ad quem ejusdem Constantini literæ de extruenda Basilica magnificentissima in loco Sepulchri Domini, extant apud Baronium anno 226 n. 31 ex Eusebio: sublatoquæ *Æliæ Capitolinæ* nomine, *Hierosolyma* est dicta, atquæ Patriarchali Sede honorata. Sed anno Christi 636 à Saracenis Ægyptiacis occupata, & possessa fuit: donec anno 1099 à Christianis, duce Godefrido de Bullion, recuperata fuit, feria 6 hora 9 qua Christus expiravit. Sed non diuturna fuit Christianis ea felicitas. Post 88 annos nova illa Jerusalem, à Saladino Ægypti Soldano deditone occupata est: anno autem Christi 1517, à Selimo Turcarum Imp. subacta est. Vocatur à Turcis *Cuzumobe-*

mobarech seu *Codsbarich* id est Urbs
sacra.

*Veteris Hierosolymæ Loca cele-
briora fuerunt.*

I. **M**ons Sion, alias Mons Do-
mini, & mons Sanctus; qui
cæteris omnibus montibus eminebat
& Australem urbis tractum occupa-
bat. In solida rupe fundatus, verti-
cem habebat insigni planitie amœ-
num, in quo David sibi Arcem, &
Fortibus, seu Heroibus suis civitatem
ædificavit dictam *Civitas David*, mœ-
nibus, turribus, & horribilibus præ-
cipitijs munitissimam, solaq; fame
subigendam: sed à Tito Vespasiano
sine ulla sanguinis effusione subacta
est, Judæis consternatis diffugientibus.
In hac Civitate David seu superio-
re, erat Cænaculum illud magnum
& stratum, in quo cum discipulis su-
is Christus ultimam cœnam sumpsit,
Sacramentum V. Eucharistiæ institu-
it, post Resurrectionem discipulis ap-
paruit, & postea Spiritum S. misit.

Ibi-

Excursus

idem erat
in Caiphæ
a DElpara
m S Joann
lchrum D
da; Taber
tum, in
te templum
regis ad
um &c.

Civitas
vora
te David,
eris passim
pabat meo
meridie ha
septemtrio
Novam,
ivitate vic
quo Abra
re jussus e
onis in eo
perâ 153 m
nus Saltus
emore, vi
&c. à Salon

Ibidem erat Domus Annæ & palatium Caiphæ Pontificum; Domus in qua DEIpara V. post Christi mortem cum S Joanne Evang. habitavit; Sepulchrum Davidis & aliorum regum Juda; Tabernaculum Sion pellibus tectum, in quo Arca deposita fuit ante templum constructum; Torcularia regis ad exprimendum vinum regium &c.

II. **C**ivitas Inferior, quæ ingenti voragine à Superiore Civitate David, dividebatur, in scripturis sacris passim appellata *Filia Sion*, occupabat medium totius urbis. Nam à meridie habebat Civitatem David, à septentrione Civitates Secundam & Novam, de quibus infra. In ea Civitate videbatur 1. Mons Moria, in quo Abraham filium Isaac immolare jussus erat, 2. Templum Salomonis in eodem monte constructum, operâ 153 millium hominum, 3. Domus Saltus Libani cum amœnissimo nemore, viridarijs, fontibus, piscinis &c. à Salomone constructa, 4. Pisci-

na probatica, in qua victimæ litandæ lavabantur, & ægri ad commotionem aquæ ab Angelo, sanabantur; pro quorum commoditate porticus habebat opportunas. 5. Palatium Salomonis sumptuosissimum: & prope illud Palatium reginæ, filix Pharaonis. 6. Palatium Machabæorum loco præcelso 7. Palatium, seu Prætorium Pilati, aliorumq; præsidum Romanorum, in loco ita eminente situm, ut 28 gradibus marmoreis ad illud ascenderetur: per quos cum Christus D. in Passione sua bis ascenderit, descenderitq;, & partem etiam aliquam Sangvine suo, post flagellationem & spineam coronationem tinxerit (quæ nunc cancellis est inclusa) Romani translati sunt, & prope Basilicam S Joannis Lateranensis constituti, magna piorum devotione flexis genibus ascenduntur, atq; *Scala Sancta* appellantur. Huic palatio contiguus est Xystus, seu ambulacrum lapideum præaltis columnis impostum per modum pontis; per quod ad Ar-

Arce
Pratorio.
zses alloq
um; & Pila
rissimè flag
ntoniam; q
sachabæi
ertit Hero
Antonij s
ppellavit q
um, capar
b eodem H
ructum. id
Concilij Sa
II. C
I
p
fita, & ab
ta: quam
magnificen
Ascalonitæ
tatus fuit
Galileæ, a
VI. C
I
cundæ Sep
& turribu

ad Arcem Antoniam erat transitus
 è Prætorio. Ex hoc Xysto solebat
 Præses alloqui populum infra colle-
 ctum; & Pilatus monstravit JESUM
 dirissimè flagellatum, *Ecce homo* 8. Ars
 Antonia; quam ex palatio Hyrcani
 Machabæi in Arcem munificentissimam
 vertit Herodes, & in gratiam Mar-
 tij Antonij sibi amicissimi, Antoniam
 appellavit 9. Amphitheatrum amplissi-
 mum, capax 80 millium spectatorum
 ab eodem Herode de Ascalonita, con-
 structum. 10. Curia 70 Seniorum, seu
 Concilij Sanhedrim. &c.

III. **C**ivitas secunda, à latere Se-
 ptemtrionali Filiæ Sion po-
 sita, & ab eadem muro turrato sejun-
 cta: quam potissimum commendabat
 magnificentissimum Palatium Herodis
 Ascalonitæ; in quo Christus præsen-
 tatus fuit Herodi Antipæ, tetrarchæ
 Galileæ, ab eo illusus.

VI. **C**ivitas Nova, dicta *Bezetha*
 Herb. adjacens Civitati Se-
 cundæ Septemtrionem versus, muro
 & turribus ab eadem distincta. Hanc
 potissi-

potissimum incolebant lanæ venditores, fabri ærarij, alijq; artifices, eratq; ibi vestium mercatus.

V. **V**ia Crucis: quam scilicet Christus morti adjudicatus à Prætorio Pilati, cruentis gressibus, usq; ad montem Calvariæ confecit. Huic viatores Christianos vel maxime intentos esse oportet. Describit eam Adrichomius sic: Incipiens Salvator à palatio Pilati, per 26 gressus qui faciunt 65 pedes ad locum processit, ubi crux ei imposita est. Inde processit versus Calvariam inter Septentrionem & Occidentem sitam, per 80 gressus, seu ducentos pedes, ubi primò cum Cruce cecidisse, traditur. Ultra progressus per 60 gressus & tres pedes, seu 153 pedes, obviam habuit SS. Matrem suam cum S. Joanne. Rursus per 71 gressus & semiquipedem, sive 179 pedes procedens, pervenit ad trivium quoddam; ubi Simon Cirenæus coactus est crucem portare post eum. Confectis inde 191, gressibus cum semipede, seu

Excursio in Terram S. 237

478 pedibus, ab occurrente Veronica sudarium accepit. Postea per 336. gressus & duos pedes, seu 842 pedibus, attigit portam Judicariam, in ipsius Urbis mœnibus sitam, ubi rursus cum cruce lapsus fertur. Inde Saxosâ & paulatim ascendente viâ septentrionem versus processit extra urbem per 348 gressus & duos pedes, seu 872, pedes, ad bivium quoddam, ubi mulieres plorantes allocutus est. Tandem per 161 gressus & sesquipedem seu 404 pedes, accessit ad radicem montis Calvariaë ubi ultimò cecidit. Mox per 18 gressus, seu 45 pedes, attigit locum in quo à lictoribus vestibus spoliatus, & vino myrrhato, felle mixto, potatus est. Dehinc post 12. gressus sive 30. pedes, clavis cruci affixus est. Denique per 14. gressus; seu 35. pedes, delatus est ad locum, ubi cruce in foramine rupis fixâ, sublatus est in altum JESUS, spectaculum inauditum futurus DEO, Angelis & hominibus A palatio itaque Pilati usq; ad locum crucis sunt gressus 1321. seu pedes,

pedes, 3303. Porrò in pede sexies continetur: sequens linea juxta Adrich,

VI. **E**Xtra Urbem celebriora loca fuerunt 1. Torrens & Vallis Cedron, quæ etiam *Vallis Josaphat*, inter Urbem & Montem Oliveti sita, 2. Fons *Siloe* ex radice montis Sion scaturiens collectus in piscinam seu *Natatorium Siloe* 3. Hortus Regius in suburbanis, qui & Conclufus dicebatur 4. Mons Oliveti, seu Olivarum ad latus urbis Orientale ad cujus radices erat *villa Gethsemani*, ultra quam vicinus, sed paulò eminentior, *Hortus Oliveti*, 5. Bethania, castellum Lazari, paulò ultra montem Oliveti, 6. Ad latus urbis Septemtrionale mons Calvaria, eiq; propinquum Sepulchrù Domini, qui est super omnia DEUS gloriosus in sæcula,

SABBATUM.

DEIPARÆ VIRGINI

Sacrù

MEDITATIO.

De va-

De varijs DElpara Virginis Itineribus.

I. **C**onsidera: Iter Virginis partui proximæ, ex civitate Nazareth in Bethlehem, dolore pariter ac gaudio plenum, ob natum mundo Salvatorem, sed loco & tempore incommodissimo. Et nobis itinerantibus passim occurrit varia dolendi atq; gaudendi materia. Ferenda utraq; moderatè.

II. **C**onsidera: Quo animo DElpara V. acceperit persecutionem Herodis, profecta sit in Ægyptum, & post annos aliquot commorationis inter idololatrias, redierit in patriam. Poterant inde variæ cogitationes & affectus ascendere in corde ipsius: at illa in omnibus suspiciebat Sapientissimam Providenti-
am

am Divinam, eiq; plenè acquiescebat: prout & nos decet.

III. **C**ONsidera dolorem ejus in itinere Hierosolymitano de amisso Filio, sollicitudinem in eodem quærendo, gaudium de invento. Sic in humanis constanti vicissitudine alternant tristitia & læta. Mature parandus utriusq; animus. Summa curarum nostrarum sit: ne amittamus **JESUM**; amissum recipiamus quanto cyus.

IV. **C**ONsidera comitantem sæpè, tempore prædicationis, Filium; variis unà cum ipso à Judæis appetitam conviciis & persecutionibus; occurrentem Filio, bajulanti sibi crucem; ascendentem cum ipso montem Calvariæ, & morienti in cruce interlatrones (ô quale quantumq; obje-

objectum!) assistentem; tandem post emensum mortalitatis iter, tam arduum, gloriosissimè in cælum migrantem, atq; ad Filii dexteram confidentem. Si similem viæ vitæ nostræ optamus terminum: simili passu itinerandum. Tu, ô Gratiofissima, iter paratum: ut videntes JESUM semper collætetur.

AFFECTUS PII

erga DEiparam Virginem.

JESUS & MARIA dulcissimi
Amores mei. Patiar ego, moriar ego, amore vestri. Totus sine vester, nullus meus.

*Dum vixero, Te diligam cum
Filio MARIA.*

*O pulcherrima inter mulieres,
omnes mei amores ardent Tibi.*

*Soli Parenti Virgini mei calent
amores. Hic nulla pars Cupidini:*

L

fædi

fœdi procul calores.

*Una es Formosa mea, Amica
mea, Columba mea.*

*Amo te, quæ tam formosa, mea
Gemma, mea Rosa.*

*O Mater pulchra dilectionis, for-
ma, reforma amores meos.*

*O Clemens, ô Pia, ô dulcis Vir-
go, MARIA!*

*Glorifico, veneror, Te Maxima
& Optima Matrum.*

*Tu letitia Israël, Tu honorifi-
centia populi DEi, Tu gaudium
universæ terra.*

*Tu es illa Speciosa, qua nulla
est pulchrior.*

*Tu es illa Victoriosa, qua nul-
la est fortior.*

*Tu es Gratiiosa, qua nulla est
dulcior.*

*Exaltata es S. DEi Genitrix
super choros Angelorum ad cele-
stia regna.*

Tonate

virgini lau-

Pulchra

lagna es.

Omni d

audes an

Mater

Monstr

rate Ma

Adte c

Vitam

utum: ut

per collate

HYMN

Quem

Colu

Trinam r

Claustrum

Cui lux

Deserviu

Perfusa

Gestant

Tonate celi desuper; & date
Virgini laudem.

Pulchra es, & amabilis nimis!
Magna es, & laudabilis nimis!

Omni die dic *MARIÆ*, mea
laudes anima.

Mater DEi, memento mei.

Monstra te esse Matrem. Mon-
strate Matrem.

Ad te clamamus exules filij Eva.

Vitam presta puram; iter para-
tutum: ut videntes JESUM, sem-
per colletemur.

HYMNUS MATUTINUS

Quem terra, pontus, sidera,
Colunt, adorant, predicant,
Trinam regentem machinam,
Claustrum *MARIÆ* bajulat.

Cui luna, sol, & omnia,
Deserviunt per tempora,
Perfusa celi gratia,
Gestant Puella viscera.

Beata Mater munere,
Cujus supernus Artifex,
Mundum pugillo continens,
Ventricis sub arca clausus est.

Beata celi nuntio,
Fœcunda S. Spiritu,
Desideratus gentibus,
Cujus per alvum fusus est.

JESU tibi sit gloria,
Qui natus es de Virgine,
Cum Patre & almo Spiritu,
In sempiterna secula. Amen.

ALIUS.

Mundi deliciae salvete,
Virgo, & proles Virginis,
Salvete millies, JESUS & MARIA.

Tu rubus ardens es, MARIA:
Ureris & non combureris,
Nam rubi flâma est Filius MARIE.

Tu Arca fœderis, MARIA:
Corruptionis nescia,
Sed Arcæ Manna est Filius MARIE.

Tu

Tu radix Jesse es, MARIA:
 Virgo & Virga florida,
 Sed virga Flosculus Filius MARIAE.

Tu Thronus regius, MARIA:
 Divinae artis Specimen,
 Sed Throni Salomon Filius MARIAE.

Tu Dei Templum es, MARIA
 Non ictus in Te resonat,
 Sed Templi Ara est, Filius MARIAE.

Tu mundi Oculus, MARIA:
 Luna & Sole clarior,
 Pupilla oculi Filius MARIAE.

Tu mundi calum es, MARIA:
 Quo bonum omne clauditur,
 Sed celi Gaudium Filius MARIAE.

Tu celi Janua, MARIA:
 Per Te in calum via est,
 Sed Clavis januae Filius MARIAE.

Tu mundi Corculum, MARIA:
 Amoris domicilium,
 Sed cordis Centrū est Filius MARIAE

Cor meum valeas, MARIA:

Te Vita DEUS animat,

Tu JESU, Anima cordis mei, Vale.

HYMNUS VESPERTINUS

Ave maris Stella,

DEi Mater alma,

Atq; semper Virgo,

Felix celi Porta. &c.

ALIUS.

M.ARIA celi gaudium, ter-
ra delictum,

Te placet affari: sat nequis amari.

Tu pectore capto & animo raptō,

Me totum vendicas.

Os tuum merus Hortulus; sed
in hoc hortulo.

Sunt dua formosæ, tua labia Rose;

Ex illis, per illas, sermonem distillas

Plus quàm Rosaceum.

Si tua spectem lumina, sunt duo
sidera:

Ex quibus amœna sub luce, serena,

Quot spicula jadis, tot vulnera facis

Vivit

Vivit qui tangitur.

Tu omni flore pulchrior, excel-
lis omnia:

Tibi lilia soli, conchylia sali,
Argentea, aurea, gemmea poli
Cedunt & sidera.

MARIA meum gaudium, quod
corde nutrio:

Incendium grave sed blandum & suave,
Ab! Divi augete, excipiam letè
Diducto pectore.

Post DEUM, mihi omnium Vo-
torum meta es:

Dum spero, dum spiro, MARIAM requiro
Hac spiculo jacto & vulnere facto,
Mi rapit animam.

LECTIO SPIRITUALIS.

De Invocatione DEiparæ Vir-
ginis.

Ex Homil: 2. S. Bernardi su-
per Missus.

Loquamur pauca & super hoc

Nomine (MARIA) quod interpretatum *Maris Stella* dicitur, & Matri Virgini valde convenienter aptatur. Ipsa namq; aptissimè sideri comparatur. Quia sicut sine sui corruptione sidus suum emittit radium: sic absq; sui læsione Virgo parturit Filium. Nec sideri radius suam minuit claritatem, nec Virgini Filius suam integritatem. Ipsa igitur nobis illa stella ex Jacob orta: cuius radius universum orbem illuminat; cuius splendor & præfulget in supernis, & inferos penetrat, terras etiam perlustrans, & calefaciens magis mentes, quàm corpora, fovet virtutes, excoquit vitia. Ipsa inquam, est præclara & eximia Stella, super hoc mare magnum & spatiosum necessariò sublevata, micans meritis

tis, illu
quis te
proflu
& tem
per ter
tas ocu
ris, si n
insurga
ineutra
respice
Si irac
carnis
cufferit
RIAM
tate tu
ditate
pertern
forberi
byffo:
riculis,
bis M
AM in

tis, illustrans exemplis. O quis-
quis te intelligis in hujus sæculi
profluvio, magis inter procellas
& tempestates fluctuare, quàm
per terram ambulare: ne aver-
tas oculos à fulgore hujus fide-
ris, si non vis obrui procellis. Si
insurgant venti tentationum, si
incurras scopulos tribulationum:
respice Stellam, voca MARIAM.
Si iracundia, aut avaritia, aut
carnis illecebra, naviculam con-
cusserit mentis; respice ad MA-
RIAM. Si criminum immani-
tate turbatus, Conscientiæ fœ-
ditate confusus, judicij horrore
perterritus, barathro incipias ab-
sorberi tristicitiæ, desperationis a-
byssis: cogita MARIAM; In pe-
riculis, in angustijs, in rebus du-
bijs MARIAM cogita, MARI-
AM invoca. Non recedat ab o-

re, non recedat à corde, & ut impetres ejus orationis suffragium, non deferas conversationis exemplum. Ipsam sequens non devias; ipsam rogans, non desperas; ipsam cogitans non erras; ipsa tenente non corruis, ipsa protegente non metuis; ipsa duce non fatigaris; ipsa propitiâ pervenis: & sic in temetipso experiris; quàm meritò dictum sit: *Et Nomen Virginis*
MARIA.

DIGRESSIO

*In Poloniam, Litvaniam,
 & Prusiam.*

POlonia regnum, & M. Ducatus Litvania, ut olim Sparta, non tam moenium mole, urbiumq; munitione, quàm fortibus viris, splendoreq; Nobilitatis gloriantur; cujus summum, & vitâ charius, decus est *Aurea Libertas*, & affinis ipsi liberi oris facundia, qualem

lem vel in
 mo regum,
 rat, ac Rex
 quenti splen
 natores regi
 rat Starovo
 se distincto
 latinos, Ca
 ores; uti tu
 rii, Thesaur
 & Curia.

Amplitu
 periti nonn
 tiam incola
 Sed vel inc
 quò ad Ele
 pum Marti
 fluant mult
 lia Solius
 nonnulli
 riq; numer
 mi millibus
 tum è mill
 Adde subd
 sticorum,
 fos: adde

lem vel in medio Latio quæsieris. Nemo regum, in Europa tam latè imperat, ac Rex Poloniæ: nemo tam frequenti splendidoq; stipatur Senatu. Senatores regni, opibus potentes, numerat Starovolscius 147. quadruplici classe distinctos: scilicet in Episcopos Palatinos, Castellanos, & Officiales Majores; uti sunt Marechalli, Cancellarii, Thesaurarii Regni, M. Ducatus L. & Curia.

Amplitudini ditionis detrahunt imperiti nonnulli, objectantes infrequentiam incolarum, & copiam sylvarum. Sed vel inde facilè arguuntur erroris quòd ad Electoralia Comitata in Campum Martium prope Varsaviam confluant multò plura, quàm centum millia Solius Nobilitatis. Quamvis verò nonnulli tenuioris sint fortunæ: pleriq; numerosis gaudent subditis, plurimi millibus; non pauci justum exercitum è millibus suis scribere possunt. Adde subditos Spiritualium, Ecclesiasticorum, Religiosorum, sanè numerosos: adde incolas civitatum, Judæos,

Tartaros &c. Anno 1697. initio in M. Ducatu Litvaniæ censu, inventi sunt 257254. Foci eorum tantum qui ad Contributiones publicas tenentur. Ubi Ecclesiastici, ubi Nobilitas, Milites, & famulorum agmina &c.? Deinde ad unum Focum, quot spectant capita? Olim Magno Duci Litvaniæ non erat operosum, trecenta & amplius hominum millia in aciem educere: quæ potissimum suppeditabat Vilna metropolis.

Alter non levior error est Geographorum, qui nescio quem antiquorum secuti, eadem nunc facie representant Poloniam Litvaniamq; , qua olim squallebant: cum interea, allaborante cultiore tempore, longè alium induerint cultum, præsertim ante ruinas, in quas à Moscho & Sveco nuper sunt conjectæ; è quibus sensim, nec rarò cultiores, emergunt. Non desunt sua decora Cracoviæ, non eæ jam lignea Vilna; habet quibus superbiat, magnifica palatia regum sedes Varsavia: quin tota regio passim aulis nobilium, ceu
cam-

campus amœnus vernantibus flosculis,
est distincta. Quod scribitur: Litvani-
am adiri non posse nisi hyemali tem-
pore vel ignorantia est, vel impudens
maledicentia. Quamvis enim non de-
sunt loca quædam palustria; quanta hæc
pars Litvaniæ? Commeamus ultro ci-
troq; quovis anni tempore: nec audî-
tur de funeribus demersorum viatorû.

Sed missis hisce imperitorum ine-
ptijs, lustremus cursim memorabilia
Poloniæ: Salisfodinas Bochnenses &
Veliscenses, ubi marmorum loco
columnæ salis eruuntur; fodinas ni-
tri apud Visliciam, cupri & carbo-
num apud Tentinum; chalybis apud
Podolentiã; ferri apud Olstiniã &
alibi; plumbi & argenti (imò & au-
ri) in Palatinatu Cracoviensi & Sen-
domiriensi; marmorum omnis gene-
ris colorum apud Seleciam. Invisa-
mus Cracoviæ Basilicam D. Stanislai
Ep. M. ubi se offerent duo ex soli-
do argento altaria, alterum à Sigif-
mundo I. Rege, alterum ab Anna
regina constructum. Observemus: ut

in eadem Ecclesia nunquam est silentium, sed semper alternantibus choris, diu noctuq; resonant DEI laudes; & inter centum quotidiana sacrificia, octo sint cantata; inter mille & 18. templa Diocesis Cracoviensis, novem sint Collegiata. Ipsos miremur harum regionum agros eâ frumenti copiâ abundantes; ut fere tantum varijs emporijs importetur, quantum alendæ Europæ sufficit.

Cætera prætereuntes tandem in *Prussiam* nos recipiamus: regionem scilicet, quam Natura & Ars singulari studio excoluisse videntur; ut jam certent fœcunditas agrorum atq; lacuum plurimorum, cum frequentia & elegantia civitatum; volucres cæli cum piscibus maris, industria hominum cum naturæ sagacitate, Prussia Brandeburgica cum Polona, Portus opportunissimi cum navium copia, Regiomontum cum Gedano, Elbinga cum Thorunio: ubi ejectis ex ædibus sacris Sanctorum lipsanis, in heterodoxo Gymnasio civitatis religiosè

Digre

tiôsè asser
tole in tab
majori adm
niensis Episc
mp. Princip
atholicorum

E

In Asia

India div
cis Gang
gem Illam
nac multis
ta, nunc f
usq; discrim
meretur, fl
solum maxi
utpote au
veterum E
num è 4.
cris Literis
ejus latitud
quinq; m
Oritur è
& per Imp
Indostan

giosè asservantur duæ Ciceronis Epistolæ in tabulis cereis scriptæ. At majori admirationi est: quòd Varmiensis Episcopatus, Episcopo S. Rom. Imp. Principe inclytus, in medio A-catholicorum, vigeat incorruptus.

EXCURSIO

In Asiam ultra Gangem.

India dividi solet in eam, quæ est cis Gangem, & quæ est extra Gangem. Illam lustravimus Feriâ quintâ; hæc multis sæculis Europæ fere ignota, nunc spectanda venit. Ipse utriusq; discriminator Ganges spectatorè meretur, fluminum Asiæ totius non solùm maximus, sed & opulentissimus, utpote aurifer & gemmifer. Multi veterum Patrum censuerunt, esse unum è 4. Paradisi fluminibus, in sacris Literis *Phison* dictum. Minima ejus latitudo est duorum, maxima quinq; milliarium Germanicorum. Oritur è montibus Tartariæ magnæ, & per Imperium magni Mogolis quod *Indostan* dicitur, illabitur in vastum Oceanum.

Oceani Orientalis Sinum, qui ab eo Gangeticus dicitur. Debet id orbis Europæus inclytæ Lusitanorum nationi; quòd postremis hisce sæculis ipsi innotuerunt etiam extrema Indiæ ultra Gangem, imò ipsa à tota continente avulsa Japonia.

Celebriora ultra Gangem regna sunt Bengala, Pegu, Siam, Camboia, Tunquin, Cocincin, Chersonesus Malacensis, deinde Imperium Chinense.

Bengala paret nunc Magno Mogoli: incolas habet omnibus vitijs scatentes, sed quæ putant omnia elui, si in flumine Gange, cujus originem è Paradiso ducunt, se lavent. Non admittuntur autem ad hoc lavacrum, nisi priùs certo pretio regi persoluto.

Regnum Pegu vastum est & opulentum: ingens ibi elephantum copia, qui fame cicurantur. Incolæ colunt duos Deos, bonum & malum: Christiani quoq; nonnulli reperiuntur.

Siam regnum ad 300. miliaria extenditur in longum, ad 160. in latum;

nego-

goriatione
s populis
is, operã
te JESU t
a ibidem
lùm bapti
n per leg
mo Alex
ialem detu
esiz gaudi
ge, success
ni fidem &
romoveban
ssit. Eleph
tur, ad pr
Malacensis
ta, finitima
ropolis ejus
agnata an
ta ab Hol
nagnaq; mi
ndiarum A
erius: sexce
umeravit
efunctus n
Nam corpu

Excursio in Asiam &c. 236

negotiatione cum Chinenſibus & alijs populis dives. Ante paucos annos, operâ Miſſionariorum è Societate JESU tam feliciter res Chriſtiana ibidem proceſſerat. ut rex non ſolum baptiſmum ſuſceperit, ſed etiam per legatos ſuos pontifici Maximo Alexandro VIII obedientiam filialem detulerit. Sed breve id Eccleſiæ gaudium fuit. Deſuncto enim rege, ſucceſſor ejuſdem Gallos omnes qui fidem & negotiationem ſuam ibi promovebant toto regno faceſſere juſſit. Elephantes bis mille alere dicitur, ad prælia doctos.

Malaceniſis Chérſoneſus, Aurea dicta, finitima eſt Siamenſibus. Metropolis ejus Malacca à Luſitanis expugnata anno 1511. ſed hiſ adempta ab Hollandiſ anno 1641. Multa magnaq; miracula ibi operatus eſt Indiarum Apoſtolus S. Franciſcus Xaverius: ſexcentra intra paucos meſes numeravit Epiſcopi Vicarius. Etiam deſunctus non deſijt eſſe beneficus. Nam corpus ejus Malacam delatum è San-

è Sanciano insula, sævissimam pestem illico extinxit, ac veluti tot mortuos suscitavit, quot vivos servavit. Aureæ nomen obtinuit ea Península, tum ab auri fodinis, quibus abundat, tum à perpetuo vere, & negotiatorum ex tota Asia concursu.

Camboyæ regnum, Siamonfi terminum, incolas habet minus male, quàm alibi moratos, Mahometis seclæ addictos. Homicidia, furta, adulteria ibi nulla; plebeij unâ contenti sunt uxore.

Tunquinum & Cocincina provinciæ fuerunt Imperij Chinenfis: sed jam excusso jugo regna sunt, cum ea tamen conditione; ut quovis triennio congruis muneribus Imperatorem colant Sinensem. In Cocincinam illatum semen Evangelij 1614 insignes fructus tulit; quos etiam persecutionis bruma acrior non decoxit. Anno 1663 & seqq. non pauci sanguine proprio purpurati cælum sunt ingressi. In regno Tunquin insonuit tuba Evangelij primùm anno 1626.

tan-

tantumq; valuit in animis indigenarum: ut ad annum 1639 fere centum millia ad Christum transierint, eiq; mirâ constantiâ adhæserint, sæpiùs proscriptis Evangelij prædicatoribus. Singularis est in hac gente propensio ad pietatem, aliasq; virtutes, præsertim Castimonix studium.

China, seu Imperium Sinense, grande quoddam compendium est totius Asiæ, & fere orbis terrarum, præsertim hac ætate, qua Tartariam quoq; Magnam complectitur, & jam magna ex parte Christianum est. China ipsa ultro 600. millia Germ: à regno Siam & Funquin protenditur usq; ad Oceanum: latitudine fere pari. Separat illam à Tartaria portentosus murus totidem milliarium, 60. pedes altus, 15. latus; qui per montes, vales, prærupta, & vasta flumina ab Oriente in Occidentem æquabili tractu excurrit. Centena millia præsidiorum assistebant perpetuo eidem muro, ad arcendos Tartaros. Nihilominus hi, non violentâ invasione, sed ultro-

ultroneâ invitatione ad compefcendos rebelles quosdam, occuparunt imperium Sinenſe circa annum 1640. Domitis enim rebellibus, laboris ſui non aliud admiferunt præmium, quàm ipſum imperium, quod etiamnum poſſident. Unde potentiffimus in orbe terrarum princeps nunc eſt Imperator Sinenſis, cùm etiam Tartariæ Magnæ in qua inter alia Catayæ regnum ampliffimum, dominetur. Rei Chriſtianiæ commodior eſt Tartarorû gubernatio & jam modernus Imperator edicto publico, quod per annos 100. impetrari non poterat, copiam fecit per totum regnum prædicandi & ſuſcipiendi Evangelium, admiſſis etiam Epifcopis duobus, quorum unus in regia Pekinenſi, alter in Nanchinenſi reſidet Fidelium centena millia numerantur, Populi autem in Sinis tanta eſt frequentia, ut perpetuæ nundinæ videantur; tanta urbium, civitatum, caſtellarum &c. copia, ut totum regnum urbis unius frequentiffimæ, pulcherrimæ, ordinatiſſi-

tiſſimæ, &
 rat, & jure
 Roma ol
 Omnia Sinen
 Natura hic p
 Aſiam den
 e, ampliffim
 argenti, gen
 ſulæ. Præci
 ientis, ubi p
 ctus matur
 atra in qua
 rneo vaſtil
 aſtiche, ca
 antum fodi
 r cum infi
 atum, præ
 hillorum
 Bar, Mana
 celebris,
 ve & Philip
 emas occup
 à Philippo
 runt. Sede
 bs: Sinis v
 ſulæ majo

natissimæ, & cultissimæ, speciem præferat, & jure ipsi applicetur quod de Roma olim cecinit Propertius.

Omnia Sinenſi cedant miracula terræ:

Natura hîc posuit, quidquid ubiq; fuit.

Asiam deniq; commendant plurimæ, amplissimæ & feracissimæ auri, & argenti, gemmarum, aromatum &c, Insulæ. Præcipuæ sunt *Ceyla* delicia Orientis, ubi perpetuò florent, simulq; fructus maturos gestant arbores *Summatra* in qua elephantes procerissimi; *Borneo* vastissima, abundans thure, mastiche, camphora, auri & adamantum fodinis; *Lava* major & minor cum insulis Molucensibus, aromaticum, præsertim piperis & caryophyllorum feracissimis. *Celebes macassar*, *Manara*, margaritarum piscatu celebris, *Amboinum*, *Banda*, *Maldive* & *Philippine* insulæ: quarum postremas occuparunt Hispani anno 1546 & à Philippo II. rege Hisp. denominarunt. Sedes Proregis est Manila urbs: Sinis vicinæ & subjectæ sunt insulæ majores *Haynan* & *Formosa*
mi-

minores *Sancianum*, morte & sepulchro Indiarum Apostoli S. Francisci Xaverij, celebrata, & *Macaum* seu *Amacaum* insigni Lusitanorum emporio, è quo velut arce ptoeunt in Sinas Operarij Evangelici, famosissima Austrum versùs jacet *Nova Guinea* & *Nova Hollandia*: sed nondum constat; an sint Insulæ vel Peninsulæ

Insularum autem omnium in tractu Oceani Chinenfis, *Japonia* nobilissima est. Italiam aliquantò amplitudine excedit; à Lusitanis circa annum 1539 vel 1542 detecta, dividitur in regna, seu potiùs provincias & territoria 68. quorum domini, principes & reges unum venerantur Imperatorem, cujus sedes urbs Meacum est. Ingenio vivaci & acuto sunt Japonenses, moribus culti, at armorum studiosissimi. Xacam & Amidam venerantur Deos, quorum ministri Bonziji dicuntur, quorumq; potissima prædicatio in fanis & scholis est: *Omnia sub calo esse. Nihil.* Primus Evangelij Christi præco in Japonia insonuit S. Fran-

Excursio
anciscus Xa
irq; Ecclesia
ous & forti
n. Non e
ente & Oc
aa Christi
asq; perfec
constantia
anc usq; di
torum præ
um victore
temtrioner
// seu Iedz
atum; quo
ila Americ
ondum con
ELENCO
ad Loca p
P Rænot
quibus
admodum v
varijs regio
eademq; lec
cias, vel
representa

Franciscus Xaverius anno 1549. instituitq; Ecclesiam zelosissimis Confessoribus & fortissimis Martyribus inclytam. Non est alia regio in toto Oriente & Occidente novi Orbis, in qua Christi fideles tam graves diuturnasq; persecutiones pari fortitudine & constantiâ tolerârunt, tolerantq; in hanc usq; diem, ab anno 1587 inauditorum præteritis sæculis tormentorum victores. Ultra Japoniam Septentrionem versus, jacet regnum *Iesso* seu *Iedzo*, ferocissimis populis habitatum; quod an insula sit, vel peninsula Americæ Septentrionali annexa, nondum constat.

ELENCHUS ITINERUM

ad Loca præcipua Orbis terrarū.

PRænotandum circa Milliaria, quibus distingui solent viæ: illa admodum varia esse non tantum in varijs regionibus; sed etiam in una eademq; secundum varias ejus provincias, vel territoria: prout distinctè repræsentat Ricciolus lib. 2. Geograph.

graph. cap. 8. v. g, Italicum Milliare aliud est Romanum, aliud Bononiense; aliud Ravennaticum, Antonitanum &c. Vetus Romanum milliare constabat passibus mille; unde etiam denominationem accepit. Passus autem Romanus constabat pedibus 5; Modernū autē Milliare Romanū continet solū Passus Rom. antiquos

²
984. Bononiense 1266 - Ravennaticū verò 3833

³
juxta computum Riccioli cit. Cæterum quando simpliciter ponitur Milliare Italicum sine addito Romanum vel Bononiense, &c. intelligitur passim Bononiense, quod correspondet quartæ parti Milliaris Polonici, Prutenici, & Germanici communis.

Milliare quo Galli vias suas metuntur, dicitur Leuca, constatq; circa Parisios, Rhemosq; in Normandia, Britannia superiore, & apud Andes duobus milliaribus Italicis cum dimidio: At in Britannia inferiore, Burgundia, Lotharinga, Arvernia superiore

riore apud Bituricenses & Lugdunenses miliaribus 3. Italicis: quibus constare etiam Leucam Lusitanam & Hispanicam tradit ex pluribus Ricciolus cit. Vulgo dicitur Leuca Hispanica & Gallica esse Iter unius Horæ impigri Viatoris pedestris.

Germanicum commune Milliare (qualia 15. continentur in uno Gradu Circuli maximi) similiter Pruthenum, Litvanum & Polonicum (non multum enim hæc differunt) æquivalet 4 Italicis communibus, 5. Romanis. His prænotatis.

In Italia itur Romam v. g. Tridento per Veronam, Mantuam (aut Mirandulam) deinde Bononiam, Imolam, Faventiam, Forum Livi. Cæjenam, Vrbinum, Pontem Centesimum & Civitatem Castellanam. Quod iter Bononiâ Romam usq; continet Mill. Italica 243. juxta recentius Itinerarium Bononiense. Si devotionis causâ Loretanam S. Ædem invisere placeat: Bononiâ itur Cæsenam ut sup: deinde Ariminum, Pisaurumi Fanum,

Sinigalliam, Loretum. Huc Bononiâ numerantur 152. mill. Ital. Laureto Romam 131 per Maceratam, Spole- tum, Narniam, & civitatem Castellanam. Brevius sed magis impeditû iter est per Tusciam & Florentiam, numeranturq; Bononiâ Romam mill. 194 tantum; postæ verò 21. Româ Neapolim sunt 122. Messanam in Sicilia 231. Rursus Bononiâ Lucam 63. Mediolanum 130 Mediolano Genuam 84, Bononiam verò Veronâ 98. Bononiâ Venetias 111 mill.

In Germania itur Viennam Austriæ v. g. ex Polonia & Silesia, per Vratislaviam, Nissam, Olomucium, Brunam. Numerat autem Martinus Zeidlerus in Itinerario Germ. ac Polon. Uratislaviâ Olomucium, 32. mill. Germ. inde Viennam 20. Uratislaviâ Pragam 26. inde Viennam 37. Viennâ Græcium in Styria 23. inde Goritium 37; hinc Venetias 24. Viennâ Villacum 25. Posonium in Hungaria 10. inde Cassoviam 48. hinc Varadinum 20. hinc Clausenburgum 14. hinc Al-

Albam Juliam 7. Viennâ Strigoni-
um 24. hinc Budam 9. Augu-
stâ Vindelic. Ingolstadium 9.
hinc Ambergam 12. hinc Egram 11.
hinc Francofurtum ad Oderam 46.
Pragâ Norimbergam per Pilsam 30.
Norimbergâ Ratisbonam 16, hinc Mo-
nachium 16. Augustam Vindel. 17.
hinc Oenipontem 20. hinc Tridentū
18. Coloniâ Antverpianam 29. hinc Le-
odium per Namurum 15 Antverpiâ
Augustam Vindel. per Bruxellas 101.
Pragâ Dresdam 17. Lipsiam, 26 Lint-
zium 24 Salisburgum 13.

In Gallia, juxta Itinerarium Ultra-
jecti editum 1654, Parisijs Rotoma-
gum Leucæ Gallicæ 19. hinc ad Por-
tum Gratiaë 17 Parisijs Sueffionem 19
Rhemos 34 Metas 71 Nivernium 48,
hinc Lugdunum 39. Parisijs Aurelia-
num 33 Carnutum 18 Alenconium 52
Burdegalâ Mediolanum Santonum 22
Aginum 20. hinc Tholosam 19 hinc
Narbonem 22 hinc Montem Pessu-
lanum 16. hinc Avenionem 15. Mas-
siliam 23 hinc Forum Iulij 23. hinc

Niceam 10 Avenione Lugdunum 44
hinc Taurinum 57 Genevam 23 Di-
uisionem 38 Basileam 38.

In Hispaniam, juxta Itinerarium
Ultrajecti 1630 editum, Narbonâ Bar-
cinonem per Perpignanum & Gerun-
dam, Leucæ Hispan. 51 hinc Derto-
sam 22. hinc Valentiam 21. hinc Ca-
ravacam 30. hinc Acci 19 hinc Gra-
natam 11, hinc Cordubam 21. hinc Hi-
spalim 21 hinc S. Lucar. 14 hinc Ga-
des 12. Hispali Vlyssiponem 62. hinc
Salmanticam 88 hinc Vallisoletum 48.
hinc per Segoviam Toletum 55 hinc
Sarguntiam 38. inde Cæsaraugustam
30. Toletum Madritum 11. Alicantem
62. Cordubam 4. hinc Hispalim 22.
hinc Malacam 26. & inde tandem
Gades 27.

Ex Itinerario Hierosolymitano a-
pud Ricciol cit. c. 14. Constantino-
poli Nicomediam mill. Italica 62 hinc
Ancyram Galatiæ 258. hinc Tharsum
Ciliciæ 343, hinc Antiochiam 141.
hinc Tyrum 174. hinc Cæsaream Pa-
lestinae 73 inde Hierosolymam 116.

Ex

Ex Lusitan
gando Vly
llitaria Ital
rectiore it
miel Barto
alaccam 2
guile con
licis) num
câ in Molu
â fere 6000
nicorū ad C
lligo, in qu
uot est emp
s) à Malac
italicis) à Ja
Goâ Româ
cciter 2000
Iter ex His
les seu An
Hispaniolam
am Ovetan
editus circi
ortunitaten
Hispaniolam
as Hispan.
eu Novam F

Ex Lusitania in Indias Orientales navigando Vlyssipone Goam, conficiunt milliaria Italica 15000. etiam quando rectiore itinere navigatur, tradit Daniel Bartolus Tom. 1. Asiae. Goam Malaccam 2100. leucas, (quarum singulae constant tribus milliariibus Italicis) numerat Turfellinus. Malaccam in Moluccas 1100. Goam in Japoniam fere 6000. Ex itinere Legatorum Iaponicorum ad Gregorium XIII. Pont. Max. colligo, inquit Ricciolus cit. lib. Macaui (quot est emporium Lusitanorum prope Sinas) a Malacca distare 1500 milliariibus (Italicis) a Iaponia vero per Malaccam & Goam Romam usque censita fuisse milliaria circiter 21000.

Iter ex Hispania in Indias Occidentales seu Americam: ac imprimis in Hispaniolam, juxta Gonzal. Fernandum Ovetanum est dierum 35. aut 40. reditus circiter 50. ob ventorum importunitatem. A portu Hispalensi ad Hispaniolam numeravit Columbus leucas Hispan. 1200. Rupellam in Canadam seu Novam Franciam Iosephus Bressanus

ponit leucas 900.

IN POLONIA Varfaviâ Cracoviam
36. Lublinum 22. hinc Leopolim 30.
hinc Camenecum 32. Varfaviâ Sen-
domiriam 26. Gneznam 30. Califfium
32. Pofnaniam 40. Plociam 20. Pulto-
viam 7. Ravam. 18. Czeftochoviam 35.

IN LITVANIA & PRUSSIA vide
in Schemate A.

Advertendum verò Computū mil-
liarium supra numeratorum non esse
initum juxta Mappas Geographicas,
quæ passim tum inter se tum à viatorū
sensu dissident; sed juxta peritorū rela-
tionem & experientiam. Hi autem cū
passim non sint minus scrupulosi in de-
finiendo milliariū numero: subintelli-
gendum communiter, Tot circiter esse
milliaria; seu plus minus; ad eum modū
quo Theologi volunt numerū peccato-
rū graviorū exprimi in Confessione Sa-
cramentali.

COROL-

CORO

Proponun

Casuum

A N Itine

proprijs

esp. Loquer

um actu ext

. de leg. c. 3.

Sc comm.

articularis

psi non sub

ta comm

Constit: in o

dicenti non

Dixi: Lo

iter suscipi

cecesim sua

tet legem v

tio servand

gatione tal

&c. Sumit

Ex tenore

lum nemin

COROLLARIUM I.

Proponuntur Resolutiones
Casuum quorundam circa
Itinerantes.

I.

AN Itinerantes teneantur Legibus proprijs suæ Diœcesis, seu Territorij?
Resp. Loquendo per se non tenentur, dum actu extra versantur. *Suarez lib. 3. de leg. c. 32. cum Panorm. Navarro &c comm.* Quia potestas Legislatoris particularis non extendit se ad terras ipsi non subjectas. *Theologi & Canonistæ comm ex cap. Ut animarum de Constit: in 6 ibi.* Extra territorium jus dicenti non paretur impunè.

Dixi: Loquendo per se. Nam si quis iter suscipiat extra territorium, vel diœcesim suam, eò tantùm sine: ut evitet legem v. g. jejuniij in suo territorio servandi; non evadit liber ab obligatione talis legis *Vasq. Salas, Rebell. &c.* Sumitur ex cap. *Sedes & cap. Ex tenore de rescript: ubi dicitur: Dolum nemini patrocinari debere, Refert*

quoq; Card de Lugo *lib. 1. Respon. Moral.* authenticum Breve Urbani VIII quòd non sit legitimum matrimonium, quando sponsi extra suum domicilium aliò commigrant, eo solùm animo, ut ibi (ubi Tridentinum Conc: receptum non est) contrahere possint sine assistentia Parochi & testimonio requisitorum.

Ut quis licitè & impunè agat contra Statutum proprii territorij vel Diocesis necesse est, ut & ipse qui operatur contra legem seu statutum, & actio ejus, & res circa quam operatur vel cui aliquid per statutum debetur, sint extra territorium statuentis. *Barbosa in cap. A nobis il. primo de sent. Excomm: Svar de leg: c. 32. n. 8. & comm: Jurisp: & Theol.* Hinc si quis existens extra territorium suum, delinquat tamen in ipso v. g. Sagittâ emissâ occidendo hominem; tenetur lege & pœnis proprijs sui territorij. Et contra si quis existens in proprio territorio, missâ sagittâ occidat hominè existentem extra suum territorium

adhuc
territorij. Iden
flis omittat
territorio exer

Itinerant
s particul

qua
Itinerantes
loco figur
ntur legibu
liloci, L. 29
fn. de for
autem qu
se domicili
tatio per d
rna in tali
m inhabita
rpetuò ibi
ificavit; de P
bb. Joan: A
iturq; l. 27
alem. In for
ennium tra
nitur anim

rum adhuc tenetur lege & pænis sui territorij. Idem est, si quis alibi existens omittat actionem, quam in suo territorio exercere deberet.

II.

An Itinerantes obligentur Statutis particularibus locorum, ad quæ veniunt!

Iterantes quàm primùm in aliquo loco figunt domicilium, statim tenentur legibus & consuetudinibus talis loci. *L. 29. C. Ad municipalem & cap. fin. de foro compet. & comm. DD.* Ut autem quis censeatur alicubi fixisse domicilium, non requiritur habitatio per decennium, aut alia diuturna in tali loco: Sed sufficit, quòd eum inhabitare incœperit cum animo perpetuò ibi degendi. *Fagnan. in c. significavit; de Parochis n. 44. cum Hostien. Abb. Joan. Andr. & c. alijs comm. Sumiturq; l. 27. § Celsus C. ad municipalem.* In foro externo civili post decennium transactum in loco, præsumitur animus perpetuò ibi manendi,

nisi manifesta in oppositum argumen-
ta præsumptionem elidant. Quoad le-
ges & consuetudines Ecclesiasticas om-
ninò absonum est & repugnans com-
muni sensui atq; praxi: ut diu com-
morantes in aliqua Diocesi vel civi-
tate, non teneantur illis, cum contra-
hant ibi quasi domicilium. Tenentur
itaq; legibus & consuetudinibus talis
loci, Advenæ, volentes ibi commo-
rari notabili parte anni: & quidem
tenentur statim à prima die accessus;
cum ut notat Cardinalis, statim fiant
Parochiani ratione talis voluntatis. Et
ita tenet Sanch. *lib. 3. de Matr. disp. 18*
cum Paludano, Rosella, Sylvest.

Tam Peregrini, quàm Vagi tenen-
tur legibus & consuetudinibus Con-
tractuum, vigentibus in loco per quem
transeunt, & in quo contrahunt. *Ita*
comm. DD. Item legibus, latis princi-
paliter & directè in bonum proprium
illius loci. *Bartol. l. 1. n. 21 C de sum-*
ma Trin. Baldus ibidem Abb. Sanch. &c
Item illis legibus, quæ similes sunt ex-
tantibus in proprio domicilio. *Palauus*
disp.

disp. 1. de leg. pun. 24 § 3 cum Suar. Salas, Bonac. Sanch. l. 3. de Matr. disp. 18. n. 3. Item illis legibus loci per quem transeunt, quæ sunt juris communis, etiam si in loco domicilij ipsorum vigorem non habeant, propter inductam consuetudinem contrariam. *Palao alijq; citati proximè.* Item legibus Pœnalibus, si ibi delinquant: *cap. Postulasti de foro comp.*

Ad alias à prædictis diversas leges & consuetudines proprias locorum, per quæ transeunt, probabilius est, Peregrinos forenses, similesq; Viatores, non teneri per se. Sed ad summum per accidens, ratione scandali vel alterius incommodi emergentis. *Præposit. Archidiacon. Hostien. Geminian. Turrecrem cum Glos. in cap. Quæ contra dist. 8. Ex Theologis Paludan. Sylvest. Tolet. Azor. Thom. Sanch. cit. Joan. Sanchez disp. 54. Select. innumeros alios referens.* De Vagis oppositum probabilius sentiunt. *Sanch. Azor, Salas, Bonac. Suar. & alij: cum alias nullius absolute loci propriis tenerentur legibus,*

gibus, utpote qui nullibi domicilium habent.

III.

De Itinerantibus quoad Jejunium.

Alexander VII. inter Propositiones à se prohibitas posuit hanc n. 31. *Excusantur absolute à præcepto jejuniij omnes illi, qui iter agunt equitando; utcunq; iter agant, etiamsi iter necessarium non sit, & etiamsi iter unius diei consiciant.*

Bene tamen, & communiter excusantur à Jejunio, qui pedibus iter faciunt longius: v. g. leucarum sex (leuca sumitur pro itinere unius horæ impigri Viatoris) ut complures docent apud Rodriq. tom. 2. qq. Reg q. 100. a 3. seu per magnam diei partem, ut ait Buf l. 3 tr. 6, dub. 2. n. 3. cum Sanch. & Filliuc. Iter pedestre leucarum in Belgio excusare, testatur Archdekin P. 3. tr. 5. c. 3. Potest tamen esse itinerantis debilitas, vel itineris asperitas, vel quid simile, ut etiam ex breviori spatio excusetur, ad arbitrium viri prudentis: ut rectè notat Bassæus v. Jejunij-

nium n. 7
entes, non
oluribus di
specialis
D. comm.

De Itinera

IN Bulla
no Sanct
edere: ut,
tri, non pos
um, quod
ar nihilomi
am legitim
ur Impoten
alis ex diff
gravi. Gob
20. & seqq
onem ad or
a concessio
addit: Grat
etiam ad ille
ster Rom. l
Iud effectiv
præparatio
2, Dum Jub

junium n. 7. Equites, vel curru iter agentes, non excusantur à Jejunio, nisi pluribus diebus sic iter faciant: vel nisi specialis debilitas interveniat; *DD. comm.*

IV.

De Itinerantibus quoad Jubilæum.

IN Bulla Jubilæi Romani pro Anno Sancto solent Pontifices concedere: ut, qui legitimâ causâ impediti, non possunt perficere iter Romanum, quod aggressi sunt, potiantur nihilominus Jubileo. Porro per causam legitimam non solum intelligitur Impotentia physica, sed etiam Moralit ex difficultate vel damno valde gravi. Gobat Tract: de Jubil. c. 4. n. 20. & seqq. extenditq; hanc resolutionem ad omnes Jubilei favores in Bulla concessos. Benzoni lib. 3. c. 11. addit: Gratiam Jubilei solere extendi etiam ad illos, qui post præparationem ad iter Rom. legitimè impediuntur ad illud effectivè aggrediendum. Intelligit præparationem non remotam tantum.

2. Dum Jubilæus conceditur alicui Pro-

vinciæ vel regno, vel civitati, extenditur ad omnes etiam advenas & peregrinos illuc venientes. *Card. de Lugo disp. 127. n. 126. Gobat cit. c. 13 n. 87 testaturq; de praxi 3.* Dum ad sua redeunt Viatores conceduntur ipsis, duæ hebdomadæ pro Jubileo. 4. Si ante profectionem promulgatus fuit apud ipsos Jubileus: possunt Conditiones exequi alibi (etiam ubi non est promulgatus Jubileus) v. g. confiteri apud electum à se confessarium approbatum, communicare, jejunare, eleemosynas dare. Quia per præsentiam tempore promulgationis acquisiverunt Jus ad lucrandum Jubileum, quod non tam locale, quàm Personale est *Idem cum Lug. Diana Laym.* Ecclesiæ tamen visitari debent ibi, ubi promulgatum jam est Jubileum, & Ecclesiæ designatæ à Loci Ordinario. *Idem 5.* Si iter faciens pervenias ad locum, in quo Jubileum celebratur: frueris illo æque ac incolæ, sive perveneris illuc ante, sive primùm post publicationem Quia Promulgatio semel facta perseverat, &

operati
itum. Ita
neri te
aliud t
nunicer
ne offer

De trine

om

S. Ag
lar
absolver
sis, in q
ex Decr
poenit. e
non tam
solutio.
2. E
subdito
solvere
habent
ctus ex
tiosi. B
Sanch.
de Pos
cit. n.

& operatur per totum tempus præfinitum. *Iidem.* Ex dictis sequitur: Non teneri te ratione Jubilæi differre iter in aliud tempus: Siquidem Bulla communiter sine distinctione vel restrictione offert gratiam iter agentibus.

V.

De Itinerantibus quo ad Absolutionem Sacramentalem.

I. **S**acerdotes itinerantes sive sæculares, sive Regulares, non possunt absolvere pœnitentes alterius Diœcesis, in qua approbati non sunt. Patet ex Decreto Urbani VIII. apud Lug. de pœnit. disp. 21 S. 2. n. 29. Esset autem non tantum illicita, sed invalida absolutio.

2 Episcopi & Parochi possunt suos subditos etiam in aliena Diœcesi absolvere Sacramentaliter, tum quia jus habent in eas personas; tum quia actus exercendus non est fori contentiosus. Bassæus V. Absolutio n. 18. cum Sanch. Reginal. Diana. Et habet Suar. de Pœnit. disp. 28. sect. 6. n. 4. Lugo cit. n. 37.

3. Re-

3. Religiosi approbati in una diœcesi, dum proficiscuntur in aliam, non possunt ibi Sacramentaliter absolvere etiam illius diœcesis pœnitentes sæculares, in qua approbati sunt, antequam approbentur à Loci Ordinario ejus diœcesis, ad quem venerunt. Ita expresse habet Clementis X Constitutio, incip. *Superna Magni Patrisfam.* Proinde Religiosi dum transferuntur ad aliam Diœcesim, quàm primùm procurent Approbationem ab ejus Loci Ordinario, ut possint excipere ibi Confessiones sæcularium; vel eam petant à Superiore suo, si hic habet ab Episcopo delegatam ad id potestatem.

4. Quando inter Religiosos peregrinantes unus est Sacerdos, peccata deponenda sunt apud ipsum à cæteris, etiam quando alius aliquis ejusdem Religionis Sacerdos occurrit in via. In domibus tamen Religionis suæ, per quas transeunt possunt etiam confiteri Confessario alicui domestico. Quod si non habeant inter se Sacerdotem suæ Religionis, possunt cuicumq; Sa-

cer-

erdori (nisi
nis regula
nfiteri: (n
lâm requiri
ffionibus) C
46 & seqq. c

e Itinerant
onem

Itinerant
Ibg referv
ossunt in ali
enerint, ab
acerdore ibi
is illi non s
topo hujus V
reperint ite
is: nimiru
bsolvi à quo
is suus patre
casus fuerit
enerunt, dic
unt absolvi
em in reserv
diœcesis. Bal

cerdoti (nisi aliud statuat alicujus Ordinis regula) etiam non approbato confiteri : (nam approbatio Episcopi solùm requiritur pro sæcularium confessionibus) Gobat de Sacram. tr. 7. n. 646 & seqq. cum Suar. & aliis.

VI.

De Itinerantibus quoad Absolutionem à Reversatis.

I. Itinerantes sæculares obnoxij Casibus reservatis suo proprio Episcopo, possunt in aliena diœcesi, ad quam venerint, absolvi ab iisdem à quovis Sacerdote ibi approbato: si tamen casus illi non sint etiam reservati Episcopo hujus Diœceseos, & ipsi non susceperint iter in fraudem reservationis: nimirum ut alibi possint liberius absolvi à quocunq;, nemini enim dolus suus patrocinari debet. Si verò illi casus fuerint etiam in hac, ad quam venerunt, diœcesi reservati: non poterunt absolvi, nisi ab habente potestatem in reservata ab Episcopo ejusdem diœcesis. Bassæus V. Casus reservati n.

9. cum Suar tom. 4. disp. 30. sect. 1. Navar. Cajet. Henriq. Reginald Diana, Filiuc.

2. Religiosi itinerantes dum in via absolvuntur à peccatis, non absolvuntur à Reservatis, nisi cum onere sistendi se Superiori loci, ad quem pertinent: DD. Comm.

3. Subjungo *Casus Episcopis* reservatos: ut in varias Dioceses incidentibus in promptu sint.

Casus Reservati Episcopis in Regno Poloniae.

1. Hæresis. 2. Apostasia 3. Homicidium voluntarium. 4. Raptus Virginum. 5. Injunctio violenta manuum in parentes cum eorum læsione 6. Violenta Virginitatis oppressio. 7. Incestus cum consanguineis. 8. Item cum Monialibus. 9. Incendium malitiosum. 10. Simonia. 11. Adulterium notorium 12. Sortilegium.

Et generaliter omnia delicta quæ excommunicationem majorem à Canone, vel ab homine latam annexam ha-

habent, & omnes alij excessus prædictis graviore.

*Casus Reservati Episcopo Vilnensi
in Synodo Anni 1613.*

1. Hæresis. 2. Lectio librorum Hæreticorum, qui ex professo tractant de dogmaribus Fidei. 3. Perjurium in judiciis publicum. 4. Falsificatio sigillorum & Chyrographorum. 5. Falsum testimonium in judiciis, scripto & voce dantium. 6. Sodomia. 7. Bestialitas. 8. Incestus cum consanguinea, vel affine in primo gradu. 9. Violatio Virginum. 10. Raptus cujuscunq; mulieris, multò magis alienæ uxoris. 11. Homicidium deliberatè voluntarium: & ad illud operam & consilium navantes. 12. Parentum percussores. 13. Incendiarij. 14. Peccatum Clericorum piis legatis non satisfacientium. 15. Ad beneficia curata ordinariè non residentium sine facultate Episcopi.

In Synodo Anni 1669 additi præter dictos immediatè Casus isti.

1. Cri-

I. Crimen magiæ, veneficiorum, incantationum, Divortia inter conjuges procurantium, foventium. 2. Suppellectilem post intestatos Sacerdotes rapientium, aut viliora pro melioribus supponentium.

CASUS EPISCOPALES
in Diœcesi Culmensi & Pomezaniæ ex Synodo Anni 1641.

Qui facit incestum, destorans, aut homicida, sacrilegus, Patris percussor, vel sodomita, Transgressor Voti, perjurus, sortilegusq; Et mentita fides, faciens incendia, prolis Oppressor, blasphemus, hereticus, omnis adulter, Cum bruto coeans, Iudæa, sive Pagana, Aut cum commatre, seu nata spiritali, Conjugis in mortem machinans, sacris Sabutens His simul usuram jungas publicam vel occultam Pontificem super his semper devotus adhibis.

Archipresbyteris tamen solis potestatem faciemus ab illis, quatenus occulti sunt, laicos utriusq; sexûs absolvendi. Quatuor exceptis; Homicidis, Opprimentib; pueros, Hæreticis, & Excommunicatis, quos remitti ad nos volumus. Ad publicam etiam Pœnitentiam Parochi eos, qui publicè peccaverint, cohortentur. CA-

CASUS EPISCOPALES
in Diœcesi Varmiensi ex Syno-
do celebrata sub Illustrissimo Si-
mone Rudnicki Anno 1612.

1. **P**ercutiens Clericum levi percu-
sione: *svadente tamen diabolo.* 2.
- Percutiens Parentes suos. 3. Homici-
da. 4. Procurans maleficia inter con-
juges, ne coire possint. 5. Procurans
abortum vel sterilitatem in se vel in
alia. 6. Oppressor liberorum suorum.
7. Machinans in mortem uxoris aut
uxoricidium committens. 8. Clericus
qui bello interfuit. 9. Si corpore e-
normiter vitiatus sine dispensatione
celebravit sacra, sive irregularis. 10. Si
quis Clericus coivit cum ea quam ba-
ptisavit vel in confirmatione tenuit
vel cujus confessionem audivit. 11. Si
Clericus fuit bigamus vel in Sacerdo-
tio contraxit matrimonium. 12. Si
quis committit peccatum contra natu-
ram sive sodomiticum. 13. Coitus in
Ecclesia 14. Contrahens matrimonium
post sponsalia prius contracta & jura-
mento

mento firmata cum alia vel alio. 15. Oppressor Virginis. 16. Qui cum Monacha vel quæ cum Monacho rem habuit. 17. Incestus seu copula carnalis vel matrimonium inter propinquos, affines & spirituales, consanguineos & compatres. 18. Mulier alienum partum marito pro ipsius vel suo supponens. 19. Clericus excommunicatus majori excommunicatione celebrans vel Sacramenta administrans. 20. Clericus admittens excommunicatum ad audienda divina. 21. Clericus absolvens excommunicatum sine facultate vel in casibus prohibitis præterquam in mortis articulo. 22. Excommunicatus & cum eo sciens communicans in divinis. 23. Sepeliens excommunicatum in templo & cæmeterio. Celebrans in altari non consecrato vel si celebrat sine sacris indumentis aut sine corporali vel si celebrat non jejunus. 24. Celebrans in loco interdicto. Bis baptisatus. 25. Baptisans proprium filium extra imminentem mortis necessitatem vel tenens

jeun-

eundem ad baptismum aut Confirmationem. 26. Qui revelat confessiones aliorum. 27. Contrahens matrimonium post votum castitatis 28. Clericus ordinatus sine licentia sui Episcopi vel per saltum promotus. 29. Si quis illegitimus sine dispensatione beneficium accepit vel ad sacros Ordines promotus est. 30. Abutens Sacramentis vel rebus Sacris & Sacramentalibus ad profanos vel illicitos usus. 31. Fautores & receptatores hæreticorum, propagantium hæreses 32. Habentes & legentes scienter libros hæreticos. 33. Qui cum hæreticis in cultu divino vel circa administrationem Sacramentorum communicavit. 34. Simoniaca labes. 35. Rem sacram pecunia comparans aut vendens 36. Absolutus in mortis articulo à Casu Episcopali vel Papali si postquam convaluit non representavit se Ordinario suo nec ejus autoritate denuo absolutus est. 37. Sacrilegus & adjutor ejus. 38. Raptor aut usurpator bonorum Ecclesiasticorum. 39. Violans Ecclesias & immunita-

nitates earum 40, Incendiarius, etiam antè denunciationem 41. Publicè blasphemus. 42. Qui publicè crimen usuræ perjuriivè commisit. 43. Falsarius literarum & publicæ monetæ. 44. Incantatrices, sortilegi, malefici.

Apræmissis Casibus, dum occulti sunt, omnes approbati absolvere possunt: exceptis Homicidis, Opprimentibus infantibus, Excommunicatis, & Hereticis.

BENEDICTIONES VARIÆ.

Petantur subinde ab Itinerantibus Sacerdotibus Benedictiones variæ: quas ne ob defectum Ritualis omitti contingat; subjungo aliquas ex probatis Ritualibus excerptas.

BENEDICTIO ORDINARIA AQUÆ.

V. Adjutorium nost: R Qui fecit &c. Deinde fit Exorcismus salis.

EXorciso te Creatura Salis, per DEUM † vivum, per DEUM † verum, per DEUM † sanctum, per DEUM, qui te per Elisæum Prophetam in aquam mitti

mitti iussit, ut sanaretur sterilitas aquæ, ut efficiaris sal exorcisatum in salutem credentium: & sis omnibus te sumentibus sanitas animæ & corporis: & effugiat atq; discedat à loco, in quo aspersum fueris, omnis phantasia, & nequitia, vel versutia diabolicæ fraudis, omnisq; Spiritus immundus adjuratus per eum, qui venturus est judicare vivos & mortuos, & sæculum per ignem. *Resp. Amen.*

OREMUS.

Immensam Clementiam tuam Omnipotens æterne DEUS, humiliter imploramus, ut hanc Creaturam Salis, quam in usum generis humani tribuisti, bene † dicere, & sancti † ficare, tuâ pietate digneris, ut sit omnibus sumentibus salus mentis & corporis: & quidquid ex eo tactum, vel respersum fuerit, careat omni immundità, omniq; impugnatione spiritualis nequitiae. Per Dominum nostrum &c.

Exorcismus Aquæ, & dicatur sine Oremus

EXorciso te Creatura Aquæ in nomine DEI † Patris Omnipotentis,

N

& in

& in nomine JESU † Christi, Filij ejus Domini nostri, & in virtute sancti † Spiritus, ut fias aqua exorcisata ad effugandam omnem potestatem inimici & ipsum inimicum eradicare, & explantare valeas cum Angelis suis Apostolicis, per virtutem ejusdem Domini nostri JESU Christi, qui venturus est judicare vivos & mortuos & sæculum per ignem. *Resp* Amen.

OREMUS.

DEUS, qui ad salutem humani generis, maxima quæq; Sacramenta in aquarum substantia condidisti: adesto propitius invocationibus nostris, & elemento huic multimodis purificationibus preparato, virtutem tuæ bene † dictionis infunde: ut creatura tua mysterijs tuis serviens, ad abigendos dæmones, morbosq; pellendos, Divinæ gratiæ sumat effectum: ut quidquid in domibus, vel in locis fidelium hæc unda resperferit, careat omni immunditiâ, liberetur à noxa: non illic resideat spiritus pestilens, non aura corrumpens: discedant omnes

mnes insidiæ
quid est, quo
tantum in
ne hujus aqu
er invocati
is expetita
onibus defen
trum JESUM
lic mittat Sa
dum Cr
commisitio S
t in Nomin
spiritus † Sa
Vers. Do
Resp. Et c

DEUS inv
superabi
per magnifi
versæ domi
inimici rugie
nostiles nequ
te Domine tu
precamur ad
turam Salis
as, benignu

omnes insidiæ latentis inimici, & si quid est, quod aut incolumitati habitantium invidet, aut quieti, aspersione hujus aquæ effugiat, ut salubritas per invocationem Sancti tui Nominis expetita, omnibus sit impugnationibus defensa. Per Dominum nostrum JESUM Christum &c

Hic mittat Salem in Aquam, in modum Crucis, dicendo semel.

Commistio Salis & Aquæ, pariter fiat in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.

Vers. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum Spiritu tuo.

OREMUS

DEUS invictæ virtutis auctor, insuperabilis imperij Rex ac semper magnificus triumphator: qui adversæ dominationis vires reprimis: qui inimici rugientis sævitiam superas: qui hostiles nequitias potenter expungas: te Domine trementes & supplices deprecamur ac petimus, ut hanc creaturam Salis & Aquæ dignanter aspicias, benignus illustres, pietatis tuæ ro-

Na re

re sanctifices: ut ubicunq; fuerit aspersa, per invocationem sancti tui nominis infestatio immundi Spiritus abigatur, terrorq; venenosi serpentis procul pellatur, & presentia Sancti Spiritus nobis misericordiam suam poscentibus, ubiq; adesse dignetur. Per Dominum nostrum IESUM Christum &c. Amen.

Antiphona.

Asperges me Domine hyssopo & mundabor, lavabis me, & super nivem dealabor. Miserere mei DEUS secundum magnam misericordiam tuam. Gloria Patri, &c

Asperges me, *reperatur.*

V. Ostende nobis Domine misericordiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.

OREMUS.

EXaudi nos Domine Sancte, Pater Omnipotens, æterne DEUS, & mittere digneris Sanctum Angelum tuum de cælis qui custodiat, foveat, protegat, visitet, atq; defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. A. Præ-

Præsta no
hac aqua
oris, integri
tis, securit
nem fidei.
nostrum.

BE

V. Adju*R.* Qui f*V.* Domi*R.* Et cu**C**reator
generi

largitor a

mitte Spiri

benedictio

N. ut arma

onis, illis,

ad corpor

telam.

sum Chris

A

PRæsta nobis quæsumus Domine,
 hac aquâ aspersis, sanitatem cor-
 poris, integritatem mentis, tutelam sa-
 lutis, securitatem spei, corroboratio-
 nem fidei. Per Christum Dominum
 nostrum. R. Amen.

BENEDICTIO COMMUNIS.

V. Adjutorum nostrum &c.

R. Qui fecit cælum & terram.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Creator & conservator humani
 generis dator gratiæ spiritualis,
 largitor æternæ salutis, tu Domine
 mitte Spiritum S. tuum, cum superna
 benedictione † super hanc creaturam
 N. ut armata virtute cœlestis defensi-
 onis, illis, qui eâ fruuntur, proficiat
 ad corporis & animæ salutem ac tu-
 telam. Per Dominum nostrum JE-
 sum Christum &c. Amen

Aspergat aquâ benedictâ.

N₃

Bene-

Benedictio depulsiva Maleficiorum
& Incantationum.

Sacerdos stolâ amictus, & Incantatum, sive maleficio affectum hominem, vel animalia ante se habens, aut si locus incantatus est, in eo stans paratâ aquâ & thure, vel herbis benedictis, devotè sic oret:

V. Adjutorium nostrum &c.

R. Qui fecit cælum & terram.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Ave Maria. Credo.

V. Domine exaudi orationem &c.

R. Et clamor meus &c.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

DEUS Cælorum, Terræ, & Maris, & omnium quæ in eis sunt, Conditor & Moderator: qui Sathanam extollentem sese adversus mentem tuam unâ cum asseclis ipsius sicut fulgura de cælo præcipitasti: & Ministrorum ejus Magorum Pharaonis, Moyli servo tuo resistentium incantationes & maleficia inefficacia reddidisti: te supplices
ora-

oramus ut incantationes, præstigia & maleficia huic famulo tuo (huic famulæ) (vel huic loco) (vel his creaturis) improba fraude dæmonum, (meritis peccatorum nostrorum fortaſſis) intenta & inſiſta omnipotenti virtute tua, & clementi bonitate dimoveas, avertas; & itidem inefficacia reddas, quâ tyrannide eorum liberati, tibi Domino DEo nostro expeditiùs ſerviamus & nomen ſanctum tuum ſtudioſiùs celebremus. Per Dominum noſtrum JESUM &c.

OREMUS

Domine JESU Chriſte Fili DEi vivi, qui de ſinu Patris in terras deſcendiſti, ut opera diaboli diſſolveres, & diſcipulis tuis dediſti poteſtatem calcandi ſerpentes, & ſcorpiones: te ſupplices precamur, ut eos ipſos antiquos ſerpentes atq; dracones diabolos, qui in hoc famulo tuo (hac famula tua) (vel in loco) (vel in his Creaturis tuis) tyrannidem ſibi uſurpant, pedibus familiæ tuæ potenter ſubjicias, & opera eorum, quæ addu-

Et incantationibus & maleficiis hominis mente corrupti & sibi dediti in perniciem servi tui, (vel fervorum tuorum.) machinantur & exercent, divinâ clementiâ & virtute tuâ dissolvas & inefficacia reddas. Qui cum eodem Patre tuo, & Spiritu Sancto DEUS unus regnas, in sæcula sæculorum. Amen.

EXORCISMUS.

EXorciso & adjuro vos maledicti diaboli, quicumq; & quotquot estis; qui adducti, incantationibus, maleficiis & nefariis artibus hominis vobis addicti, hominem hunc, (vel locum hunc,) (vel has creaturas,) perniciosè vexatis & exagitatis: ut hinc statim cum omnibus præstigiis, & maleficiis vestris discedatis, nec ullam vobis deinceps potestatem (in hunc hominem) (vel in hunc locum,) (vel in has DEi creaturas) usurpetis. Hoc autem non mea virtute vel meritis, vobis præcipio: sed in nomine DEi Omnipotentis, Patris, † & Filii, † & Spiritus † Sancti: & in virtute Sanctæ † Crucis &

mor-

Co
mortis Dom
telas omnis
vestra in hor
DEi enervat
lite ergo &
te locum DE
pera vestra
misericordia
ligitus DEi,
ncantatione
cujus virtut
Pauli Apost
in Elyman
trum (ad q
batis) conve
Iustinam in
Cypriano, v
vos nunc e
tentis, qui v
cipitavit: P
ritus † Sanct
His di
locus, vel j
tate & ma
& suffren
dictarum la

mortis Domini nostri, per quam potestas omnis tenebrarum & tyrannidis vestra in homines, & omnes creaturas DEi enervata & exinanita est. Recedite ergo & fugite hinc illico, & date locum DEi potentiae dissolventis opera vestra maligna, per immensam misericordiam suam. Increpet in vos digitus DEi, qui Magorum Pharaonis incantationes inefficaces reddidit, & cujus virtutem tunc agnovistis, cum Pauli Apostoli imperio vim vestram in Elymam magum mancipium vestrum (ad cuius nutum multis nocebatis) convertistis, & cum in Sanctam Justinam incantante, & vos urgente Cypriano, nihil profecistis: Sit super vos nunc etiam terror DEi Omnipotentis, qui vos in ignem aeternum precipitavit: Pater, † & Filius, † & Spiritus † Sanctus, Amen.

His dictis aspergatur homo, vel locus, vel jumenta, & pecudes incantatae & maleficiatae aqua benedicta: & suffitu thuris vel herbarum benedictarum lustrentur, sive incensentur.

*Ut efficacior sit hæc Benedictio: iuvabit,
quantum fieri poterit, Sacrificium Di-
vinum, & pridie Jejunium in eundem
finem.*

BENEDICTIO AQUÆ
SANCTI P. IGNATII.

*V. Adjuvatorum nostrum in Nomine
Domini,*

R. Qui fecit Cælum, & terram.

V. Sit nomen Domini benedictum,

R. Ex hoc, nunc & usq; in sæculum.

V. Domine exaudi orationem meam,

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

OREMUS.

Domine Sancte Pater Omnipotens
æternæ DEUS, qui benedictionis
tuæ gratiam agris infundendo cor-
poribus; facturam tuam multiplici pi-
etate custodis, ad invocationem No-
minis tui, benignus assiste (interce-
dente B. IGNATIO Confessore tuo)
ut famulos tuos ab ægritudine libera-
tos, & sanitate donatos dexterâ tuâ e-
rigas,

rigas, virtute confirmes, potestate tuearis, atq; Ecclesiæ Sanctæ tuæ cum omni prosperitate restituas. Per Dominum nostrum IESUM Christum Filium tuum, &c. Amen.

†††

Benedic † Domine hanc Aquam, ut sit remedium salutare generi humano, & per intercessionem B. IGNATII, cujus reliquæ in eam immerguntur, præsta, ut quicumque ex illa sumpserint, corporis sanitatem, & animæ tutelam percipiant. Per Dominum nostrum &c. Amen.

DEUS qui ad majorem tui Nominis gloriam propagandam, novo per B. IGNATIUM subsidio militantem Ecclesiam roborasti, concede propitius, ut ejus auxilio, & imitatione certantes in terris, coronari cum ipso mereamur in cælis. Qui vivis & regnas, &c.

Reliquiæ merguntur initio Benedictionis, usq; ad finem.

BENEDICTIO AQUÆ
S. FRANCISCI XAVERII
INDIARUM APOSTOLI.

V. Adjutorium nost: *R.* Qui fecit &c.

V. Dominus vobiscum,

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

DEUS, qui ad salutem humani generis, maxima quæq; Sacramenta in aquarum substantia condidisti, adesto propitius invocationibus nostris: & elemento huic multimodis purificationibus præparato, Virtutem tuæ bene f dictionis infunde, & præsta per invocationem Sancti Nominis tui, & intercessionem S. FRANCISCI XAVERII Indiarum Apostoli, cujus reliquæ in hanc aquam immerguntur, ut quicumq; ex ea sumpserint, corporis sanitatem, & animæ tutelam accipiant. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

OREMUS.

DEUS, qui ad illuminationem gentium B. FRANCISCUM Indiarum

rum

rum Apostoli
um gloriâ de
us meritis, &
te, quam do
es, & in ch
fficaces, Per
um Christum

COROL

PAR

seu Brevis E

Qui habitat i

PRO SOLATI

QUOR

Excitat nos

hoc Psalm

Opt. Max. sic

constanter fo

numeris & g

biq; expositi

declinanda,

tis virium, n

petit: necess

corda, vota

mus in cælu

rum Apostolum elegisti, & miraculo-
rum gloriâ decorasti, concede, ut e-
jus meritis, & intercessione, & in Fi-
de, quam docuit, inveniamur stabi-
les, & in charitate, quam exercuit
efficaces. Per Dominum nostrum JE-
sum Christum &c.

COROLLARIUM II.

PARAPHRASIS

seu Brevis Explanatio Psalmi 90.

Qui habitat in adjutorio Altissimi &c.

PRO SOLATIO ITINERANTIUM, IMÒ
QUORUMVIS FIDELIUM.

EXcitât nos Psalmographus divinus
hoc Psalmo ad eximiam in DEUM
Opt. Max. fiduciam concipiendam, &
constanter fovendam Cùm enim in-
numeris & gravissimis, semper & u-
biq; expositi simus periculis, ad quæ
declinanda, vel propulsanda nec sa-
tis virium, nec prudentiæ nobis sup-
petit: necesse est, ut oculos, manus,
corda, vota, suspiria, & voces leve-
mus in cælum ad eum, qui gratiosè
N 7 vult,

vult, & facile potest, nos juvare, atq; etiam è portis inferi eruere. Ad id nobis persuadendum, miram habet efficaciam pulcherrimus hic Psalmus: cujus virtute agnitâ, ordinavit Ecclesia S. ut singulis diebus in Officij Divini Completorio decantetur, seu recitetur, ad propulsanda pericula nocturna. Cum autem diurna non sint minora, si non majora: valde expedit, eum etiam manè, præsertim à Viatoribus, meditatè recitari. Sed jam audiamus Psalmographum præcipientem:

PSALMUS.

¶ I. *Qui habitat in adjutorio Altissimi*, mente devota, & corde puro, in ipso spem suam omnem & fiduciam reponendo: *in protectione DEI commorabitur*, gaudebitq; fidei & Omnipotentis Protectore per omnem vitam suam.

2. *Dicet Domino*, postquam in omnibus necessitatibus suis expertus fuerit constantem ejus protectionem: *Susceptor meus es tu*; qui me ab hominibus desertum gratiose suscepisti; &

refu-

Coro
fugium me
DEUS me
sembo in cu
hominum,
3. Quoniam
eo venantiu
fissime infid
minus dete
rum, libera
vero, quo fa
in interitu
4. Sic confi
em erga se l
onem, prom
uberius eju
veritate. S
i, & sub per
llitâ vel ac
andine vel
o alas suas,
as Omnipote
rti defendet
es tua.
5. Sicut cir
quando jam
b alis, sed pu

refugium meum, in omni tribulatione; *DEus meus!* quid extra Te volo? *& sperabo in eum*, potius, quàm in filiis hominum, in quibus non est salus.

3. *Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium*, qui diu noctuq; callidissimè insidiantur animæ meæ: sed Dominus detexit, & dirupit laqueos eorum, liberavitq; me etiam à verbo *aspero*, quo famam meam lacerarunt, & in interitum meum conjuraverunt.

4. Sic confitenti homini justo divinitam erga se benevolentiam & protectionem, promittit Propheta ulterius & uberius ejusdem auxilium in omni adversitate. *Scapulis suis obrumbtabit tibi, & sub pennis ejus sperabis*. Instar gallinæ vel aquilæ, imminente imbre, grandine vel milvo, colligentis pullos sub alas suas, colliget te sub scapulas suas Omnipotens Protector, in brachio forti defendet te, nec confundet te spes tua.

5. *Scuto circumdabit te Veritas ejus*. Quando jam non delitescendum erit sub alis, sed pugnandum cominus cum hoste;

hoste; scutum, seu clypeum tibi præbebit inexpugnabilem, quo undiq; te-
garis, & omnia hostium tela retundas
victor. Hunc autem clypeum tibi
præbebit *Veritas ejus*. Nihil enim ef-
ficacius est ad retundenda, refringenda,
& extinguenda etiam ignita ho-
stium tela, Veritate oraculorum divi-
norum, quibus DEUS probis in ipso
sperantibus, promisit tutelam suam &
salutem æternam; Improbis supplicia
æterna. *Non timebis à timore noctur-*
no. Sic armatus & protectus, dormies
securus, tanquam in paterno ejus si-
nu, nihil timendo eorum, quæ noctur-
no tempore timeri solent, ut insidiæ,
mors repentina, dæmonum infesta-
tiones, &c.

6 *Asagitta* quoq; *volante in die*, non
timebis: quando scilicet te inimici
tui vi aperta aggredientur, & venena-
tis linguæ jaculis configere, atq; cõfi-
cere laborabunt, neq; *à negotio per am-*
bulante in tenebris, timebis: sive hoc ne-
gotium tibi facessere voluerint, lemures
seu spectra nocturna, sive cõmessatores,

tores,

tores, aut grassatores, sive prostituta lupæ, & quidquid est, quod diè lucemq; odit ac fugit. Non deniq; terrorem patieris *ab incurſu & demonio meridiano*; ab otio, ſomnolentia, Baccho, & Venere: quæ demonia infeſtiora eſſe ſolent tempore meridiano; ut patet in ipſo Davide.

7. *Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis*, ingruente vi tentationum, ſolicitantium & trahentium ad lapſum: *ad te autem non appropinquabit tentator, DEO arcente*; ſed à longè fremet & tabeſcet; tu autem in tanta hominum ſtrage, exultabis victor in DEO JEſu tuo.

8. *Veruntamen oculis tuis considerabis*, attentius eos figendo in tragicum & miſerabile objectum: *& retributionem peccatorum videbis*; qui non poſuerunt in DEO ſpem ſuam, ſed ſperaverunt in divitiis ſuis, vel poſuerunt carnem brachium ſuum, vel contra DEUM roborati ſunt &c. Non protrahetur vindictæ executio in ſæcula, ſed ipſe retributionem horribilem, æquiſſimam tamen, videbis.

9. Quoniam dixisti DEo, Tu es Domine spes mea, & Altissimum posuisti refugium tuum; potentiam autem & auxilium hominum non existimasti validius baculo arundineo: stabis infractus etiam inter mundi ruinas.

10. Non accedet ad te malum quod te evertat; sed ut vincas in bono malo. Tentatio erit tibi in majorem proventum: Et flagellum, quo castigari solent improbi protervi & incorrigibiles, non appropinquabit tabernaculo tuo, in quo domicilium sibi fixerunt Justitia & Pax, nec locum habet iniquitas.

11. Quoniam Angelis suis mandavit de te ut custodiant te in omnibus vijs tuis. stupenda dignatio! DEus mandavit; & Angelis suis cæli principibus, mandavit; & de te homuncione misero, vili terræ vermiculo mandavit: ut custodiant te, à primo conceptionis momento, ad ultimum instantis vitæ; in omnibus vijs tuis, indefessi comites, invicti præsidarij, officiosissimi ministri.

Cor
12. In man
s? saccum
nt in mani
regiam c
ronandum
quàm leviss
e forte offer
7. Atqui f
endida qu
etiosè pha
t, non DE
oris in te s
quàm pr
miliat, ut
13. Super
labis, & co
em, Angel
lùm non
um: sed e
stias victor
tu fidus ac
rotectione
st in mun
ro & glor
ossit. Audi
14. Quor

DEO, Tu es
 unum posui
 tiam autem
 non existim
 in eo: stabi
 undi ruina
 te malum
 s in bono
 bi in mayo
 m, quo cast
 ervi & in
 quabit tiber
 icilium sibi
 nec locum

12. *In manibus portabunt te: luteum vas? saccum hunc stercoreum? Portabunt in manibus suis. Quò portabunt? Ad regiam cælestem gloria & honore coronandum. Quomodo portabunt? Quàm levissimè, & circumspèctissimè: Ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.* Atqui hoc sufficeret, portari te splendida quapiam lectica, vel equo pretiosè phalerato. Homini sufficiebat, non DĒo, divitias & delicias amoris in te sui demonstrare volenti. Vide, quàm pretiosus sis DĒo! Angelos humiliat, ut te exaltet.

s suis man
 te in on
 dignatio!
 suis cæli pr
 e te homin
 armiculo ma
 à primo ce
 ultimum i
 ijs tuis, in
 esidiarij, of

13. *Super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem & draconem.* Angelicis manibus delatus, non solum non impinges in lapidem obvium. sed etiam insidiantes tibi feras bestias victorioso pede calcabis. Quamdiu fidus adhaeris DĒo, & in ejus protectione commoratus fueris, nihil est in mundo, quod non serviat lucro & gloriæ tuæ, quod terrori esse possit. Audi DEUM ipsum pollicentem:

14. *Quoniam in me speravit, libera-*

bo cum, etſi jam conſumptus videbitur. Protegam eum, quoniam cognovit nomen meum, cognitione practica ſeu experimentalis, qua didicit: quàm ſuavis ſim, quàm potens, & fidelis in omnibus promiſſis meis.

15. *Clamabit ad me, in periculis & anguſtiis ſuis: & ego exaudiam eum, imò plùs præſtabo, quàm deſideret: eripiam eum ex tribulatione, periculis & faucibus hoſtium ſuorum; & glorificabo eum, ut ex adverſitate non ſolùm nihil capiat detrimenti, ſed plurimùm lucrì & ſplendoris. Deniq;*

16. *Longitudine dierum replebo eum: ut vitam vivat & annorum numero diurnam, & bonorum operum copiâ plenam atq; pretioſam; ac tandem oſtendam illi ſalutare meum, manifeſtando ei me ipſum in æterna beatitudine, ut facie ad faciem videat, amet, glorificet æternùm Salvatorem ſuum.*

Quid poſſumus deſiderare ampliùs? Hunc ergo planè Divinum Pſalmum, liquidiffimi pariter ac ſolidiffimi ſola-

tolentum,
quſiſ in
gia conſtit
irre exciten
Dam Adjut
u fiducia
v oriam, e
zuanam,

COROL

Iuſtria c

PROVI

circ

Dedi, ſeu p

pùs Diſtri

ſile ſit, diff

me, & puſill

pua ſolidam

Eum: conſ

ſer de eode

Empla,

Horum

eris Lite

n Parentis

tij plenum, juvat ab Itinerantibus, & quibusvis in aliquo discrimine & angustia constitutis, attentè recitari: ut in se excitent foveantq; solidam in DEum Adjutorem & Protectorem suum fiduciam, fiducia autem operetur victoriam, exultationem & gloriam æternam.

COROLLARIUM III.

Illustria quædam Exempla
PROVIDENTIÆ DIVINÆ
circa Itinerantes.

Dedi, seu potius delibavi, aliqua superius Distract: 10. Verum, cum non facile sit, diffidentiam nostram suppressere, & pusillanimitatem erigere, ut vitam solidamq; fiduciam concipiat erga DEum: consultum putavi, aliquot insuper de eodem argumento congerere Exempla.

I.

CHorum ducat celebris ille in sacris Literis Tobias Junior, Optimi Parentis non degener filius: quem
eo

eo honore dignata est Providentia Divina: ut ex Septem primis cali Principibus, assistentibus throno divino, Raphaëlem Archangelum, ipsi attribuerit Comitem viarum. Quid præstiterit Clienti sibi commissio Raphaëli, notum est ex Scripturis Divinis, & compendio recenset Tobias cap. 12. de gratitudine debita sollicitus, atq; deliberans cum patre. *Pater, quam mercedem dabimus ei, aut quid dignum poterit esse beneficijs ejus? Me duxit & reduxit sanum, pecuniam à Gabelo ipse recepit, uxorem ipse me habere fecit, & demonium ab ea ipse compefcuit, gaudium parentibus ejus fecit, me ipsum à devoratione piscis eripuit, te quoq; videre fecit lumen cali, & bonis omnibus per eum repleti sumus.* Ita Bonitas Divina per ministros suos consulit non solum necessitatibus proborum viatorum; sed etiam abundantia, honestæ voluptati, & dignitati.

II.

EX infinito recentium Exemplorum agmine præcedat, quod suppeditat

Lytæ-

Lyræus lib. 2. *Trisagij Mariani*. Religiosus ex Ordine Capuccinorū in Provincia Veneta, functus Guardiani ac Magistri Tyronum officio, facultatem sibi impetravit, Lauretanam DEiparæ Virginis ædem visitandi. Vix triduum processerat, cū sylvam obviam cum juniore Socio ingressus, aberrare cœpit à via: cumq; ingruente nocte, exitum nullum conspiceret, sub arbore pernoctare constituit. Sed Socius perspecta Senis infirmitate, noctis frigore, & repentinâ pluvîâ ingruente, lustrare cœpit viciniam, & clamore accolæ frustra accire. Tandem palpando in tenebris progressus, parietem domus alicujus offendit. Advocato igitur Socio Sene, ad portam deveniunt, excitatoq; pulsu campanæ, Janitori denuntiant: adesse par Capuccinorum Peregrinorum, qui nocte oppressi hospitium rogant. Respondet Janitor, se sine mora relaturum ad Dominam. Mox adest œconomus cum duobus ephēbis, geminas faces præferentibus, jussu Dominæ gratulans

Pere-

Peregrinorum adventum. Introducti in interiora Domus, reperiunt Dominam insigni formâ & Majestate spectabilem, in medio Conclavi mensâ humili ac viridi tapetiâ instratâ, quam bina candelabra ex argento affabre elaborata, illustrabant, assidentem, & nescio quas chartas pervolutantem. Visus Peregrinis, illa blandè arridere, saluum adventum gratulari, ac itineris adeò molesti causam inquirere. Cui Senior: Susceptam esse ad Domum Laurentianam Peregrinationem reposuit. Quò auditò; rectè equidem factum, intulit Domina, & digna Religiosis Viris pietas; eò vobis crastina die literas deferendas committam: ite nunc, vires reficite, & securi quiescite. Deducuntur itaq; ab œconomio ad cubiculum interius, mensâ, focò ac duobus lectis, cæterisque necessariis & commodis probè instructum. Nocte, commodè lauteq; traductâ, summò manè œconomum adeunt, Domina valedicturi: sed antè, ab eodem adjentaculum deducti sunt; quò sumptò, ad

ad Dominam admittuntur; quam Majestatem humanam prætergressâ venerabilem, & comitate singulari amabilem reppererunt eodem loco & situ, quò pridie. Gratias, quas, agere instituerunt maximas, interrumpens Dominam, de varijs sibi devotis Ascetis quaesivit accuratiùs, & eorum commemoratione, non parùm recreari visa est: mox literas tradidit Lauretum deferendas. Sic læti discessere Peregrini. Vix passus 50 fecerant; cùm desiderio cognoscendi Hominis, cui literæ essent inscriptæ, exterius involucrium evolvunt & non modò inscriptionem nullam, sed nec obsignatas deprehendunt. Quare iter relegere, ac de commisso defectu Dominam statuunt admonere. Sed, ô rem admirandam! nec domum reperiunt, nec ullâ isthic extitisse intelligunt. Unde literas perlegentes, inveniunt illas à DEIPARA V. scriptas ad ipsosmet. Quibus lectis, mirum quantâ ambo lætitiâ inceserint: actisq; DEO & DEIPARÆ gratiis, statuerunt rem fidò silentiò tenere, quò ad viverent.

Tandem Sacerdote post annos plures, animam agente, res tota per eundem Guardiano innotuit, traditaq; eidem epistola Mariana fuit: quam is ad totius Provinciae Præsidentem detulit; ab hoc, cum facultate R. P. Ministri Generalis, Duci de Camerino, ejusdem Ordinis Eximiae Benefactrici, data est, apud quam summo in honore habitis pluribus miraculis effulsit. Contigit res eo tempore, quò R. P. Clemens à Noto clavum Ordinis tenebat, quem tenuit ab Anno 1618 ad 1625. Porro Epistolæ Marianae hic erat tenor.

Venerande Pater

Agnita tua in me voluntate ac pietate, qua ferri te in eadem meam Lauretana liquidò perspexi; cum tibi desicerent omnia, sine quibus hæc vita ducitur; ego deesse nolui, sicut nec unquam, ubi tempus aut ratio postulârit, defutura sum.

MARIA Virgo,

Nimirum hæc est illa Mulier fortis & provida, Proverb. 31. quæ facta est quasi navis institoris, de longè portans panem

panem suum: & de nocte surrexit, deditq; prædam domesticis suis. Reclinemus, post DEum, spem nostram in sinum ejus maternum: & ipsa nos enutriet, & è periculis cunctis vindicabit.

III.

Expertus est non semel similem DEi: paræ V. gratiam & curam maternam Petrus Bastus, è S. J. Coadjutor religiosissimus. Adhuc ante initam Societatem peregrinanti ad quoddam illius templum, fessio atq; esurienti prandium ac cœnam ipsa dedit, locumq; ostendit ubi securus quiescere posset. Aliàs cum Salutationem Angelicam recitaret contra insultus dæmonum, à quibus terrebatur, Divina Mater intra brachia sua recepto, Asylum præbuit. Societatem ingressus, dum iter ageret cum alijs tyronibus, Sociam se adjunxit Matriona illustris cum Viro, atate ac specie venerando, atq; venustissimo Puerò. Cumq; sub noctem cœnam dedissent fessis, peregrini autem vehementer scire cuperent; quinam essent tam gratiosi & benefici Comites?

responsum acceperunt: Nos fundavi-
mus Societatem; & videri desierunt.
Nadasi in Anno dier. memorab. 1. Marij.

IV.

Subvenit Divina providentia sa-
tis lautè, inter alios etiam San-
cto Didaco iter facienti cum So-
cio ex obedientia. Fessis cum nulla
ocurreret civitas vel villa, ubi panis
fragmentum emendicarent: viderunt
repente in prato pulcherrimo expan-
sam mappam candidissimam, duos
quoq; panes illi impositos, cum pisci-
bus duobus: ad quorum condimen-
tum præstò erant aurea mala duo, vi-
num verò suavissimum ad sitim extin-
guendam & vires refocillandas. Sic
refecti, oculis viderunt, & manibus
palparunt veritatem illius oraculi.
*Psal. 54. Facta super Dominum cu-
ram tuam, & ipse te enutriet. Quam
sententiam viatici loco offerre sole-
bat Fratribus suis S. Franciscus. Cum
autem quidam, illius immemores, in
via non leviter affligerentur; quòd
longè lateq; circumspectantibus, nihil
occur-*

t: Nos fun
videri dese
monab. i. M
providenti
ios etiam
enti cum
llis cum
illa, ubi
arent: vide
errimo exp
ssimam,
ros, cum pi
m condim
mala duo
d si in ex
tillendas,
t, & mani
lius oracu
Dominum
triet. Qu
offerre so
nciscus. Cu
memores,
entur; qu
antibus, ni
occe

occurreret, unde vel bolum aridi pa-
nis sperarent: Angelus specie juvenis
se se illis adjunxit, quæsitq; cur ita
tristes incederent? Responsum in prom-
ptu habuerunt, & dederunt; quia ni-
hil ad comedendum habemus. Tunc
Angelus: O modicæ fidei! cur non
credidistis verbis Patris vestri, & fidi-
stis DEO? Adeste, & comedite. Et
obtulit eis duos panes miri saporis;
quos non solum familici, sed etiam
saturi, abliguriissent. Addidit autem
salis, seu acetii aliquid, dicens: In pœ-
nam dissidentia vestrae permisit DEUS,
ut nec frustulum panis inveniretis;
cùm aliàs etiam volucres cæli sagi-
net, impleatq; omne animal benedi-
ctione. *Lancic. Opuse. 13. lib. 4. n. 626.*
Et hæc plerumq; ratio est: cur DEUS
subtrahit annonam itinerantibus. Quod
si aliquando eam non suppeditat etiam
confidentibus: vel mentibus eorum,
latrante stomacho, lautius præbet e-
pulum cælestium solatiorum; vel ca-
piti pretiosissimam & immarcescibi-
lem parat Patientia coronam.

Non mensam tantum, verum & hospitium opportunum parat Providentia Divina viatoribus suis. In conversionis suae ad vitam perfectiorem primordijs, peregrinationem Hierosolymitanam susceperat S. Ignatius de Loyola, Societatis JESU Fundator; acceptaque benedictione ab Adriano VI Pontifice Max. Romam tendebat Venetias. Iter nactus est paribus aerumnis & solatiis refertum. Cum extrema voluntaria tamen, egestate conflictatus, a socijs & viribus corporis desertus, aegre trahebat animam: sed prope Patavium spectabilis illi factus Dux suus JESUS, non vires solum restituit corpori, sed etiam delicias animo, ea tamen moderatione: ut laeta cum tristibus, adversa cum prosperis alternarent. Pervenit tandem Venetias sub noctem: sed homo externus, linguae gentis & locorum urbis ignarus, quod se reciperet pro necessaria quiete, non invenit. In porticu igitur quadam fori publici, super duram al-
 gen-

gentemq; humum stratus, pernoctare constituit. Et jam ad modicam rigidamq; quietem artus composuerat: cum ecce Viro Senatorio, Illustrissimo Marco Antonio Trevisano cælitus vox allabitur: *Ergone tu in lecto molli quiescas, famulus autem meus noctem sub dio traducat?* Confusus non indecorâ verecundiâ homo probissimus, lecto exilit, Virum DEi sollicitus quærit, & invenit, domum suam adire compellit, nec minùs reverenter, quàm humaniter tractat, quantum Ignatij cum rubore, tantò suò merito. *Orland. hist. Soc. lib. 1. n. 34 & 35* Meritò dicere poterat Ignatius cum Psalte sacro: *Ego autem mendicus sum & pauper: Dominus sollicitus est mei.* Psalm. 39. Retuli suprâ, *Distract. 10.* quomodo novo architecturæ genere, S. Petro de Alcantara, tugurium desertum ingresso ad quietem nocturnam, tectum ex nivibus imposuit sollicitus de Servorum suorum hospitio DEus. Ecce, quàm bonum, & quàm jucundû, habitare in adjutorio Altissimi.

VI.

Quemadmodum regis ad exemplum
 terrestris componitur orbis: ita
 Divi Caelites ad exemplum Domini
 sui, solliciti de Viatoribus, in ipso con-
 fidentibus, præstò sunt invocantibus
 se, præbentq; auxiliium in tempore op-
 portuno. Jucundum est, quòd con-
 tigit Viro Apostolico è Societate Jesu,
 P. Bernardo Colnago, Catanæ in Si-
 cilia. Contraxerat ille non solùm in-
 signem fiduciam, sed etiã familia-
 ritatem quandam cum Sancta Virgine
 & Martyre Agatha. Tam fre-
 quenter enim se ipsi spectandam ob-
 tulit: ut Bernardus diceret: sibi tam
 probè notam esse de facie; ut vel pe-
 nicillo effigiem ejus germanam ex-
 primere posset. Contigit aliquando,
 ipsum ex aliquo itinere, DEi & salu-
 tis proximi causã suscepto, curru re-
 vehi Catanam serò, & portis urbis jam
 clausis. Inclamat, pulsat, instat au-
 rîga; ut custodes portam aperiant: sed
 illi vel somno sepulti, vel aliò dilapsi,
 nusquam comparent. Aliam igitur
 por-

portam adire parabat auriga, meliore fortunâ fortè réperturus hominem & ingressum: sed P. Bernardus ventit, sperans etiam sine Janitore & clavi portas sibi aperiendas. Egressus igitur curru, accedit ad portam, eâq; leniter percussâ, convertitur ad Sanctam suam Agatham, leniq; voce, sed quam Socius & auriga probè percipiebant, illam compellat, ut aditum sibi faciat ad Collegium. Post exiguam moram, instat urgetq; confidentissimè: *Agathula soror mea, non audis? Aperi mihi ô Virguncula Christi. Non te fugit; fractas corpusculi mei vires sub Jove frigido noctem sine damno ferre non posse. Itaq; necessum est, ut nisi in pristinos cruciatus servulum revolve velis, portas ipsa actutum aperias. Et dabis hoc amanti, qui nihil meritis, omnia sperat. Vix dixerat: & porta minor confestim patuit, sed per quam ipse solùm cum socio ingredi urbem poterat, curru & equis extrâ relictis. Quare novis precibus Divam aggreditur, & Aga-*

tha, inquit, spes mea, quid me ludis? mancipium tuum audi, sed fidum per omnia. Ut currus quoq; introeat, opus est; majorem aperi portam, ut nunq; laxa valeam. Dictum factum. Dissilire visæ sunt valvæ, auriga cum curru latus invehitur. Sed Pater jubet illum, subsistere paulisper, & portam obserare; ne fortè custodibus aliquid incommodi crearetur. Revertitur ergo, mandatum executurus, sed præ stupore pavens tremensq; invenit eam, seris & vectibus de more optimè occlusam. Quomodo igitur cum curru & equis intraverit, non capiebat. At P. Bernardus, Divæ pronam in se voluntatem, & humanâ majorem potestatem, non ignorabat: poteratq; cum regio Vate fidenter canere illud Psalmi. 17. 35. *In DEo meo transgrediar murum, non solum portas occlusas.* Paulinus in vita P. Bernard. Tanner. in Soc: Apost.

Imitat.

VII.

Quod Divina Bonitas spem suam re-
 ponenti in ipsa, liberaliter polli-
 cita est Psal. 90, *Clamabit ad me, &*
ego exaudiam eum: cum ipso sum in
tribulatione; eripiam eum & glorifi-
cabo eum: id cumulatè implevit in
 Maximiliano I. Austriae Archiduce.
 Delectabatur in primis hic princeps in
 ætate floridore, venatione rupica-
 prarum, quibus in horridis rupibus
 suis abundat Tirolis. Contigit, ut
 propè Oenipontum, mirà aviditate re-
 ptaret per saxa, manibus pedibusq; ad
 aliquam hujusmodi caprarum dete-
 gendam, aulicis minùs agilibus lon-
 gè post se relicta. Intentus uni præ-
 dæ, non circumspectabat, quò perge-
 ret, quomodo rediret; tandem eò e-
 vasit, ut in præcipitio altissimæ ru-
 pis constitutus, nec ascendere ulteri-
 us, nec descendere valeret, nec ul-
 lus hominum eò eluctari auderet, aut
 posset. Adhibitis frustra omnibus,
 quæ poterant, mediis indictisq; per
 Eccle-

Ecclesias supplicationibus pro salute Archiducis, cui vel fame, vel lapsu præcipiti pereundum erat; ipse se non neglexit. Tolerato igitur in summa inedia triduo, collegit vocem, altumq; inclamavit, memor Austriacæ pietatis: ut Venerabile Eucharistiæ Sacramentum adferretur; quod siquidem sumere non liceret, saltem oculis eminus delibaret, & prono corpore supplex adoraret. Satisfactum sine mora voto Principis Optimi; indulsitq; ille ad fatieratam pietati suæ: cum ecce sonitum audit, tanquam gradientis inter vicina virgulta, videtq; juvenem pastoritium adreptantem, & bipenni semitam exscindentem in rupe. Propior factus monet Maximilianum; fideret DEO, qui ipsum è faucibus mortis eruere posset; ac intrepidus sequeretur se ductorem, semitarum omnium inter horribilia illa præcipitia probè gnarum. Respiravit ille, oculisque ac manibus in cælum levatis, gratias agit

git ardentes, pro misso sibi Salvatore. Quem fidenter secutus per invia & devia, delatus est in viam, qua securus rediret ad suos. Accurrente certatim aulâ, ductor ille ex oculis evanuit, prodiditq; hoc ipso, quis, & à quo venisset. Maximilianus sospitatori DEO gratus, in imo rupis cavernam excidi curavit, in qua prægrandem Crucifixi imaginem posuit, ad perpetuam rei memoriam: benedixitq; DEO cum Victrice Judith, cap. 13. *Vivit Dominus, quoniam custodivit me Angelus ejus, & hic euntem, & ibi commorantem, & inde huc revertentem: & non permisit extingvi scintillam Austriæ! Servavit nimirum illum Providentiâ Divinâ: ut laudatissimum paulò post ageret Imperatorem, dictus Maximilianus FORTIS, propter edita raræ fortitudinis specimina in conficiendis ursis, leonibus, &c. Obijt anno 1519. Fuxius in memoria stirpis Habsburgicæ.*

Vale jam Lector pie, & vide ne ab-
 erres à domo Beata Aeternitatis;
 quemadmodum aberravit ille, cui in
 suprema hora adstetit Sacerdos no-
 ster, & ad periculosum illud iter in-
 struxit. Ut anima corpus deseruisse
 visa est: Sacerdos cum circumstanti-
 bus procidens in genua, Litanias de o-
 mnibus Sanctis pro defuncto recitare
 instituit. Et Ecce defunctus sese erigit,
 & elata voce, Ergo erravimus, in-
 quit. Coborrerunt omnes, prosecuti
 tamen sunt Litanias. At ille iterum se
 erigens, iterum ingeminat: Ergo er-
 ravimus, Continuant nihilominus o-
 rantes suas preces, cum tertio se eri-
 gens defunctus inçlamat: Ergo erra-
 vimus. O errorem, nunquam satis do-
 lendum, nunquam corrigendum, sem-
 per puniendum! Perge Viator:
 sed vide, Quò?

FINIS.

IN.

Dist
 DISRR.
 II, Per
 III, Per
 IV, Per
 V, Per
 VI, Per
 VII, Per
 gra
 VIII, Per
 IX, Per
 X, Cū
 DIST
 PER s
 DIE I
 nitatis
 ditatio
 Dipinar
 Hymnus
 eandem,
 Kemp. D
 Insulas. F
 FERL
 & Conve
 Affectus

INDEX,

Distractiones Generales.

- DISRRACTIO I. per Orat. frequentem,*
- II. Per piam Meditationem,*
- III. Per Sacrificium Divinum.*
- IV. Per crebras Aspirat: ad DEũ & Divos*
- V. Per colloquia opportuna,*
- VI. Per pias cantilenas.*
- VII. Per lectionem Historicam vel Geographiam,*
- VIII. Per lectionem libri Spiritualis,*
- IX. Per Conversationem eodem & piam*
- X. Cũ Sapientia & Providentia Divina*

DISTRACTIONES SPECIALES

PER SINGULOS HEBDOMADÆ DIES.

DIE DOMINICO. *Cultus SS. Trinitatis & Conversatio cum eadem. Meditatio de varijs Itineribus Personarum Divinarum. Affectus Pij, erga SS. Trin. Hymnus Matutinus & Vespertinus ad eandem, Lectio Spiritualis ex Thoma Kemp. Digressio in Italiam & adjacentes Insulas. Excurfus in Africã Septentrionalẽ.*

FERIA II. *Cultus S. Angeli Custodis & Conversatio cum eodem, Meditatio, Affectus Pij, Hymnus, Lectio Spirit.*

Di-

INDEX.

Digressio in Germaniam. Excursio in Africam Australem.

FERIA III. *Cultus Dipinorum Tutelarium & Conversatio cum iisdem. Meditatio, Affectus Pij, Hymnus. Lectio Spiritualis, Digressio, Excursio in Americam Australem.*

FERIA IV. *Cultus S. Iosephi & Conversatio cum eodem. Meditatio, Affectus Pij, Hymnus, Lectio Spir: Digressio in Hispaniam. Excursio in Americ.*

FERIA V. *Cultus Eucharistici Salvatoris, & Conversatio cum eodem. Meditatio, Affectus Pij, Hymnus Lect. Spir: Digressio in Angliam, Scotiam, Hiberniam Excursio in Asiam usq; ad Gangē.*

FERIA VI *Cultus Christi Patientis, & Conversatio cum eodem. Meditatio, Affectus Pij, Hymnus, Lectio Spir: Digressio in Daniam, Sveciam, Moschopiam. Excursio in Terram Sanctam.*

SABBATO. *Cultus DEiparæ V. & Conversatio cum eadem. Meditatio, Affectus Pij, Hymnus, Lectio Spir: Digressio in Poloniam, Litvaniam, & Prussiam Excursio in Asiam ultra Gangē usq; in Chinas.*

LAUS DEO,

. Excursio

inorum Tut
a ysdem. Me
mnus. Lecti
excursio in A

osephi & Con
litatio, Affe
Spir: Digres
in Americ.

baristici Sab
a eodem. Me
us Lect. Spir

iam, H. ber
ad Gangē
li Patientis
Meditatio

io Spir: Di
am, Moscho
Sanctam.

ipara V. &
editatio, Af
Spir: Digres

Prussia Ex
in Chinis

Die libellus pertinet
ad Bibliothecam
Nagawinssem.

1800 40
0001 81

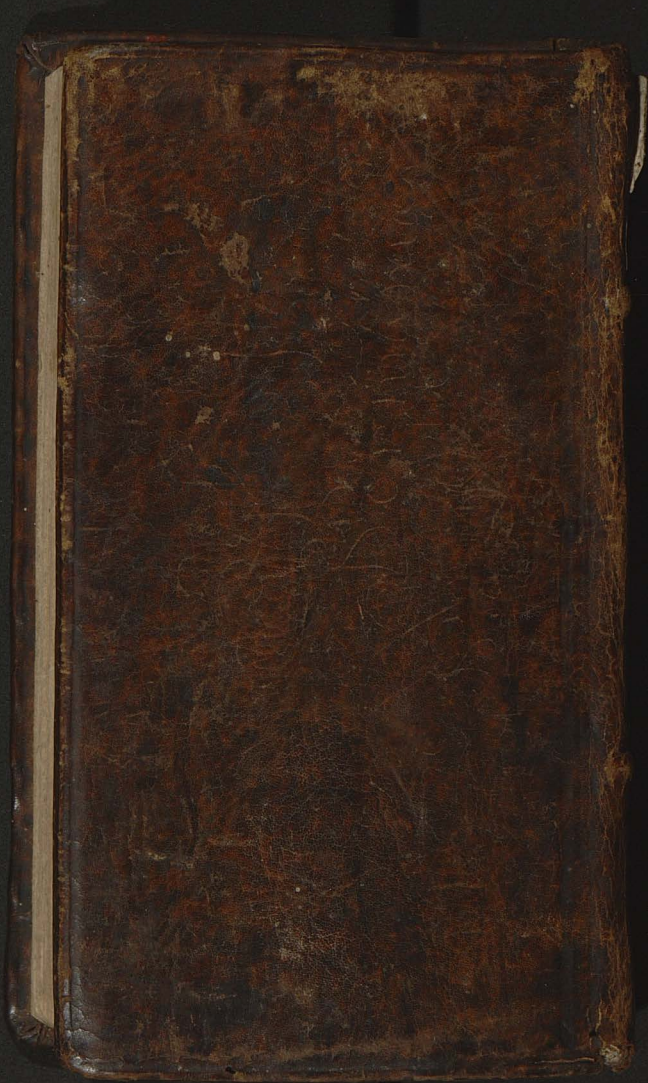

1800 40
0001 81

1800 40
0001 81
1800 40
0001 81
1800 40
0001 81
1800 40
0001 81
1800 40
0001 81

1800 40
0001 81

Ascetia
723.